

Ocena stanu sanitarno – higienicznego obiektów żywnościowo – żywnościowych na terenie miasta Gliwice 2015 r.

Państwowa Inspekcja Sanitarna jako wyspecjalizowana instytucja wykonuje zadania z zakresu zdrowia publicznego, poprzez sprawowanie kontroli i nadzoru nad warunkami higieny w różnych dziedzinach życia. W 2015 r. Sekcja HŻŻiPU Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Gliwicach realizowała zadania w ramach nadzoru bieżącego mając na względzie bezpieczeństwo żywności i żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego.

Głównym celem polityki Unii Europejskiej w dziedzinie bezpieczeństwa żywności jest zapewnienie jak najlepszej ochrony zdrowia ludzkiego i interesów konsumentów oraz jednocześnie zagwarantowanie niezakłóconego działania jednolitego rynku. Bezpieczeństwo artykułów spożywczych i produktów żywnościowych sprzedawanych w Unii Europejskiej może być zagwarantowane poprzez spełnienie szeregu wymogów, które nakładane są na przedsiębiorców poprzez akty prawne, nad egzekwowaniem których czuwają pracownicy Inspekcji Sanitarnej. Polityka bezpieczeństwa żywności opiera się na zintegrowanym podejściu „**od producenta do konsumenta**”, która obejmuje bezpieczeństwo żywności, zdrowie i dobrostan zwierząt oraz zdrowie roślin jak również gwarantuje możliwość śledzenia pochodzenia żywności od momentu jej wyprodukowania, aż do chwili gdy pojawi się na stole konsumenta. Zakłada przestrzeganie norm zarówno w odniesieniu do żywności wyprodukowanej w Unii Europejskiej, jak i do żywności importowanej. Podstawowymi aktami prawnymi określającymi wymogi zdrowotne żywności oraz wymagania dotyczące przestrzegania zasad higieny są: ustawa z 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia, która reguluje zagadnienia urzędowej kontroli żywności, a także rozporządzenie (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29.04.2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych.

Zagrożenia dla żywności występują już na poziomie **produkcji podstawowej** produktów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego, w tym celu podstawowym działaniem służb kontrolnych jest intensyfikacja ich wspólnych działań kontrolnych i szkoleniowych mających na względzie właściwą ochronę zdrowia publicznego. Istotną rolę również odgrywa świadomość przedsiębiorców ponieważ, muszą przestrzegać właściwe wspólnotowe i krajowe przepisy prawne odnoszące się do kontroli zagrożeń w produkcji podstawowej i powiązanych działań.

W związku z powyższym w celu ułatwienia kontaktów z podmiotami opracowano informację skierowaną do producentów sektora spożywczego - w zakresie produkcji podstawowej produktów

pochodzenia roślinnego oraz dostaw bezpośrednich środków spożywczych, którą umieszczono na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno –Epidemiologicznej w Gliwicach. W ww. informacji pouczono ww. podmioty działające na rynku spożywczym o konieczności złożenia **wniosku o wpis do rejestru zakładów** podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Na terenie działania tutejszej Stacji znajdują się gospodarstwa rolne zajmujące się produkcją pierwotną pochodzenia roślinnego i sprzedażą bezpośrednią. W 2015 r. w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli ujęte były **54** gospodarstwa rolne.

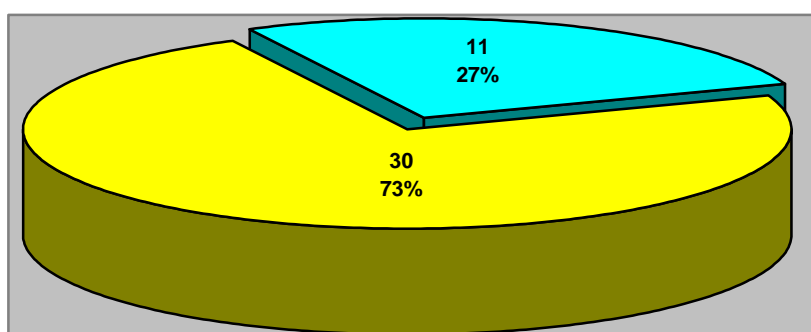
W „Planie działania na 2015r.” dotyczącym produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego realizowanego w ramach porozumienia z dnia 20 stycznia 2015r. w sprawie współdziałania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych, Inspekcji Ochrony Środowiska działania kontrolne w zakresie bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego.

Ponadto w ramach zapewnienia bezpieczeństwa żywności na poziomie wspólnotowym funkcjonuje **System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF)**, który został opracowany i wdrożony aby zapobiegać przedostawaniu się niebezpiecznej żywności do konsumenta. Produkcja i obrót środków spożywczych składa się często z wielu procesów odbywających się w różnych miejscach na świecie, w których udział bierze duża liczba podmiotów począwszy **od produkcji pierwotnej (rolnej)**, a skończywszy na różnych kanałach dystrybucji, do których dostęp ma konsument ostateczny. System RASFF działa w sposób skoordynowany i zintegrowany, gdyż swoim działaniem obejmuje drogę „**od pola do stołu**”. Ponadto zapewnia wczesne przewidywanie zagrożeń i niezwłoczne podejmowanie odpowiednich działań zaradczych. W ramach systemu RASFF w 2015 r. ogółem otrzymano **41** powiadomienia, w tym **33** alarmowe i **8** informacyjnych. Dotyczyły one w **30** przypadkach niebezpiecznych produktów żywnościowych oraz **11** materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Spośród otrzymanych powiadomień **21** dotyczyło produktów pochodzenia krajowego, **12** z Unii Europejskiej i **8** z „krajów trzecich”. W związku z otrzymaniem ww. powiadomień systemu RASFF w 2015 r. przeprowadzono łącznie **80** kontroli interwencyjnych. Obecność w obrocie niebezpiecznych produktów wymienionych w powiadomieniach RASFF sprawdzana była również podczas pełnienia bieżącego nadzoru podczas przeprowadzanych kontroli sanitarnych.

Tabela nr 1 Ilość powiadomień systemu RASFF z podziałem na kategorie artykułów.

	Suma powiadomień	Żywność	Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością
Ilość powiadomień RASFF	41	30	11

Ilość powiadomień systemu RASFF - Żywność / Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością

■ Żywność ■ Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością

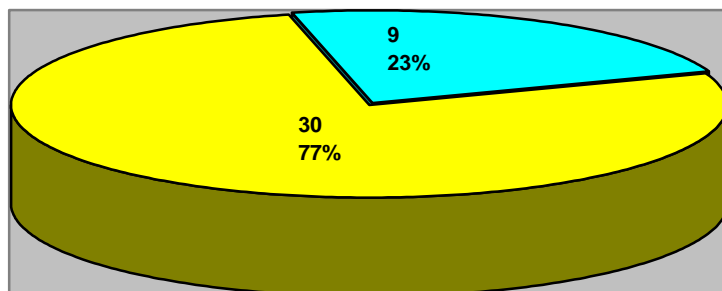
W roku 2015 z **30** powiadomień RASFF dotyczących żywności, aż **9** dotyczyło suplementów diety

i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego. Najczęściej powiadomienia alarmowe i informacyjne dotyczyły wykrycia obecności nieautoryzowanych substancji czynnych w suplementach diety będących w obrocie m. nn. w obiektach zlokalizowanych na obszarze działania PSSE Gliwice. Kontrole sanitarne interwencyjne przeprowadzano zgodnie z załączanymi do powiadomień listami dystrybucji oraz w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego.

Tabela nr 2 Ilość powiadomień systemu RASFF z podziałem na kategorie artykułów.

	Żywność	Suplementy diety i środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego
Ilość powiadomień RASFF	30	9

Ilość powiadomień systemu RASFF - Żywność /Suplementy diety i środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego

■ Żywność
 ■ Suplementy diety i środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego

Sekcja HŻŻiPU w 2015 roku w ramach urzędowej kontroli żywności sprawowała nadzór nad **4675** obiektami żywieniowo-żywnościowymi w tym **1855** usytuowanymi na terenie miasta Gliwice.

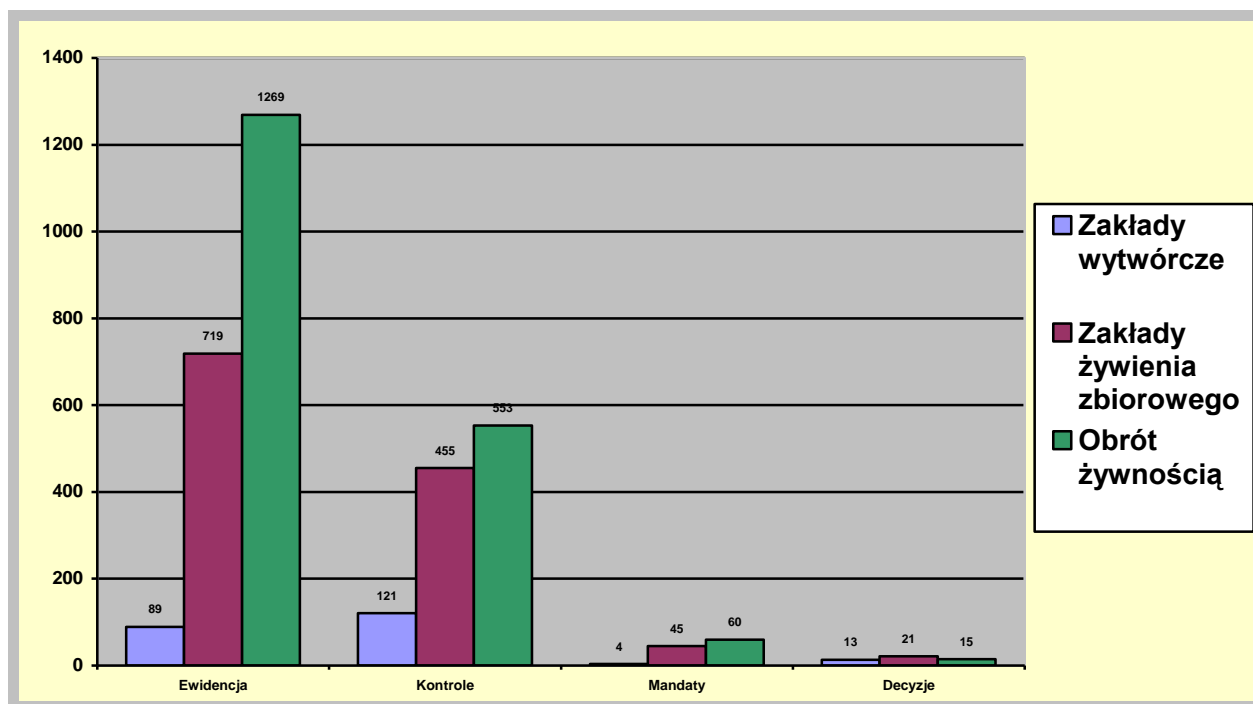
Tabela nr 3 Wyniki działalności Sekcji HŻŻ i PU na terenie miasta Gliwice w 2015 r.

p.	Grupa obiektów	Ilość zakładów wg/ewidencji	Ilość kontroli	Decyzje terminowe	Mandaty	
					Ilość	Suma
	Zakłady wytwórcze (w tym kosmetyków)	89	121	13	4	700
	Zakłady żywienia zbiorowego	719	455	21	45	7950
	Miejsca obrotu żywnością materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami (sklepy, kioski, hurtownie, środki transportu)	1269	553	15	60	9300
	RAZEM	2077	1129	49	109	17950

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach na terenie miasta Gliwice wydał **52** decyzje administracyjne w tym **49** nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień technicznych, **3** o nieprzydatności środków spożywczych dla żywienia ludzi oraz **15** przedłużających wykonanie

nakazów. Natomiast osoby odpowiedzialne za nieprawidłowy stan sanitarny ukarano **109** mandatami na łączną kwotę **17950 zł**.

Wyniki działalności Sekcji HŻŻiPU na terenie miasta Gliwice w 2015 r.

W zakładach do najczęściej występujących nieprawidłowości w zakresie stanu techniczno – sanitarnego należy:

- nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń zakładu: podłóg, ścian, sufitów, drzwi,
- zniszczony sprzęt, urządzenia i inne składniki wyposażenia, które stykają się z żywnością.

Do głównych uchybień i nieprawidłowości w zakresie higieny produkcji i dystrybucji w tej grupie obiektów należy:

- nie zachowanie czystości w pomieszczeniach zakładu,
- nieprawidłowe warunki magazynowania, pakowania, transportu.

Do głównych uchybień w zakresie zarządzania zakładem, kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania bezpieczeństwem żywności należą:

- nieprawidłowe procedury i ich realizacja w zakresie GHP i GMP HACCP,
- brak prowadzonych badań właścicielskich.

W 2015 r. na terenie miasta Gliwic Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał 259 decyzji zatwierdzających w zakładach wytwórczych, żywienia zbiorowego i obrotu.

W ramach urzędowej kontroli żywności zgodnie z planem poboru próbek na 2015 r. ww. okresie pobrano 312 próbek środków spożywczych w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych, pozostałości pestycydów, metali skażeń promieniotwórczych

Zakłady Wytwórcze

Na terenie działania PSSE w Gliwicach znajdują się głównie małe i średnie zakłady wytwórcze przeważnie zlokalizowane w budynkach mieszkalnych, w zwartej zabudowie miasta lub w domach jednorodzinnych, co w większości przypadków pozbawia je możliwości rozbudowy i modernizacji. Nadal funkcję podstawową pełnią małe zakłady produkcyjne zatrudniające od 1-10 osób. W ww. zakładach opracowane i stosowane są procedury oraz instrukcje dotyczące zasad GHP i GMP, jednakże nie zawsze prowadzone są systematyczne zapisy potwierdzające ich realizację.

W 2015 r. w zakładach wytwórczych przeprowadzono **121** kontroli sanitarnych w trakcie, których nałożono **4** mandaty karne na kwotę **700 zł.** oraz wydano **13** decyzji administracyjnych represyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Stan techniczny zakładów produkcyjnych ulega pogorszeniu w związku z niskimi nakładami na bieżące remonty. Wynika to z przyczyn ekonomicznych między innymi z małej podaży na określone produkty żywności i konkurencją dużych dyskontów.

Na terenie Gliwic zlokalizowany jest również zakład produkcyjny „Unifet”, prowadzący działalność w zakresie mieszania tłuszczów roślinnych i zwierzęcych stałych. W ofercie firmy znajdują się głównie: margaryny do wyrobów cukierniczych, frytury, tłuszcze specjalistyczne: kokosowe, palmowe, mieszanki tłuszczów w blokach oraz w płynie, tłuszcze do pieczenia i smażenia: frytek, ryb, mięs, chipsów, pączków i innych produktów smażonych. W 2014 r. rozpoczęto modernizację oraz rozbudowę ww. zakładu z przewidywanym terminem zakończenia prac w połowie 2016 r. W bieżącym roku przeprowadzono jedną kontrolę sanitarną w wyniku której stwierdzono, że dokumentacja prowadzona w zakładzie w zakresie traceability oraz systemu HACCP wymaga weryfikacji między innymi opracowania procedury dotyczącej wycofania produktu niezgodnego.

W 2015 roku w zakładzie garmażeryjnym „KUCHNIA CENTRALNA” PSS „SPOŁEM” Gliwice przeprowadzono 2 kontrole sanitarne w tym 1 tematyczną. Zakład ten prowadzi działalność w zakresie produkcji i sprzedaży wyrobów garmażeryjnych np.: pierogi, gołąbki, kluski, naleśniki, krostki przygotowywanych od surowca do gotowego wyrobu oraz ich dystrybucji do odbiorców własnych i zewnętrznych na terenie miast Gliwice, Zabrze, Knurów opakowaniach jednostkowych

oraz transportowych zbiorczych wielokrotnego użytku. Dzienna produkcja wynosi ok. **300 kg** w tym ok. **13%** wyrobów garmazeryjnych z udziałem mięsa. W zakładzie przy produkcji zatrudnionych jest 9 osób personelu. Działalność ww. asortymentu odbywa się głównie w godzinach nocnych tj. od 22.00 do 6.00 rano. Dystrybucja zlecona jest zewnętrznej firmie dysponującej samochodem izotermicznym w ramach usług.

Natomiast na terenie miasta Gliwice wiodącym zakładem produkującym mieszanek cukierniczo-piekarniczych, dodatków do pieczywa oraz w ograniczonym asortymencie koncentratów spożywczych jest firma „**ecoTrade**”. W produkcji swych wyrobów firma stosuje mąkę sojową dostarczaną od kilku dystrybutorów, którzy podlegają ciągłej ocenie i weryfikacji. W zakładzie w ramach opracowanego systemu HACCP, prowadzona jest także stała ocena dostawców oraz pozyskiwanych surowców do produkcji, które po dokonaniu oceny zgodnie z ustalonymi procedurami przyjmowane są na stan magazynowy. Wszystkie surowce posiadają niezbędne świadectwa jakości oraz certyfikaty analizy dostarczane wraz z surowcem przez producenta. Ponadto w ramach wprowadzonych zmian w systemie HACCP ustalony został roczny harmonogram i sposób weryfikacji surowców mogących zawierać GMO, w związku z powyższym przeprowadzane są badania laboratoryjne w ramach własnych działań przez zewnętrzne laboratorium akredytowane, pozyskiwanej do produkcji mąki sojowej.

Ponadto w Gliwicach usytuowane są dwa zakłady piekarnicze zaopatrujące w pieczywo sieć sklepów **Biedronka**.

Jednym z nich jest firma **MDJ** Spółka Jawna zatrudniająca 80 pracowników produkcyjnych pracująca w systemie na trzy zmiany. Zakład produkuje pieczywo w szerokim asortymencie dla ww. sieci sklepów na terenie województwa śląskiego i małopolskiego – zaopatrując 89 placówek. W 2015 r. dobudowano dodatkowe pomieszczenie i w zakładzie poszerzono działalność o sprzedaż własnych produktów. Ponadto ww. zakład posiada własną sieć sklepów na terenie miasta Gliwice i Zabrze. W zakładzie dziennie produkowane jest pieczywo w różnym asortymencie w ilości około 25 ton. Firma rozwija się powiększając się i otwierając co roku nowe placówki detaliczne. W 2015 roku utworzono nowy podmiot MDM współdziałający i prowadzący transport pieczywa do placówek detalicznych. Ponadto dokonano oceny sanitarnej 24 nowych środków transportu.

Drugim zakładem o dużej produkcji piekarniczej jest piekarnia **PSS „SPOLEM” Gliwice**, która zaopatruje sieć sklepów Biedronka na terenie miasta Gliwice, „Carrefour” w Zabrzu, Tarnowskich Górach i Pyskowicach oraz „Kaufland” w Zabrzu i Tarnowskich Górach. Łącznie zaopatrywane są 25 placówek do, których dostarczanych jest miesięcznie około 120 ton pieczywa w różnym asortymencie. Ponadto do placówek własnych i pozostałych dostarczanych jest

miesięcznie około 50 ton ww. produktów. W zakładzie piekarniczym zgodnie z wcześniej opracowanym planem remontów prowadzone są prace mające na celu podniesienie standardu poszczególnych pomieszczeń. Ponadto w zakładzie usytuowana jest ciastkarnia zaopatrująca w większości w wyroby ciastkarskie własne sklepy firmowe.

Ponadto na terenie miasta Gliwic działalność prowadzi Zakład substancji dodatkowych stosowanych w przemyśle spożywczym oraz Zakład konfekcjonowania substancji dodatkowych dla przemysłu spożywczego firmy **Avantor Performance Materials Poland S.A.** Ww. zakład produkcyjny zajmuje się produkcją substancji dodatkowych stosowanych w przemyśle spożywczym tj.: di-sodu wodorofosforan 12. Hydrat E 339[ii], tri-sodu cytrynian 2. Hydrat E 331 [iii] w ciągu linii technologicznej zamkniętej. Natomiast w drugim zakładzie konfekcjonowane są substancje dodatkowe stosowane w przemyśle spożywczym tj.: benzoesan sodu E 211 oraz kwas cytrynowy E330 zgodnie z zamówieniami klientów. W zakładzie prowadzone są procedury oparte na systemie zasad HACCP, GMP, RL oraz FAMI – QS, ISO 9001 znajduje się również laboratorium analityczne, w którym prowadzone są badania fizyko – chemiczne i mikrobiologiczne. W 2015 r. przeprowadzono w ww. zakładach dwie kontrole sanitarne tematyczne w zakresie prowadzonej dokumentacji związanej z produkowanymi i konfekcjonowanymi substancjami dodatkowymi stosowanymi w przemyśle spożywczym oraz znakowania w aspekcie bezpieczeństwa żywności. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości

Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego i otwartego

Na terenie Gliwic zlokalizowanych jest **719** zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego i zamkniętego.

W 2015 r. w zakładach żywienia zbiorowego przeprowadzono **455** kontroli sanitarnych w trakcie, których nałożono **45** mandatów karnych na kwotę **7950 zł** oraz wydano **21** decyzji administracyjnych represyjnych nakazujących wykonanie stwierdzonych nieprawidłowości podczas kontroli.

W 2015 r. skontrolowany **1** zakład małej gastronomii zgodnie z harmonogramem kontroli uzyskał **wysoką** kategorię ryzyka. W ocenionym zakładzie w obszarze stanu technicznego oraz obszarze utrzymania czystości i porządku stwierdzono rażące nieprawidłowości.

Zakład małej gastronomii zlokalizowanym w Centrum Handlowym FORUM uzyskał wysoką kategorię ryzyka w części technicznej jak i sanitarnej Podczas kontroli stwierdzono brak czystości i porządku w pomieszczeniach zakładu, uszkodzony odpływ przy umywalce do mycia rąk co uniemożliwiało korzystanie z ww. punktu wodnego, brak segregacji w urządzeniach chłodniczych,

brak zabezpieczenia wyrobów gotowych przed zanieczyszczeniami oraz nie przedłożono aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych części zatrudnionego personelu. W związku z powyższym osobę odpowiedzialną w zakładzie ukarano mandatem karnym na kwotę 300 zł. oraz wydano decyzję administracyjną represyjną nakazującą usunięcie uchybień. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

W okresie letnim wzmożono nadzór sanitarny w obiektach żywieniowo -żywnościowych zlokalizowanych na terenie działania Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Gliwicach w szczególności usytuowanych na tzw. szlakach turystycznych, które znajdują się na terenie ośrodków wypoczynkowych i ich pobliżu lub położonych bezpośrednio przy akwenach wodnych.

Zakłady usytuowane na tzw. „szlakach turystycznych” to punkty małej gastronomii, prowadzące działalność sezonowo w ograniczonym asortymencie dań barowych przygotowywanych na bazie półproduktów, wyrobów gotowych oraz napojów w tym piwa podawanych w naczyniach jednorazowego użytku. Stan techniczny ww. obiektów utrzymuje się na niezmiennym od lat poziomie i zapewnia minimum wymogów sanitarnych. Sezonowość powoduje, że dysponenci nie inwestują w unowocześnianie i podnoszenie standardu zakładów ograniczając się wyłącznie do przeprowadzenia remontu bieżącego przed wznowieniem działalności.

Na terenie miasta Gliwice, zlokalizowanych jest między innymi 6 dużych zakładów prowadzących tzw. „działalność cateringową” w zakresie produkcji dań od surowca do gotowego wyrobu, usług w zakresie przygotowywania posiłków na zamówienie dla stałych odbiorców i indywidualnych zleceń konsumentów. Posiłki transportowane są przeważnie do wydawalni szkolnych, przedszkolnych, żłobków oraz innych zakładów pracy. W zależności od odbiorców oraz warunków technicznych panujących w wydawalniach posiłki wydawane są naczyniach wielokrotnego lub jednorazowego użytku. Zakłady te inwestują w nowoczesny sprzęt i aparaturę potrzebną do obsługi cateringu oraz transport. Do wiodących zakładów świadczących usługi w zakresie dostaw potraw gotowych należą „IWO”, „KUŹNICA BIS”, „FUZJA”, „PRACOWNIA DOBREGO SMAKU”, „POLSKIE PRYZYSMAKI”. Ogółem dziennie przygotowywanych było około 2284 posiłki.

Ponadto w Gliwicach znajduje się stołówka studencka, w której zatrudnionych było 16 pracowników przygotowujących około 800 posiłków obiadowych na dobę. Z posiłków korzystają głównie studenci znajdującej się w pobliżu Politechniki Śląskiej. Na terenie ww. zakładu organizowane są również przyjęcia okolicznościowe. W 2015 r. w wyniku przeprowadzonej kontroli sanitarnej stwierdzono brak czystości i porządku w pomieszczeniu obróbki wstępnej warzyw oraz przechowywanie odzieży w miejscach przypadkowych. W związku z powyższym osobę

odpowiedzialną w zakładzie ukarano mandatem karnym w wysokości 100 zł oraz wydano decyzję administracyjną represyjną nakazującą odnowienie lub wymianę drobnego sprzętu produkcyjnego.

W 2015 roku istotnym zadaniem prowadzonym przez Inspekcję Sanitarną był program **„Żywienie na wagę zdrowia”** wpisujący się w wieloletni projekt realizowany przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego **„Zdrowe dziecko – zdrowy dorosły – zdrowa rodzina”**. W 2014 roku rozpoczęto w ramach wojewódzkiego programu III edycję programu „Żywienie na wagę zdrowia”. Akcja zbierania jadłospisów z okresu zimowego trwała do końca lutego 2015 roku. Z okręgu gliwickiego i miasta Zabrze zebrano 58 jadłospisów dekadowych. W III edycji programu wzięło udział: 5 żłobków, 32 przedszkola, 6 szkół, 13 zespołów szkolno-przedszkolnych, 1 gimnazjum i 1 bursa szkolna. Należy przypomnieć, że kontrole prowadzone przez Państwową Inspekcję Sanitarną województwa śląskiego podparte badaniami na przestrzeni lat 2007-2010 wykazały, że w żywieniu dzieci i młodzieży występuje szereg nieprawidłowości. W związku z powyższym pracownicy HŻŻiPU realizowali dalsze etapy planu naprawczego już po raz trzeci. Głównym celem programu „Żywienie na wagę zdrowia” było wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez zbilansowane odżywianie oraz propagowanie aktywności fizycznej, dzięki którym poprawi się jakość żywienia w żłobkach, przedszkolach i szkołach. Akcja skierowana jest również do rodziców i opiekunów prawnych dzieci i młodzieży, aby podnieść ich świadomość znaczenia odżywiania na etapie intensywnego rozwoju fizycznego, intelektualnego i emocjonalnego. Odbiorcami są także dyrektorzy, intendentzi, pracownicy kuchni.

Z każdej placówki wyznaczono koordynatora odpowiedzialnego za wdrażanie programu. Przeważnie koordynatorem były osoby zajmujące stanowisko intendenta jak również kucharz, kierownik świetlicy, referent. Na szkoleniu koordynatorzy otrzymali wskazówki dotyczące opracowania jadłospisów. Dla koordynatorów odbywały się dodatkowe konsultacje z zakresu planowania jadłospisów.

W ramach programu wojewódzkiego „Żywienie na wagę zdrowia” obliczenia jadłospisów zostały przeprowadzone przez studentów Wydziału Zdrowia Publicznego Śląskiego Uniwersytetu Medycznego przy użyciu programu Dieta 4.0, natomiast ich analiza przez pracowników Sekcji HŻŻiPU. W minionych latach już 5000 jadłospisów zostało poddanych szczegółowej ocenie. Efektem wieloletniej pracy był opracowany raport Instytutu Żywności i Żywienia z którego wynika, że w województwie śląskim jest najmniej otyłych dzieci w stosunku do innych regionów Polski. W województwie śląskim nadmierną masę ciała stwierdzono u 16,5 % badanych uczniów, tymczasem w woj. mazowieckim problemy z wagą ma aż 32 % uczniów natomiast średnia krajowa wynosi 22,3 %.

Z uwagi na to, że sytuacja w zakresie żywienia dzieci i młodzieży w Polsce pod wieloma względami jest niezadowalająca. Diety młodego pokolenia są często nieprawidłowo zbilansowane, charakteryzują się zbyt dużą zawartością niektórych składników pokarmowych, przy wyraźnych niedoborach innych składników. U części dzieci i młodzieży obserwuje się nadmierne spożycie żywności, przez co kaloryczność diety przekracza wydatek energetyczny, co z kolei prowadzi do obserwowanego w ostatnich latach wzrostu nadwagi i otyłości wśród dzieci i młodzieży. Podstawą wypracowania skutecznych rozwiązań w nowoczesnym podejściu do zdrowia publicznego było opracowanie i opublikowanie z dniem 1 września 2015 r. Rozporządzenia Ministra Zdrowia, które ściśle określiło jakie produkty spożywcze i posiłki mogą być udostępniane dzieciom i młodzieży w zakładach żywienia oraz normy, jakie muszą być spełnione w jadłospisach dzieci. Stanowi ono akt wykonawczy do nowej ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia. Rozporządzenie składa się z dwóch załączników, pierwszy dotyczy żywności, która może być sprzedawana w szkolnych sklepikach, bufetach i automatach, drugi natomiast zawiera szczegółowe wymagania dotyczące żywienia zbiorowego, a więc tego, co może być podawane w stołówkach przedszkolnych i szkolnych. Główną przesłanką nowych przepisów jest ograniczenie spożycia cukrów i substancji słodzących, soli (sodu), tłuszczu oraz potraw smażonych, przy jednoczesnym promowaniu spożycia owoców i warzyw, mleka i produktów mlecznych oraz – w sklepikach szkolnych – posiłków (kanapek, sałatek) zamiast przekąsek. Cukry powinny pochodzić głównie z produktów, w których występują one w sposób naturalny (owoce, warzywa, mleko i przetwory mleczne). Zgodnie z najnowszymi zaleceniami Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) cukry dodane nie powinny przekraczać 5% wartości energetycznej diety, co wynosi 17,5 g dziennie w przypadku dzieci w wieku przedszkolnym, 22,5 g dla dzieci w wieku wczesnoszkolnym i ok. 30 g dla młodzieży. Ograniczenie spożycia soli również wynika z zaleceń WHO, która rekomenduje, aby całodzienne spożycie soli nie przekraczało 5g. Ograniczenie podawania potraw smażonych na rzecz polecanych gotowanych, pieczonych, duszonych jest kolejnym sposobem na zmniejszenie ilości tłuszczu oraz wielu szkodliwych związków w diecie dzieci i młodzieży. W rozporządzeniu położony został nacisk na zwiększenie ilości oraz asortymentu warzyw i owoców, a także zwiększenie spożycia mleka i produktów mlecznych.

W ramach działań informacyjno – edukacyjnych poinformowano wydziały oświaty poszczególnych miast, że z dniem 9 stycznia 2015 r. poz. 35 w ustawie z dnia 28.11.2014 r. ogłoszono zmianę do ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, w której określono między innymi wymagania w zakresie żywienia dzieci i młodzieży w ramach żywienia zbiorowego, zasady sprzedaży, reklamy i promocji środków spożywczych w przedszkolach, innych formach wychowania

przedszkolnego, szkołach z wyłączeniem szkół dla dorosłych, także w placówkach systemu oświaty. Powyższą informację umieszczono również na stronie internetowej tutejszej Stacji.

W związku z wejściem w życie ww. rozporządzenia pojawiło się wiele pytań i wątpliwości dotyczących poszczególnych produktów niejasno sprecyzowanych w załącznikach. Wynikiem powyższego było udzielanie konsultacji osobom prowadzącym działalność w zakresie żywienia w placówkach oświatowo – wychowawczych. Zebrano również najbardziej niejasne zagadnienia, które zostały przekazane do dalszej konsultacji.

Ponadto wyznaczeni pracownicy sekcji brali udział w konferencji pod hasłem „Żywienie na wagę Zdrowia” w której omówiono zagadnienia dotyczące realizacji zasad racjonalnego żywienia w warunkach żywienia zbiorowego w aspekcie obowiązujących przepisów i zaleceń.

Miejsca obrotu żywnością

W 2015 w obiektach obrotu żywnością przeprowadzono **553** kontroli, nałożono **60** mandatów karnych na kwotę 9300zł oraz wydano **15** decyzji administracyjnych represyjnych nakazujących usunięcie nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli.

Na terenie miasta **Gliwice** zlokalizowanych jest **5** dużych centrów handlowych „**ARENA**”, „**FORUM**”, „**TESCO**”, „**AUCHAN**” i „**CENTRALNA EUROPA**” przy trasie A4 z kompleksami handlowo – usługowymi.

W Centrum Handlowym „**FORUM**” przy ul. Lipowej w Gliwicach pod nadzorem znajduje się 18 zakładów żywnościowych z czego 13 zakładów to obiekty żywienia zbiorowego, 4 obrotu żywnością oraz apteka zakwalifikowana jako inne obiekty obrotu żywnością. W 2015 r. na terenie Centrum Handlowego **FORUM** powstała mała gastronomia należąca do sieci Subway, oferująca do sprzedaży szeroki asortyment kanapek podawanych na ciepło. Ogółem w ww. Centrum Handlowym przeprowadzono 37 kontroli sanitarnych, nałożono 2 mandaty karne na kwotę 450 zł., głównie za niewłaściwy stan higieniczno – sanitarny obiektów. Kontrole sanitarne zostały przeprowadzone zgodnie z planem pracy Sekcji HŻŻiPU, w tym z planowanym poborem próbek żywności oraz powiadomieniami systemu RASFF, a także złożonymi interwencjami klientów. Na terenie Centrum Handlowego **FORUM** znajduje się hipermarket Carrefour. W 2015 r. w obiekcie przeprowadzono 4 kontrole interwencyjne, w związku ze zgłoszonymi w tutejszej stacji informacjami klientów oraz powiadomieniami RASFF. Dotyczyły one między innymi niehigienicznego stanu sanitarnego stoiska z rybami, sprzedaży środków spożywczych niewłaściwej jakości w tym z oznakami zapleśnienia. W ww. hipermarkecie ogółem pobrano do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli pobrano 8 próbek żywności, w tym

3 w kierunku substancji dodatkowych, 1 w kierunku oceny organoleptycznej oraz 4 próbki żywności wzbogacanej w witaminy i składniki mineralne. Wyników badań nie kwestionowano.

W grudniu 2015 r. na terenie ww. Centrum Handlowego organizowany był tzw. „Jarmark Bożonarodzeniowy”, podczas którego na stoiskach oferowano szeroki asortyment wyrobów regionalnych. W związku z powyższym przeprowadzono 3 kontrole tematyczne w wyniku których nałożono 1 mandat karny na kwotę 100zł. za brak prawidłowej dokumentacji oraz etykiet oferowanych do sprzedaży wyrobów ciastkarskich.

Na terenie centrum handlowego „ARENA” zlokalizowanych jest 8 zakładów żywieniowo – żywnościowych, 8 obiektów obrotu żywnością, innych obiektów obrotu żywnością 4 oraz 3 obiekty z materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Głównym obiektem handlowym jest hipermarket Carrefour. W 2015 r. ogółem przeprowadzono 13 kontroli sanitarnych, w tym 6 kontroli w hipermarkecie podczas których za stwierdzone uchybienia higieniczno – sanitarne nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł. Kontrole sanitarne zostały przeprowadzone zgodnie z planem, a także dotyczyły interwencji klientów, również poboru prób do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli. W ww. hipermarkecie ogółem pobrano do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli pobrano 8 próbek żywności, w tym 7 w kierunku substancji dodatkowych oraz 1 próbkę w kierunku zawartości azotanów.

Na terenie centrum handlowego **Tesco Extra** w Gliwicach znajduje się hipermarket Tesco Extra, 2 zakłady małej gastronomii oraz 3 stoiska sprzedaży artykułów spożywczych. Hipermarket Tesco Extra na swoim terenie posiada piekarnię oraz zakład małej gastronomii, w której oferowane są potrawy w systemie samoobsługi. Są to obiekty, posiadające wystarczającą ilość pomieszczeń, wyposażone w odpowiednią ilość urządzeń i sprzętów, zapewniające prawidłowe warunki do produkcji żywności. W 2015 r. zostało przeprowadzonych 12 kontroli sanitarnych na terenie centrum handlowego w tym 10 w hipermarkecie. W związku ze złożonymi interwencjami dotyczącymi obecności szkodników w artykułach spożywczych oraz niewłaściwe przechowywanie artykułów spożywczych luz w hipermarkecie przeprowadzono 2 kontrole interwencyjne. Nałożono łącznie 1 mandat karny na kwotę 150 zł. Dla usprawnienia odbioru zamówień internetowych przez indywidualnych na parkingu centrum handlowego Tesco Extra działa punkt odbioru ww. zamówień. W którym są magazynowanie, a także wydawanie środki spożywcze pakowane na indywidualne zamówienie klienta co bardzo usprawnia pracę ze względu na cieszącą się dużą popularnością sprzedaż internetową. W jednym z zakładów małej gastronomii znajdującym się na pasażu przeprowadzono modernizację. Dodatkowo w zakładzie powstały pomieszczenia produkcyjne i magazynowe w wyniku czego rozszerzono profil działalności.

Do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli pobrano 4 próbki, w tym 2 próbki kosmetyków w kierunku zawartości fluoru oraz znakowania, 1 próbkę materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w kierunku migracji metali ciężkich oraz 1 próbkę żywności wzbogacanej w witaminy i składniki mineralne.

Centrum Handlowe „**EUROPA CENTRALNA**” jest największym kompleksem zakładów żywieniowo-żywnościowym na terenie miasta Gliwice. W centrum handlowym „EUROPA CENTRALNA” zlokalizowanych jest 35 zakładów żywieniowo-żywnościowych w tym 5 zakładów prowadzących sprzedaż materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Najliczniejszą grupę obiektów żywieniowych stanowią zakłady małej gastronomii, których jest 12. W bieżącym roku przeprowadzonych zostało 29 kontroli, podczas których nałożono 4 mandaty karne na kwotę 1000zł. Na terenie centrum znajduje się hipermarket Tesco Extra Helical. W obrębie hipermarketu Tesco Extra Helical znajduje się piekarnia oraz zakład małej gastronomii, w którym odbywa się sprzedaż oferowanych potraw w systemie samoobsługi. W obiektach tych przeprowadzono łącznie 11 kontroli. Do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli pobrano 4 próbki, w tym 2 próbki kosmetyków w kierunku zawartości fluoru oraz znakowania, 1 próbkę materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w kierunku migracji metali ciężkich oraz 1 próbkę żywności wzbogacanej w witaminy i składniki mineralne.

Centrum Handlowe „**AUCHAN**” skupia obiekty produkcyjne żywności, obrotu żywnością oraz zakłady żywienia zbiorowego, w tym punkty małej gastronomii. W 2015 roku hipermarkecie Auchan, piekarni, ciastkarni oraz punkcie małej gastronomii przeprowadzono **10** kontroli, w tym 3 planowane. Pozostałe to kontrole tematyczne w związku z poborem próbek żywności oraz systemem RASFF oraz interwencyjne dotyczące nieswoistego zapachu, a tym samym niewłaściwej jakości zdrowotnej wody źródlanej „Żywiec Zdrój” oraz wędliny o zmienionych cechach organoleptycznych oferowanej do sprzedaży, a także produktu pn. „Rydze marynowane krojone, leśne skarby” ze względu na nieprawidłowe oznakowanie (brak zawartości składnika alergennego tj. dwutlenku siarki.). Kontrole interwencyjne oraz pobór próbek żywności nie potwierdziły słuszności zarzutów stron. Do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli pobrano w sumie 46 próbek, z czego 25 w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych, 8 próbek w kierunku metali szkodliwych dla zdrowia, 5 próbek w kierunku substancji dodatkowych, 4 próbki w kierunku mikro toksyn, 1 próbka w kierunku oceny organoleptycznej oraz 3 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W pasażu obiektu zlokalizowane są 2 zakłady małej gastronomii i 1 żywienia zbiorowego, w których przeprowadzono 3 kontrole. W 2015 ze względu na trudności ekonomiczno-finansowe została zlikwidowana działalność w 3 zakładach małej gastronomii.

Ponadto w pomieszczeniach zaplecza administracyjno-socjalnego znajduje się stołówka pracownicza dla żywienia pracowników zatrudnionych w firmie AUCHAN. Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną kompleksową. Ponadto w pomieszczeniach hipermarketu AUCHAN na bieżąco dokonywane są niezbędne prace remontowe a tym samym stan techniczny pozostaje w dobrej kondycji, a wydzielony dział mięsny nadzorowany przez Rejonowy Inspektorat Weterynarii w Gliwicach.

W znaczącym stopniu istotnym elementem zaopatrzenia klientów stanowią sklepy sieciowe typu: **TESCO, LIDL, CARREFOUR, SIMPLY, BIEDRONKA, POLOMARKET, NETTO, Stokrotka, Eko, Fresh Market, Żabka, Małpka.**

Na terenie miasta Gliwice znajdują się obecnie 4 place i 2 hale targowe. W 2015 r. na targowiskach przeprowadzono ogółem 36 kontroli sanitarnych i nałożono 4 mandaty karne na kwotę 1000 zł. Głównym miejscem dokonywania zakupów przez mieszkańców Gliwic jest hala targowa usytuowana przy ul. Pod Murami. W 2015 r. w związku z prowadzonymi nadal pracami remontowymi ulic wokół Rynku gdzie umiejscowiona jest ww. hala właściciele obiektów zawieszali działalność lub ograniczali asortyment sprzedawanych środków spożywczych, ponieważ znacząco zmniejszyła się liczba klientów. W hali targowej znajduje się 24 boksy handlowe z artykułami spożywczymi takimi jak: warzywa, owoce, słodycze, wyroby ciastkarskie i piekarnicze, wędliny oraz 5 punktów sprzedaży mięsa. Ogółem przeprowadzono 9 kontroli sanitarnych.

Ponadto w czerwcu 2015 r. do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Gliwicach wpłynęło pismo Powiatowego Lekarza Weterynarii w Olkuszu w sprawie prowadzonego postępowania wyjaśniającego i wprowadzania do obrotu przez podmiot gospodarczy z Wolbromia mięsa i wyrobów wędliniarskich. Ww. Strona prowadziła działalność na terenie targowiska w Gliwicach przy ul. Lipowej. Podczas przeprowadzonej kontroli przy współudziale przedstawiciela Inspekcji Weterynaryjnej w Gliwicach stwierdzono, że mięso i wędliny dostarczone były do obiektu firmowym środkiem transportu w brudnych pojemnikach transportowych oraz bez etykiet na część asortymentu wyrobów wędliniarskich. W sprzedaży stwierdzono również mięso mielone w ilości ok. 8 kg. bez oznakowania. W związku z powyższym sporządzono zarządzenie nakazujące zabezpieczenie środka spożywczego oraz wydano decyzję zakazującą wprowadzanie ww. środka spożywczego do obrotu. Zatrudniony w zakładzie personel nie posiadał odzieży roboczej oraz środków do prowadzenia higienicznej sprzedaży. W związku ze stwierdzonymi uchybieniami osobę odpowiedzialną w zakładzie ukarano mandatem karnym w wysokości 300 zł. oraz pisemnie powiadomiono Powiatowego Lekarza Weterynarii w Olkuszu o wynikach kontroli.

W 2015 r. na terenie giełdy samochodowej skontrolowano 4 zakłady żywnościowo - żywnościowe, w których przeprowadzono 4 kontrole. W związku z budową trasy średnicowej zlikwidowano jeden plac targowy, na którym usytuowanych było 10 punktów handlowo-gastronomicznych. Obiekty gastronomiczne znajdujące się na placu starej części giełdy samochodowej ulegają likwidacji. Obecnie pod nadzorem PIS znajduje się 4 punkty gastronomicznych.

Nadzór nad obrotem grzybami

W 2015 r. na stronie internetowej tutejszej Stacji udostępniono ulotkę pt. „Podstawowe Zasady Bezpiecznego Grzybobrania” opracowaną przez Głównego Inspektora Sanitarnego. W okresie letnio – jesiennym w siedzibie tutejszej Stacji prowadzone były konsultacje dla zainteresowanych osób na temat grzybów. Udzielano konsultacji prywatnym osobom w sprawie klasyfikacji gatunkowej przyniesionych do oceny grzybów

Akcje

W 2015 r. podejmowano wiele dodatkowych działań wynikających między innymi z sytuacji bieżącej:

- kontroli punktów sprzedaży żywności trakcie trwania tzw. „Jarmarku świątecznego” organizowanego na terenie Rynku w Gliwicach,
- kontroli zakładów żywnościowych w ramach akcji „Bezpieczne ferie 2015r,
- kontroli podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby narodowości chińskiej oraz wietnamskiej,
- kontroli w sklepach firmowych Konsorcjum Mięsnego Okrasa dotyczące nieprawidłowości w zakresie znakowania wyrobów wprowadzanych do obrotu oraz postępowania ze zwrotami,
- kontrole zakładów produkcyjnych: wytwórnie lodów, automaty do lodów, piekarnie, ciastkarnie, zakłady garmazeryjne oraz obiekty ruchome i tymczasowe obejmujące swoim zakresem znakowanie środków spożywczych nieopakowanych w ramach akcji „Etykieta informacją dla konsumenta”,
- kontrole zakładów w ramach akcji „Tłuszcze smażalnicze”,
- kontynuacja „Akcji Mklik próchniczek” w zakładach piekarniczych,

- kontroli rynku w zakresie sprawdzenia wszelkich form oświadczeń przekazywanych klientom na temat produktów kosmetycznych.

AKCJA „ETYKIETA INFORMACJĄ DLA KONSUMENTA”

W 2015 roku na terenie województwa śląskiego była prowadzona akcja „**Etykieta informacją dla konsumenta**” mająca na celu sprawdzenie przestrzegania wymagań rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, a także rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz. U z 2015 poz.29) w odniesieniu do środków spożywczych wprowadzanych do obrotu bez opakowania „luzem”.

Akcja była prowadzona dwuetapowo, okres poprzedzający przeprowadzane w ramach akcji kontrole przeznaczony był na szkolenie personelu oraz prowadzenie działań informacyjnych dla przedsiębiorców. W ramach tych działań udostępniono na stronie internetowej PSSE w Gliwicach mini-skrypt zawierający najważniejsze kwestie dotyczące znakowania środków spożywczych zgodnie z rozporządzeniem nr 1169/2011 oraz rozporządzeniem MRiRW (Dz. U. z 2015 poz. 29).

Zgodnie założeniem programu akcji w ramach działań edukacyjnych koordynator akcji przeprowadził dwa bezpłatne szkolenia dla przedsiębiorców obejmujące zagadnienia prawidłowości znakowania środków spożywczych. W pierwszym przypadku szkolenie współorganizowane przez Cech Rzemieślników w Zabrze odbyło się w dniu 26.05.2015r., i było dedykowane przedsiębiorcom prowadzącym działalność na terenie miasta Zabrze. Natomiast szkolenie przeprowadzone w dniu 28.05.2015r. odbyło się w Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Gliwicach i było dedykowane przedsiębiorcom prowadzącym działalność na terenie miasta Gliwice oraz powiatu Gliwickiego. Oba szkolenia po przedstawieniu wymagań w zakresie znakowania żywności w świetle ww. przepisów zawierały część dyskusyjną, w czasie, którego prowadzący omawiał konkretne przykłady znakowania produktów oraz udzielał odpowiedzi na pytania uczestników. Spotkania cieszyły się sporym zainteresowaniem ze strony przedsiębiorców. W szkoleniach ogółem uczestniczyły 73 osoby.

W ramach prowadzonej akcji kontrole przeprowadzono w zakładach produkcyjnych: wytwórniach lodów, automatach do lodów, piekarniach, ciastkarniach oraz obiektach ruchomych i tymczasowych.

Znakowanie produktów oceniano pod kątem:

1. zaznaczenia obecności alergenów w produkcie zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt a i wykazem składników alergennych umieszczonym w załączniku II do rozporządzenia nr 1169/2011 tj.:
 - zboża zawierające gluten (tj. pszenica, żyto, jęczmień, owies, pszenica orkisz, kamut lub ich odmiany hybrydowe) oraz produkty pochodne,
 - skorupiaki i produkty pochodne,
 - jaja i produkty pochodne,
 - ryby i produkty pochodne,
 - orzeszki ziemne (orzeszki arachidowe) i produkty pochodne,
 - soja i produkty pochodne,
 - mleko i produkty pochodne (łącznie z laktozą),
 - orzechy, tj. migdały, orzechy laskowe, orzechy włoskie, orzechy nerkowca, orzechy pekan, orzechy brazylijskie, pistacje/orzech pistacjowy, orzechy makadamia i produkty pochodne,
 - seler i produkty pochodne,
 - gorczyca i produkty pochodne,
 - nasiona sezamu i produkty pochodne,
 - dwutlenek siarki i siarczyny w stężeniach powyżej 10 mg/kg lub 10 mg/l w przeliczeniu na SO₂,
 - łubin i produkty pochodne,
 - mięczaki i produkty pochodne,
2. podania niezbędnych danych dotyczących danego środka spożywczego zgodnie z art. 19.1 rozporządzenia MRRW tj. nazwę środka spożywczego, wykaz składników, klasę jakości handlowej jeżeli to konieczne, w przypadku pieczywa dodatkowo masę jednostkową oraz informację „pieczywo produkowane z ciasta mrożonego” albo „pieczywo produkowane z ciasta głęboko mrożonego” – gdy został zastosowany taki proces technologiczny,
3. zgodności wykazu składników widocznego na etykiecie ze stanem rzeczywistym- w tym celu dokonywano oceny zgodności deklarowanego składu z recepturą zakładową itp. wybranych asortymentów produktów,
4. umieszczenia informacji w miejscu dostępnym bezpośrednio konsumentowi finalnemu zgodnie z art. 19.2 rozporządzenia MRRW,
5. niewprowadzania klientów w błąd zgodnie z art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 1169/2011 np. w zakresie informacji dodatkowych o produkcie, reklamy itp.

W ramach prowadzonej akcji skontrolowano ogółem **120** zakładów, w tym 9 wytwórni lodów tradycyjnych, 22 automaty do lodów, 56 piekarni, 31 ciastkarni, 1 zakład garmazeryjny oraz 1 obiekt ruchomy i tymczasowy.

Tabela nr 4 Wyniki przeprowadzonych kontroli kształtują się następująco:

Rodzaj zakładu	Ilość skontrolowanych obiektów	Podanie danych zgodnie z art. 19.2 rozp. MRiRW,	Dane dostępne bezpośrednio konsumentowi finalnemu/ nie dotyczy (zakład produkcyjny)	Podanie alergenów zgodnie z rozp. nr 1169/2011	Zgodność składu ze stanem faktycznym Wyroby zgodne/niezgodne	Podjęte działania Decyzja administracyjna/ inne
Wytwórnie lodów	9*	4	5/1	5	8/4	1/4
Automaty do lodów	22	20	20/0	21	55/3	0/2
Piekarnie	56	38	36/12	48	153/72	8/11
Ciastkarnie	31	18	16/9	26	77/60	4/13
Zakłady garmazeryjne	1**	-	-	-	-	-
Obiekty ruchome i tymczasowe	1	1	1/0	1	3/0	0/0
Suma	120	81	60/23	101	296/139	13/30

* jeden zakład produkuje wyłącznie wyroby pakowane jednostkowo

** zakład produkuje wyłącznie wyroby pakowane jednostkowo

Podczas przeprowadzanej oceny znakowania poszczególnych wyrobów w zakresie zgodności deklarowanego składu ze stanem faktycznym na podstawie receptury zakładowej, lub innego dokumentu wewnętrznego, częstą przyczyną niezgodności był brak receptur, co w ogóle uniemożliwiało przeprowadzenie porównania.

Najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami były:

- poprzedzenie wykazu składników słowem „skład” a nie „składniki”,
- brak ostrzeżenia na etykiecie „może mieć szkodliwy wpływ na aktywność i skupienie uwagi u dzieci” przy użyciu barwników: E 102, E 104, E 110, E 122, E 124 oraz E 129,
- stosowanie nazw fantazyjnych nie określających produktu,
- brak podania pełnego składu składników złożonych,

- nieprawidłowo sformułowana funkcja technologiczna lub jej brak, albo nie właściwa kolejność podania funkcji technologicznej i nazwy lub symbolu składnika, niezgodnie z załącznikiem VII część C do rozporządzenia nr 1169/2011,
- podanie składników produktu w niewłaściwej kolejności (niezgodnie z ich udziałem masowym w produkcie),
- pominięcie zaznaczenia obecności alergenu,
- nie określenie dla oleju/ tłuszczu roślinnego z jakiej rośliny pochodzi,
- przy zaznaczaniu obecności alergenów pominięcie wyróżnienia przy powtarzającym się alergenie w wykazie składników - podkreślenie tylko raz,
- nie podanie informacji „pieczywo produkowane z ciasta mrożonego” albo „pieczywo produkowane z ciasta głęboko mrożonego” – gdy został zastosowany taki proces technologiczny,
- brak bezpośredniej dostępności informacji o znakowaniu dla konsumenta lub informacja mało czytelna.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano **13** decyzji represyjnych nakazujących uzupełnienie etykietowania, a także w **30** przypadkach ustalono termin usunięcia nieprawidłowości w porozumieniu ze Stroną, lub na podstawie pisemnego oświadczenia Strony. W czasie prowadzonych działań kontrolnych oraz w trakcie czynności dokonywano pouczeń oraz udzielano odpowiedzi i wyjaśniano wątpliwości odnośnie interpretacji i zastosowania ww. przepisów w odniesieniu do konkretnych przypadków etykietowania.

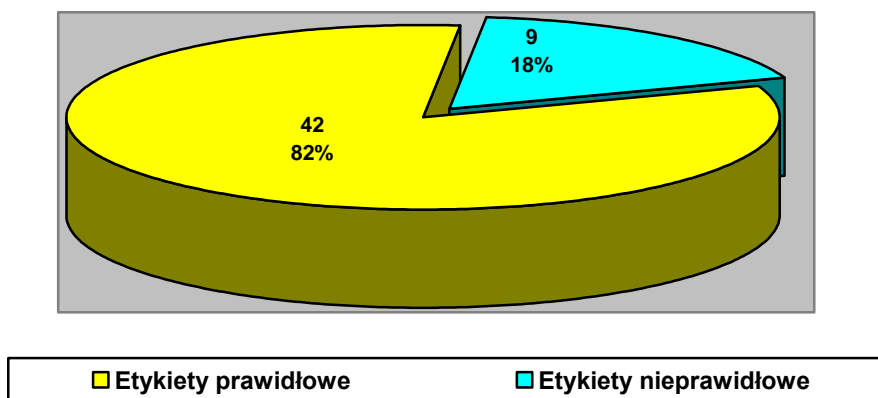
Działania kontrolne prowadzone były również po zakończeniu terminu akcji w wyniku czego ogółem wydano **16** decyzji terminowych. Po zakończeniu akcji były przeprowadzane kontrole sprawdzające wydanych decyzji oraz zaleceń.

Wyniki działań na terenie Gliwic ujęto w poniższej tabeli.

Tabela nr 5

	Rodzaj obiektu	Ilość obiektów skontrolowanych	Ilość			Decyzje	Oświadczenia
			kontroli	Sprawdza jących	Ogółem		
	Wytwórnice lodów	0	0	0	0	0	0
	Automaty do lodów	4	4	0	4	0	0
	Piekarnie	23	23	3	26	3	3
	Ciastkarnie	15	15	2	17	1	2
	Ogółem	42	42	5	47	4	5

Zakłady wytwórcze, w których dokonano oceny etykiet

Podsumowując wyniki przeprowadzonej akcji „Etykieta informacją dla konsumenta” należy stwierdzić, że w **18%** skontrolowanych zakładach ich dysponenci nie przestrzegali wymagań obowiązujących przepisów prawnych w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności. Przeprowadzone kontrole sprawdzające w większości przypadków potwierdziły zweryfikowanie i opracowanie brakujących informacji zwłaszcza wykazu składników alergicznych przekazywanych klientom dla asortymentów żywności nieopakowanej. Biorąc powyższe pod uwagę działania kontrolne w zakresie przekazywania ww. informacji podczas przeprowadzonej akcji obejmowały tylko zakłady wytwórcze, natomiast wymagania również dotyczą zakładów żywienia zbiorowego i obrotu żywnością. W związku z powyższym egzekwowanie prawidłowego przekazywania wszelkich informacji o żywności konsumentom pozwoli zapewnić im w zależności od zdrowia i diety wybór właściwych produktów dostosowanych do ich potrzeb indywidualnych.

Import

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gliwicach na mocy ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia sprawuje nadzór nad importem środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością pochodzących z importu z krajów trzecich. W wyznaczonych miejscach; na terminalu kontenerowym w Sośnicy, na terenie Urzędu Celnego w Gliwicach oraz w magazynach importerów przeprowadzano przy współudziale funkcjonariuszy Urzędu Celnego, przedstawiciele agencji

celnych lub importerów kontrole przywożonych z zagranicy produktów spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano **315** kontroli, w tym **136** kontroli na środkach transportu. Skontrolowano **253** partie środków spożywczych, **62** partie przedmiotów użytku w wyniku czego wydano **315** świadectwa jakości zdrowotnej

Tabela nr 6

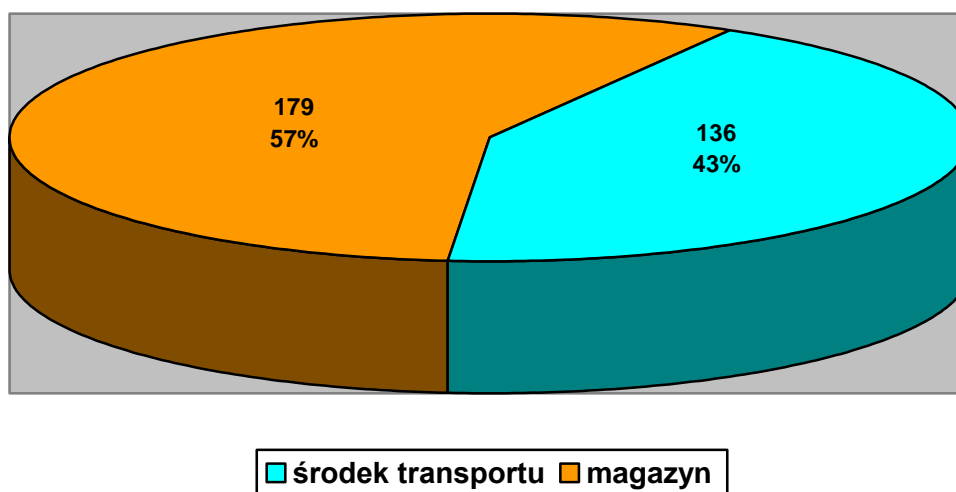
Ilość przeprowadzonych kontroli towarów importowanych z podziałem na kategorie artykułów.

	Suma kontroli	Żywność	Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością
Ilość kontroli importowych	315	253	62

Tabela nr 7 Ilość kontroli importowych z podziałem na miejsce kontroli środek transportu / magazyn.

	Środek transportu (samochód, kontener)	Magazyn w urzędzie celnym lub importera
Ilość kontroli	136	179

Kontrole z podziałem na miejsce środek transportu / magazyn

Współpraca z innymi służbami kontroli

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

W 2015 r. Sekcja HŻŻiPU kontynuowała realizację porozumienia ramowego zawartego w 2008 r. pomiędzy Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Gliwicach i Powiatowym Lekarzem Weterynarii. Zgodnie z ww. porozumieniem w styczniu i lipcu 2015 r. przedstawiciel Sekcji HŻŻiPU przesłał Inspekcji Weterynaryjnej listę zakładów produkujących i przechowujących środki spożywcze wspólnie nadzorowanych przez inspekcje oraz listę zakładów produkujących lub przechowujących środki spożywcze, które produkują i wprowadzają na rynek pasze dla zwierząt.

Organy szczebla powiatowego obu inspekcji w ramach współdziałania i współpracy, przekazują sobie również informacje i dokumenty dotyczące naruszeń przepisów: w związku ze zgłoszonymi interwencjami oraz uzyskania wyników badań laboratoryjnych.

Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną

Porozumienie o współpracy organów Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej i Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie śląskim w 2015 r. było ściśle realizowane.

Na bieżąco Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach powiadamiał pisemnie Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Farmaceutycznego o zamiarze przeprowadzania kontroli w aptekach zlokalizowanych na obszarze tutejszej Stacji w zakresie poboru próbek, wynikających z aktualnej sytuacji.

W związku z powyższym przekazywano sobie również informacje i dokumenty dotyczące naruszeń przepisów w związku ze zgłoszonymi interwencjami oraz uzyskania wyników badań laboratoryjnych.

Współpraca z Policją

W związku z interwencją policji w Gliwicach przeprowadzono kontrolę sanitarną środka transportu służącego do przewozu mięsa, należącego do hurtowni w Sośnicowicach. W wyniku przeprowadzonej oceny stwierdzono, że środek transportu marki Renault master był utrzymany w nienależytej czystości, bez zachowania prawidłowej segregacji przewożonych wyrobów. Ponadto kierowca nie posiadał książeczki zdrowia do celów sanitarno – epidemiologicznych oraz prawidłowej odzieży ochronnej. W związku z powyższym osobę odpowiedzialną ukarano mandatem karnym w wysokości 200 zł.

W drugim przypadku przedstawiciele patrolu Policji autostrady A1 zatrzymali pojazd przewożący środki spożywcze. Z uwagi na uchybienia sanitarne środek transportu przekazano do kontroli sanitarnej w siedzibie Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Gliwicach. Podczas kontroli stwierdzono, iż stan techniczny środka transportu przeznaczonego do przewozu pieczywa wymaga poprawy. Wnętrze naczepy służącej do przewozu żywności tj. ściany i podłoga brudne oraz częściowo uszkodzone trudne do utrzymania w czystości. Brak zapisów z mycia i dezynfekcji środka transportu. W związku z nieprawidłowościami sanitarnymi nałożono mandat karny w wysokości 100 zł.

W trzecim przypadku prowadzono postępowanie w firmie mieszczącej się w Pyskowicach prowadzącej zakład produkcyjny specjalizujący się w produkcji preparatu sojowego T.S na bazie śruty sojowej, który ma szerokie zastosowanie w produkcji żywności. W wyniku podjętych działań kontrolnych ustalono, że produkt preparat sojowy T.S został wytworzony na bazie materiału paszowego pn. „Śruta sojowa HIPRO Brazylia, towar genetycznie niemodyfikowany „Materiał paszowy.”

W świetle zebranych dokumentów i dalszego dochodzenia ustalono, że do produkcji żywności użyto materiału paszowego, podczas gdy definicja żywności (środka spożywczego) zgodnie art. 3 ust.3 pkt. 45 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia

(Dz. U. z 2015 r., poz.594) **nie obejmuje pasz**, tak więc wyprodukowany preparat sojowy T.S. był **zafalszowany**. W związku z powyższym zgodnie z art. 97 ust.1,2 cytowanej ww. ustawy przekazano akta sprawy do prowadzenia dalszego postępowania przez Komendę Miejską Policji Wydział do walki z Przystępczością Gospodarczą. W toku prowadzonego postępowania przeprowadzono w zakładzie 3 kontrole. (Powyższa sprawa została opisana szczegółowo na str. 50).

W czwartym przypadku otrzymano informację o sprzedaży żywności za pośrednictwem serwisu **Allegro.pl** dotyczące produktów firmy Olimp –HMB 1250 MEGA CAPS oraz L-CARNITINE 1500 EXSTREME MEGA CAPS sprzedawca informował, że ww. preparaty „wysyłane są luzem w specjalnych woreczkach zamkniętych hermetycznie”. W prezentacji na portalu Allegro podano nick „Valga” nr telefonu adres poczty elektronicznej oraz informację „Lokalizacja: Gliwice”. W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny zwrócił się z prośbą do Komendy Miejskiej w Gliwicach Wydział do Walki z Przystępczością Gospodarczą o ustalenie i przekazanie danych kontaktowych ww. użytkownika serwisu Allegro.pl celem umożliwienia podjęcia dalszych czynności w ramach urzędowej kontroli żywności. Po uzyskaniu ww. danych ustalono, że wskazana w piśmie osoba prowadzi ww. działalność bez spełnienia obowiązku określonego w art. 63 ust. 3 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia z dnia 25 sierpnia 2006r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 594) tj. bez uprzedniego złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Prowadzenie działalności w ww. zakresie tj. sprzedaży żywności „na odległość” (sprzedaży wysyłkowa) przez Internet bez uprzedniego złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z art. 98 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy zagrożona jest karą ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. W ww. sprawie przeprowadzono 1 kontrolę oraz dokonano przeglądu strony internetowej.

W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach przekazał do Komendy Miejskiej w Gliwicach Wydział do Walki z Przystępczością Gospodarczą powyższą sprawę celem podjęcia działań zgodnie z kompetencją. Z otrzymanej korespondencji z Komendy Miejskiej w Gliwicach wynika, że zostało wszczęte dochodzenie w ww. przekazanej sprawie.

Współpraca z Inspekcją Handlową

W 2015r. w związku z otrzymaną informacją konsumenta o wprowadzaniu do obrotu „Maślanki Mrągowskiej” po upływie terminu ważności przedstawiciele Inspekcji Handlowej w Katowicach przeprowadzili kontrolę w sklepie spożywczym w Gliwicach, w wyniku której nie stwierdzili wprowadzania do obrotu przeterminowanych środków spożywczych. Powyższą informację

przekazano do tutejszej stacji do wykorzystania służbowego. W związku z powyższym przedstawiciele Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili również w terminie późniejszym kontrolę tematyczną w ww. sklepie i również nie stwierdzili nieprawidłowości w ww. zakresie tj. wprowadzania do obrotu przeterminowanych środków spożywczych.

W październiku 2015 r. przedstawiciele Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili kontrolę tematyczną w związku z otrzymanym pismem z Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Katowicach w sprawie nieprawidłowości stwierdzonych w sklepie spożywczym Żabka zlokalizowanym w Gliwicach. Przedstawiciele Inspekcji Handlowej stwierdzili 22 partie środków spożywczych po upływie terminów ważności w tym wyroby cukiernicze oraz wędliniarskie, które zabezpieczyli a właściciela zakładu ukarali mandatem karnym. W wyniku kontroli przeprowadzonej przez przedstawicieli Inspekcji Sanitarnej w terminie późniejszym stwierdzono również w sprzedaży 5 asortymentów środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości głównie nabiał oraz wyroby garmażeryjne. W związku z powyższym osobę odpowiedzialną w zakładzie ukarano mandatem karnym oraz wydano decyzję o nieprzydatności środka spożywczego do żywienia ludzi. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca nie wykazała nieprawidłowości.

Skargi i wnioski

W Sekcji Higieny Żywności i Żywienia w 2015 r. w Gliwicach ogółem zgłoszono **94 interwencje**. W związku z powyższym ogółem przeprowadzono **94** kontrole interwencyjne, W wyniku przeprowadzonych kontroli za potwierdzone nieprawidłowości dotyczące stanu sanitarnego nałożono 37 mandatów karnych na kwotę **59500 zł** oraz wydano **3** decyzje administracyjne.

W 2015 r. na 94 rozpatrzonych interwencji:

- 32 uznano za uzasadnione,
- 62 za nieuzasadnione.

Interwencje zgłaszane w Sekcji HŻŻiPU w 2015 r. dotyczyły głównie:

- sprzedaży środków spożywczych niewłaściwej jakości w tym mięsa i wędlin o nieprawidłowych cechach organoleptycznych tj. nieświeży zapach oraz nietypowa konsystencja,
- niewłaściwą jakość produktów oraz potraw w zakładach żywienia zbiorowego otwartego np. o niewłaściwych cechach sensorycznych,
- wprowadzania do obrotu przeterminowanych środków spożywczych,
- niehigieniczną sprzedaż środków spożywczych,
- niewłaściwy stan higieniczno - sanitarny pomieszczeń zakładu.

W 2015 r. znaczną ilość interwencji dotyczyła sklepów sieci Żabka i Freshmarket. Klienci informowali głównie tutejszą stację o sprzedaży w ww. sklepach przeterminowanych środków spożywczych oraz zatrudnianie osób bez aktualnych książeczek zdrowia do celów sanitarno epidemiologicznych.

W związku ze zgłoszonymi interwencjami na nieprawidłową jakość zdrowotną środków spożywczych w ramach urzędowej kontroli celowanej pobrano do badań laboratoryjnych 4 próbki produktów do badań laboratoryjnych m.in. wodę mineralną niegazowaną, tonik, lody oraz suplement diety pn.: „**Omega-3 + witamina E**”. Wyników niekwestionowano.

Ocena i wnioski końcowe

Działalność Sekcji HŻŻiPU Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Gliwicach w 2015 r. miała za zadanie sprawowania nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością produkowanych i wprowadzanych do obrotu, poprzez prowadzenie efektywnej działalności kontrolnej w podległych zakładach. Głównym zmierzaniem było wyegzekwowanie przestrzegania obowiązujących przepisów prawa krajowego i europejskiego w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia.

W wyniku prowadzonego bieżącego nadzoru stwierdzono, że stan sanitarny zakładów utrzymuje się na porównywalnym poziomie w stosunku do 2014 r.

Potwierdzeniem powyższego faktu jest porównanie wynikowości kontroli w stosunku do roku ubiegłego. W 2014 r. wynikowość wynosiła **27,6%** natomiast w ocenianym okresie **25,7 %** pomimo wcześniej opisanej trudnej sytuacji kadrowej. Wynikowość kontroli jest rezultatem

prorowadzonych intensywnych działań kontrolnych w latach ubiegłych. Natomiast procent próbek kwestionowanych z 1,5 % uległ zmniejszeniu do 0,5 %.

Przyczyną zmniejszenia ilości kwestionowanych próbek w stosunku do ubiegłego roku była poprawa stanu sanitarnego zakładów piekarniczych, w których w żadnej z pobranych próbek sanitarnych nie stwierdzono obecności szkodników zbożowo – mącznych.

W 2015 r. ogólna ilość zgłoszonych interwencji wynosiła 208 natomiast w ubiegłym roku wynosiła 209 tak więc utrzymuje się na porównywalnym poziomie.

Realne zagrożenie w zakresie zachowania bezpieczeństwa zdrowotnego żywności stwarza nadal ekspansja handlu elektronicznego. Potwierdzeniem powyższego jest wzrastająca ilość oferowanych przez Internet środków spożywczych w tym suplementów diety i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego.

Produkcja i sprzedaż ww. produktów rozwija się bardzo dynamicznie. Powyższe w dużej mierze związane jest z agresywnymi kampaniami reklamowymi zwiększającymi zainteresowanie konsumentów ww. produktami. Celem reklam jest dotarcie do jak największego grona odbiorców i zainteresowanie ich swoim produktem. Przedsiębiorcy aktywnie rywalizując o swoich klientów nie zawsze pamiętają o przepisach prawa oraz nie zawsze rzetelnie informują o cechach i właściwościach suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, żywności wzbogaconej witaminami i składnikami mineralnymi. Ponadto oferenci ww. produktów mając na względzie korzyści finansowe często poprzez reklamę i ich opisy wprowadzają w błąd konsumentów, co do ich właściwości przypisując im działanie lecznicze.

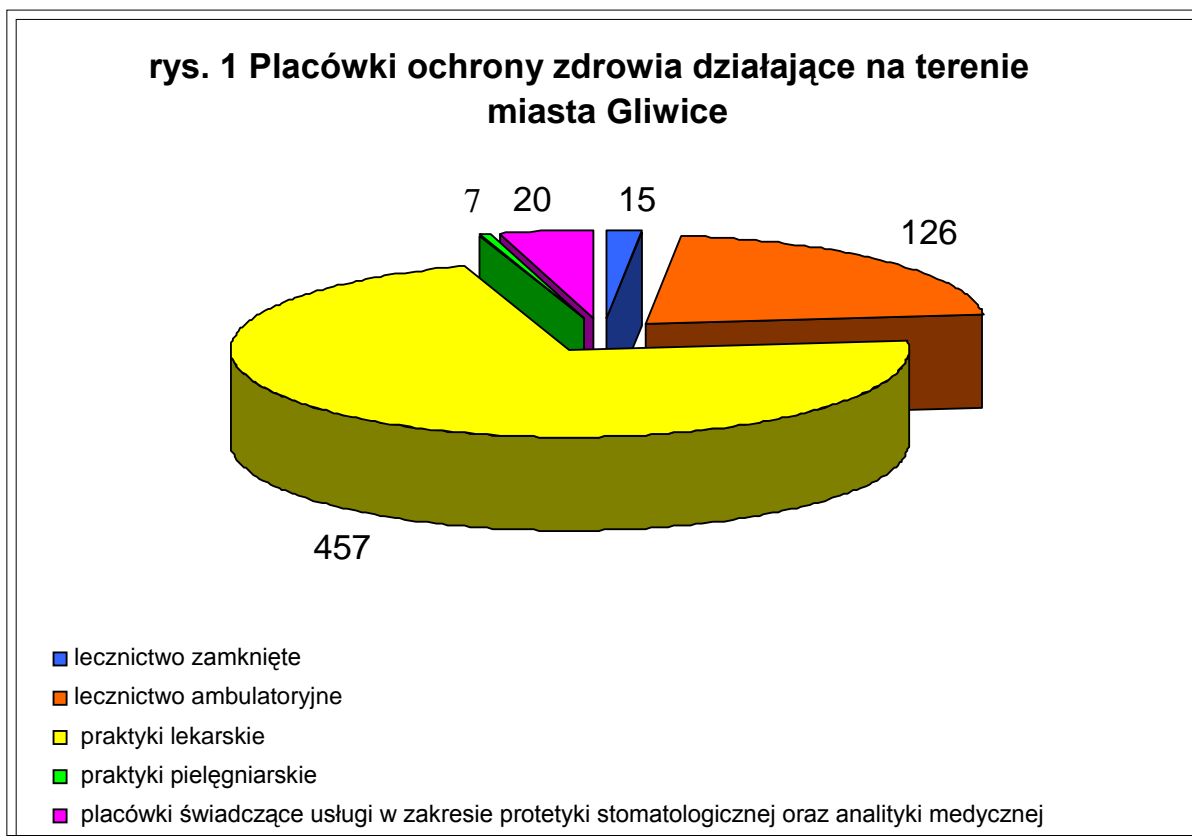
Podsumowując wyniki przeprowadzonej akcji „Etykieta informacją dla konsumenta” należy stwierdzić, że dysponenci skontrolowanych zakładów nie posiadali pełnej wiedzy w zakresie obowiązujących przepisów prawnych w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat składu żywności. Pomimo działań edukacyjnych przeprowadzonych przez przedstawiciela tutejszej Stacji podczas kontroli stwierdzano nadal trudności w prawidłowym opracowaniu informacji zwłaszcza wykazu składników alergicznych przekazywanych klientom dla asortymentów żywności nieopakowanej.

Powyższe wymagania dotyczą również zakładów żywienia zbiorowego i obrotu żywnością, w związku z tym egzekwowanie prawidłowego przekazywania wszelkich informacji o żywności konsumentom będzie jednym z głównych celów działania sekcji w 2016r.

W związku z wejściem w życie rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. 2015 poz. 1256), pojawiło się wiele pytań i wątpliwości dotyczących poszczególnych produktów niejasno sprecyzowanych w załącznikach. Powyższe dotyczyło nie tylko osób prowadzących działalność w zakresie żywienia w placówkach oświatowo – wychowawczych, ale również samych pracowników inspekcji. Ponadto przekazywane informacje przez media wpływały na dezinformację dysponentów głównie sklepików szkolnych, co związane było z ich weryfikacją przez pracowników inspekcji podczas przeprowadzanych kontroli.

Ocena nadzoru sanitarnego nad placówkami ochrony zdrowia

W roku 2015 na terenie miasta Gliwice sprawowano nadzór sanitarny nad (rys.1):

- 15 zakładami lecznictwa zamkniętego tj. 5 szpitalami z 1obiektem, 2 szpitalami jednodniowymi z 1 obiektem, 1 zakładem opiekuńczo-leczniczym z 1 obiektem, 2 ośrodkami leczenia uzależnień z 1 obiektem i 1 hospicjum,
- 126 zakładami lecznictwa ambulatoryjnego z 75 obiektami i 25 filiami, których dyrekcja mieści się poza terenem działalności PSSE Gliwice, w tym 2 zakłady oraz 3 filie posiadają status publicznego zakładu opieki zdrowotnej (rys.2)

rys. 2 Zakłady lecznictwa ambulatoryjnego miasta Gliwice

- 457 praktykami lekarskimi, w tym 134 indywidualnymi praktykami lekarskimi, 314 indywidualnymi specjalistycznymi praktykami lekarskimi, 9 grupowymi praktykami lekarskimi
- 7 praktykami pielęgniarskimi,
- 20 placówkami świadczącymi usługi w zakresie protetyki stomatologicznej oraz analityki medycznej.

Lecznictwo zamknięte

W placówkach lecznictwa zamkniętego przeprowadzono ogółem 19 kontroli, w tym skontrolowano 5 szpitali, szpital jednodniowy, hospicjum i zakład leczenia uzależnień.

W ramach prowadzonego nadzoru w dwóch szpitalach stwierdzono naruszenie wymagań higieniczno – sanitarnych, wszczęto postępowania administracyjne, wydano decyzję administracyjną, nakazującą poprawę stanu sanitarno - higienicznego pomieszczeń. Na negatywną ocenę placówek miały wpływ nieprawidłowości, m.in. niewłaściwy stan sanitarno – techniczny ścian, sufitów i podłóg, uszkodzona, zniszczona powierzchnia mebli.

W skontrolowanych podmiotach leczniczych stwierdzono prawidłowe postępowanie z narzędziami i materiałami sterylnymi, bielizną czystą i brudną oraz odpadami medycznymi zgodne

z wdrożonymi i obowiązującymi w zakładzie procedurami. Dokumentacja z prowadzonych wewnętrznych kontroli procesów sterylizacji prowadzona jest prawidłowo i na bieżąco. Zaopatrzenie w sprzęt jednorazowego użycia, indywidualne środki ochrony osobistej, preparaty dezynfekcyjne w ilości i asortymencie pokrywającym bieżące potrzeby zakładu.

W ramach przeprowadzonych kontroli działalności zespołów i komitetów ds. zakażeń szpitalnych stwierdzono, że prowadzone jest monitorowanie i rejestracja zakażeń zakładowych oraz drobnoustrojów alarmowych. Personel medyczny wchodzący w skład zespołu podnosi swoje kwalifikacje w ramach specjalistycznych kursów i szkoleń zewnętrznych, prowadzi szkolenia wewnętrzne dla pracowników poszczególnych komórek organizacyjnych zakładu w zakresie zasad, praktyk i metod kontroli zakażeń zakładowych oraz nadzoruje przestrzeganie opracowanych i wdrożonych procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami.

W trakcie kontroli, w jednym szpitalu, stwierdzono nieprawidłowość w zakresie składu zespołu kontroli zakażeń szpitalnych, a mianowicie w skład zespołu wchodzi jedna pielęgniarka jako specjalista ds. epidemiologii przypadająca na 323 łóżka szpitalne. W związku z powyższym wystosowano wystąpienie obligujące kierownictwo kontrolowanej jednostki do podjęcia działań w celu zlikwidowania nieprawidłowości.

W jednym szpitalu wystąpiło ognisko epidemiczne wywołane *Pseudomonas aeruginosa* XDR. Na podstawie przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalono: *Pseudomonas aeruginosa* XDR wykryto u 5 pacjentów, ostatecznie u 2 pacjentów stwierdzono kolonizację. Prawdopodobnym źródłem zakażenia była pacjentka hospitalizowana wcześniej w innym podmiocie leczniczym i przyjęta z objawami zapalenia płuc, u której *Pseudomonas aeruginosa* XDR wykryto w materiale biologicznym, tj. moczu, wymazie kału i popłuczynach. Decyzją Zespołu ds. Zakażeń Szpitalnych jedno zakażenie sklasyfikowano jako zewnętrzne, pozostałe przypadki jako zakażenia wewnętrzne. Zakażenia zostały udokumentowane w indywidualnych kartach zakażenia szpitalnego, założono również indywidualne karty alert patogenu. Wdrożono obowiązujące procedury dotyczące postępowania w ognisku epidemicznym, wprowadzono reżim sanitarny, wszyscy pacjenci przebywali w salach jednoosobowych z węzłem sanitarnym, wydzielono personel do opieki nad pacjentami. Dokonano zabiegów dezynfekcji i fumigacji sal chorych. Przeprowadzono badania środowiskowe oraz pobrano wymazy od personelu, uzyskano wyniki ujemne.

W związku z brakiem kolejnych przypadków zakażeń decyzją Zespołu ds. Zakażeń Szpitalnych wygaszono ognisko.

W dwóch szpitalach przeprowadzono kontrole interwencyjne, z których jedną uznano za zasadną, stwierdzając między innymi brudne powierzchnie ścienne i sufitowe, skorodowane baterie

zainstalowane przy punktach wodnych. W związku z powyższym wszczęto postępowanie administracyjne, a termin usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości podano w decyzji terminowej. Decyzja w toku realizacji.

W 2 szpitalach funkcjonują centralne sterylizatornie, które nie spełniają wymagań określonych rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. poz. 739), natomiast dwa szpitale posiadają certyfikat stwierdzający, iż ich system zarządzania jakością jest zgodny z wymogami ISO w zakresie świadczenia usług sterylizacji wyrobów medycznych. Dwa szpitale mają podpisaną umowę na sterylizację z zakładem posiadającym system zarządzania jakością ISO. W zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej zainstalowanych jest 9 autoklawów parowych, 1 urządzenie na tlenek etylenu oraz 1 komorę dezynfekcyjną.

Lecznictwo ambulatoryjne

W przedsiębiorstwach podmiotów leczniczych przeprowadzono 97 kontroli. W wyniku przeprowadzonych kontroli w jednej przychodni stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań higieniczno – sanitarnych. W związku z powyższym wszczęto postępowanie administracyjne, a termin usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zostanie podany w decyzji terminowej.

W ramach prowadzonego nadzoru PPIS w Gliwicach wydał 13 opinii o spełnieniu wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. poz. 739) oraz 9 opinii zmieniających treść wydanych wcześniej decyzji.

W zakładach zainstalowane są 83 autoklawy parowe oraz 10 urządzeń na suche gorące powietrze, 41 zakładów posiada podpisaną umowę z jednostką świadczącą usługi w zakresie sterylizacji, natomiast w pozostałych zakładach używany jest sprzęt jednorazowego użycia. W 2015r. w zakładach lecznictwa ambulatoryjnego przeprowadzono kontrole dokumentacji z prowadzonych wewnętrznych kontroli procesów sterylizacji. Dokumentacja prowadzona jest prawidłowo i na bieżąco.

Zakłady dysponowały wystarczającą ilością środków dezynfekcyjnych stosowanych zgodnie z zaleceniami producenta, sprzętu jednorazowego użycia oraz środków ochrony osobistej.

Przyjęto i rozpatrzono dwie interwencje. Jedna dotyczyła złego stanu technicznego sprzętu rehabilitacyjnego używanego w przychodni rehabilitacyjnej, uzyskane w trakcie przeprowadzanej kontroli, informacje pozwoliły stwierdzić zasadność wniesionej skargi. Strona usunęła stwierdzoną

nieprawidłowość w trakcie kontroli. Druga interwencja dotyczyła naruszenia zasad higienicznych w gabinecie ginekologicznym i stomatologicznym, przeprowadzona kontrola stwierdziła niezasadność wniesionej skargi.

Praktyki lekarskie, pielęgniarские oraz inne usługowe obiekty medyczne

Przeprowadzono 31 kontroli w ramach bieżącego nadzoru. W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych nie stwierdzono naruszenia wymagań higieniczno – sanitarnych.

W ramach prowadzonego nadzoru PPIS w Gliwicach wydał 16 opinii o spełnieniu wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. poz. 739). Przyjęto i rozpatrzono dwie interwencje dotyczące: nieprzyjemnego zapachu preparatów chemicznych ulatniających się z pracowni protetycznej, niewłaściwych warunków sanitarnych w gabinecie stomatologicznym. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono niezasadność wniesionych skarg.

W praktykach lekarskich zabiegowych zainstalowanych jest 69 autoklawów parowych, 59 praktyk ma podpisaną umowę w zakresie sterylizacji z innym podmiotem świadczącym usługi w tym zakresie, a pozostałe praktyki korzystają ze sprzętu jednorazowego użycia. Dokumentacja w zakresie wewnętrznych kontroli procesów sterylizacji prowadzona jest prawidłowo i na bieżąco. Zaopatrzenie w sprzęt jednorazowego użycia w ilości i asortymencie pokrywającym zapotrzebowanie gabinetów. Stwierdzono dostateczną ilość i rodzaj preparatów dezynfekcyjnych.

Reasumując w 2015 roku w porównaniu z rokiem poprzednim stwierdzono znaczną poprawę stanu sanitarno – technicznego wielu obiektów. Uzyskano ją w dużej mierze poprzez realizację zadań ujętych w programach dostosowawczych, a także zakup nowego, coraz nowocześniejszego sprzętu medycznego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi podmioty wykonujące działalność leczniczą uzyskały wydłużenie do grudnia 2017r. terminu dostosowania obiektów i urządzeń do wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

Analiza chorób zakaźnych dla miasta Gliwice za rok 2015

Analizę sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych i pasożytniczych w mieście Gliwice przeprowadzono w oparciu o roczne sprawozdania o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia Mz-56.

W tab. nr 1 przedstawiono dane liczbowe o chorobach zakaźnych podlegających zgłoszeniu w ramach prowadzonego nadzoru epidemiologicznego.

Sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych w mieście Gliwice w 2015r należy uznać za ogólnie dobrą. Nie obserwowano epidemicznego występowania chorób zakaźnych, zaś wzrost liczby zachorowań na niektóre choroby zakaźne, przebiegał podobnie jak w latach ubiegłych i miał charakter sezonowy lub był kontynuacją obserwowanych wcześniej trendów wieloletnich.

Poza wzrostem zapadalności na grypę i schorzenia grypopodobne sytuacja epidemiologiczna w mieście Gliwice nie wykazywała znaczących zmian.

Od szeregu lat obserwuje się tendencję spadkową w występowaniu wielu chorób zakaźnych a od kilku lat niektórych chorób nie rejestruje się tj. błonica, porażenie dziecięce. Nie odnotowano również zachorowań na szczególnie groźne choroby zakaźne tj. dżumę, węglik, wściekliznę oraz wirusowe gorączki krwotoczne.

Stale obserwuje się kontynuację korzystnych tendencji zapadalności na te choroby zakaźne, którym można zapobiegać przez szczepienia w tym objęte programem szczepień obowiązkowych. Nadzór nad tą grupą chorób jest szczególnie ważny ze względu na to, iż dane o zapadalności na te choroby mają bezpośrednie przełożenie na politykę szczepień.

Spowodowało to spadek zachorowań na choroby m.in. świnkę, różyczkę, krztusiec.

Systematyczna analiza zgłoszeń zachorowań na choroby zakaźne umożliwiła wdrożenie działań przeciwepidemicznych i zwiększenia zdrowotnego bezpieczeństwa mieszkańców.

Ogółem w mieście Gliwice w 2015r odnotowano 17793 zachorowań na choroby zakaźne z czego 91% (16207 zachorowań) stanowiły zachorowania na grypę i schorzenia grypopodobne. Wśród pozostałych rejestrowanych chorób zakaźnych (zachorowań 1586) ok. 40% stanowiły zachorowania na ospę wietrzną. Ogólna liczba zachorowań w porównaniu z rokiem 2014r (17561 zachorowań) pozostaje na podobnym poziomie (wzrost o ok. 1,3%).

W 2015r przeprowadzono 683 wywiady epidemiologiczne. Nadzorem epidemiologicznym objęto 282 osoby z kontaktu z chorymi.

Liczba osób hospitalizowanych w 2015 r nieznacznie spadła. W 2015r hospitalizowano 259 osób, co stanowiło 1,4% wszystkich zachorowań (w 2014r hospitalizowano 271 osób).

W 2015r dominowały zachorowania na grypę i schorzenia grypopodobne, zatrucia i zakażenia pokarmowe oraz choroby wieku dziecięcego tj. ospa wietrzna, płonica.

W odniesieniu do roku ubiegłego największe spadki zapadalności odnotowano m.in. w przypadku zachorowań na ospę wietrzną, płonicy i biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.

Śmiertelność z powodu chorób zakaźnych jest niska. W 2015r zmalała liczba zgonów z powodu chorób zakaźnych, odnotowano 1 zgon. Przyczyną zgonu była gruźlica płuc. Z powodu chorób zakaźnych w 2014 r. zmarły 2 osoby.

Grypa i jej powikłania w układzie krążenia i oddychania stanowią poważny problem zdrowia publicznego. Powoduje ona również duże straty ekonomiczne, związane z absencją chorobową. Walka z grypą nie jest łatwa z uwagi na rozsianie źródeł zakażenia, występowanie postaci poronnych choroby oraz wysokiej zjadliwości wirusa.

Na terenie miasta Gliwice odnotowano 16207 zachorowań na grypę i schorzenia grypopodobne w tym 7021 dzieci do lat 14. nastąpił wzrost liczby zachorowań o ok. 7%. Problemem pozostaje niski odsetek potwierdzonych rozpoznań grypy. W 2015r nie odnotowano zachorowań na grypę potwierdzoną badaniami laboratoryjnymi.

Szczepienia przeciw grypie zmniejszają prawdopodobieństwo zachorowania, hospitalizacji i zgonu z powodu tej choroby. Szczepienia przeciwko grypie nie tylko zmniejszają koszty ponoszone na jej leczenie ale także korzystnie wpływają na zdrowie całej populacji. Stosunkowo szybko odnotowano upowszechnienie się szczepień przeciw tej chorobie. W 2015r zaszczepiono 4347osób.

Grupą chorób, które również stanowią problem dla zdrowia publicznego i nad którą należy wzmóc nadzór na terenie miasta Gliwice jest gruźlica.

Obserwowany jest relatywny wzrost zapadalności na przestrzeni ostatnich lat. Pomimo obserwowanej wysokiej zapadalności osób starszych o niskim statusie społecznym i niedostatecznych warunkach bytowych obserwuje się również zachorowania wśród osób młodych pracujących zawodowo. Osoby te często lekceważą swój stan zdrowia, nie korzystają z porad lekarskich i zwolnienia lekarskiego w obawie przed utratą pracy.

Kolejnym problemem zdrowia publicznego są wirusowe zapalenia wątroby typu B i C, przenoszone poprzez naruszenie ciągłości tkanek. Spośród nich najpoważniejszy problem epidemiologiczny stanowi wirusowe zapalenia wątroby typu C, przeciw któremu nie ma skutecznej szczepionki.

Tendencja spadkowa jest zjawiskiem budzącym nadzieję na dalszą poprawę związaną z higieną i jakością sterylizacji w instytucjach medycznych. Jednak ze względu na przewlekły charakter tych zakażeń oraz narastający problem związany z leczeniem powikłań WZW typu C stanowi nadal zagrożenie dla zdrowia publicznego.

Sytuacja epidemiologiczna zakażeń WZW typu B jest kształtowana przede wszystkim przez możliwość czynnego uodpornienia, gdzie istotną sprawą jest utrzymanie wysokiego poziomu zaszczepienia przeciwko WZW B. Zapadalność na WZW typu B w porównaniu z rokiem ubiegłym uległa wzrostowi. Problemy związane z zakażeniami wirusami hepatotropowymi wymagają usprawnienia działań profilaktycznych zmierzających do poprawy bezpieczeństwa procedur medycznych i poprawy wykrywania wcześniej nabytych zakażeń. W ramach działań edukacyjnych PPIS w Gliwicach od listopada 2014 bierze czynny udział w realizacji programu „Edukacja pracowników wybranych zawodów zwiększonego ryzyka transmisji zakażeń krwiopochodnych i ogółu społeczeństwa w zakresie prewencji HCV, HBV, HIV”. W roku 2015 w ramach kampanii „Zapobieganie zakażeniom HCV” odbyły się szkolenia skierowane do właścicieli i pracowników gabinetów pielęgnacji urody.

W zakresie zatruc pokarmowych i zakażeń pokarmowych w 2015r obserwowana jest tendencja spadkowa. Spośród wszystkich zatruc i zakażeń pokarmowych dominującymi są zakażenia o etiologii wirusowej przede wszystkim zachorowania wywołane przez rotawirusy oraz biegunki o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.

Natomiast, w zakresie bakteryjnych zatruc i zakażeń pokarmowych dominowały zakażenia wywołane przez odzwierzęce pałeczki z rodzaju *Salmonella* oraz *Clostridium difficile*.

Biegunki i zatrucia pokarmowe są istotną przyczyną chorobowości u dzieci do lat dwóch, a więc w przedziale wieku, w którym biegunki mogą mieć groźny przebieg prowadząc do ciężkiego odwodnienia oraz do zaburzeń elektrolitowych. W większości były one spowodowane zakażeniami wirusowymi, zwłaszcza rotawirusowymi. Należy zauważyć, że do zatruc i zakażeń pokarmowych u dzieci dochodzi niemal wyłącznie w środowisku domowym, na które organy władzy państwowej mają niewielki wpływ. Znaczący wpływ na kształtowanie zachowań prozdrowotnych na rzecz zwiększania higieny osobistej, otoczenia oraz higieny przygotowania posiłków ma oświata zdrowotna a także propagowanie szczepień ochronnych małych dzieci przeciwko rotawirusom.

Ponadto opóźnienia i niedostatki w zakresie diagnostyki mikrobiologicznej zatruc pokarmowych i zakażeń żołądkowo-jelitowych stanowią poważny mankament systemu nadzoru epidemiologicznego szczególnie wobec faktu, że kontrola chorób przenoszonych przez żywność i ich

zwalczanie jest jednym z priorytetów nadzoru nad chorobami zakaźnymi prowadzonymi w ramach Unii Europejskiej.

Na terenie miasta Gliwice stale prowadzony jest aktywny nadzór nad OPW. Nadzór polega na telefonicznym, cotygodniowym kontakcie z oddziałami neurologii ze szczególnym uwzględnieniem oddziałów neurologii dziecięcej a w przypadku podejrzenia zachorowania pobierania i przesyłania do badań laboratoryjnych w NIZP-PZH próbek kału. Od lat nie odnotowano żadnego przypadku zachorowania na OPW.

Na poprawę zgłaszalności chorób zakaźnych niewątpliwie ma wpływ porozumienie ramowe zawarte pomiędzy Śląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Katowicach i Narodowym Funduszem Zdrowia.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach co kwartał otrzymuje informacje, dotyczące liczby chorób zakaźnych zgłaszanych przez zakłady opieki zdrowotnej do Narodowego Funduszu Zdrowia. Powyższe dane są wnikliwie analizowane i porównywane z liczbą chorób zakaźnych zgłaszanych przez poszczególne zakłady opieki zdrowotnej do Powiatowej Stacji Sanitarno –Epidemiologicznej w Gliwicach.

W związku z powyższym, do kierowników poszczególnych zakładów opieki zdrowotnej w których stwierdzono niezgodności w liczbie chorób zakaźnych zgłoszonych do Narodowego Funduszu Zdrowia i Powiatowej Stacji Sanitarno –Epidemiologicznej w Gliwicach, wysła się pisma wnoszące o sprostowanie powstałych nieścisłości.

W związku z zastaniem zagrożenia dla zdrowia publicznego związanym ze stosowaniem nowych narkotyków tzw. dopalaczy PPIS w Gliwicach sprawuje bieżący nadzór nad zatruciami środkami zastępczymi. Na podstawie informacji przekazywanych z palcówek służby zdrowia sporządzane są codzienne i tygodniowe raporty o zatruciach, hospitalizacjach oraz zgonach spowodowanych środkami zastępczymi, co pozwala na monitorowanie i możliwość szybkiego reagowania na wzrost liczby przypadków zatruc środkami zastępczymi. Na terenie miasta Gliwice w 2015r odnotowano 31 przypadków zatruc dopalaczami.

Podsumowując

Z grupy chorób zakaźnych objętych w Polsce zgłaszaniem należy przede wszystkim zwrócić uwagę na sytuację epidemiologiczną chorób podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym oraz chorób przenoszonych poprzez naruszenie ciągłości tkanek.

Korzystna sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych nie zwalnia z konieczności systematycznego monitorowania zachorowań i prowadzenia aktywnego nadzoru epidemiologicznego nad tymi chorobami.

Pomyślna sytuacja może być utrzymana w przyszłości pod warunkiem:

- kontynuowania szczepień ochronnych
- realizacji programu eradykacji poliomyelitis i eliminacji odry
- zwrócenia uwagi na wczesne wykrywanie chorych i zakażonych, ich zgłaszanie i rejestracje umożliwiające szybkie podjęcie postępowania leczniczego i przeciwepidemicznego – zwłaszcza dotyczy to chorób rzadko występujących lub tych, które mogą być zawleczone do Polski
- zwiększenie dostępu do badań diagnostycznych – określenie czynnika etiologicznego choroby, która ma wpływ nie tylko na postępowanie terapeutyczne ale także na profilaktykę przeciwepidemiczną.

Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób zakaźnych na terenie miasta Gliwice zostały przedstawione w formie tabelarycznej (tab.1).

Tab. 1. Liczba zachorowań oraz zapadalność na choroby zakaźne w 2015r i 2014r w Gliwicach

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w 2015r	Zapadalność na 100 000 ludności w 2015r	Liczba zachorowań w 2014r	Zapadalność na 100 000 ludności w 2014r	Spadek/wzrost zapadalności
Grypa	16207	9046,81	15180	8368,80	+678,01
Bakteryjne zakażenia jelitowe	45	25,12	22	12,13	+12,99
Borelioza	118	65,87	111	61,20	+4,67
WZW B	22	12,28	14	7,72	+4,56
Krztusiec	6	3,35	2	1,10	+2,25
Gruźlica	67	37,40	64	35,28	+2,12
Salmonelozы	16	8,93	14	7,72	+1,21
WZW A	1	0,56	0	0	+0,56
Streptococcus pneumoniae	1	0,56	0	0	+0,56

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w 2015r	Zapadalność na 100 000 ludności w 2015r	Liczba zachorowań w 2014r	Zapadalność na 100 000 ludności w 2014r	Spadek/wzrost zapadalności
Tęžec	0	0,00	0	0	0,00
Odra	0	0,00	0	0	0,00
Neisseria meningitidis	1	0,56	2	1,10	-0,54
Świnka	13	7,26	15	8,27	-1,01
Inne Neuroinfekcje	13	7,26	16	8,82	-1,56
WZW C	15	8,37	23	12,68	-4,31
Streptococcus pyogenes	68	37,96	80	44,10	-6,14
Różyczka	4	2,23	18	9,92	-7,69
Wirusowe zakażenia jelitowe	104	58,05	133	73,32	-15,27
Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	193	107,73	244	134,52	-26,79
Płonica	203	113,32	298	164,29	-50,97
Ospa wietrzna	631	352,23	1271	700,70	-348,47

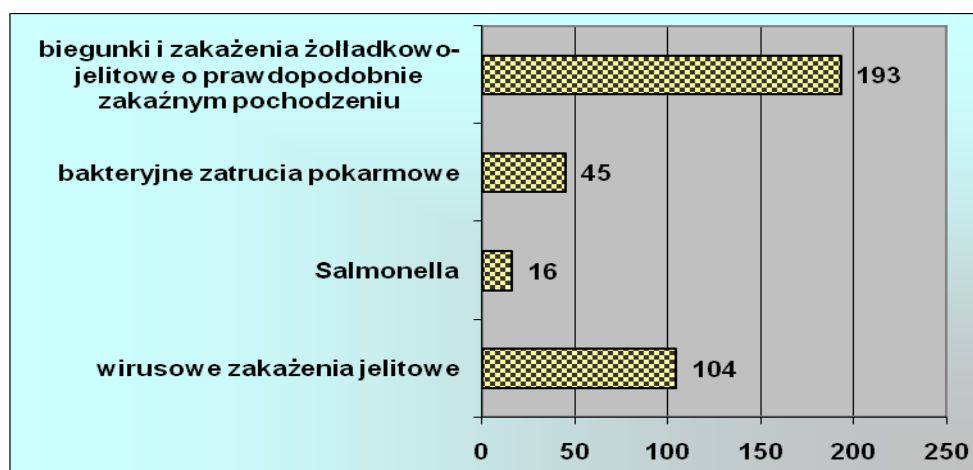
Sytuacja epidemiologiczna w zakresie poszczególnych chorób zakaźnych

ZATRUCIA I ZAKAŻENIA POKARMOWE

Zatrucia i zakażenia pokarmowe stanowią ważny wskaźnik stanu higieny żywności, zarówno jeśli chodzi o jej przygotowanie, transport i składowanie, jak i higienę przyrządzania i spożywania potraw. Mimo obserwowanej w ostatnich latach poprawy w tym zakresie nadal zatrucia i zakażenia pokarmowe stanowią poważny problem zdrowia publicznego.

Dominują tutaj zatrucia pokarmowe i zakażenia żołądkowo – jelitowe oraz biegunki w tym wirusowe, bakteryjne i nie określone o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (ryc. 1).

Głównym problemem w zakresie nadzoru nad bakteryjnymi i wirusowymi zatruciami i zakażeniami pokarmowymi jest problem niedodiagnozowania. Laboratoryjne badania diagnostyczne są przeprowadzane głównie w sytuacji, gdy osoba chora jest hospitalizowana bądź leczona ambulatoryjnie, a objawy pomimo wdrożonego leczenia nie ustępują. Natomiast osoby z nieżytym żołądkowo-jelitowym leczone ambulatoryjnie o łagodnym przebiegu przeważnie nie są kierowane na badania laboratoryjne kału. W związku z powyższym ok. 54% wszystkich zatruc i zakażeń pokarmowych stanowią biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, w których nie przeprowadzono odpowiednich badań diagnostycznych celem ustalenia etiologii zachorowania. Ponadto obserwuje się wzrost liczby zachorowań u dzieci.

Ryc. 1 Liczba zakażeń i zatruc pokarmowych

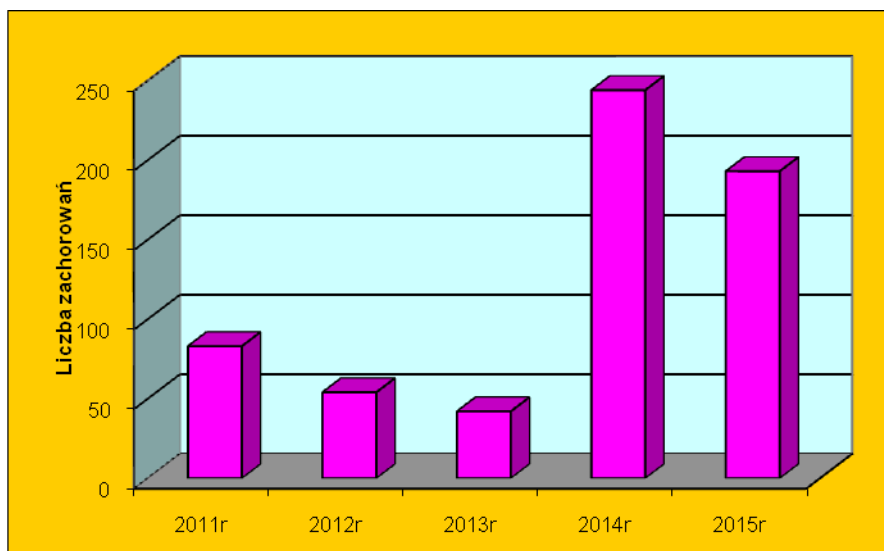
Biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu

Biegunka a w szczególności u dzieci może powodować poważne konsekwencje zdrowotne - odwodnienia organizmu i zaburzenia metaboliczne.

W **2015r** zarejestrowano **193** zachorowań, a w tym **26** dzieci do lat dwóch. Spośród ogółu zachorowań hospitalizowano 15 osób, w tym 6 dzieci do 2 lat.

W **2014r** odnotowano **244** zachorowania w tym **35** dzieci do lat dwóch. Hospitalizowano 16 osób, w tym 5 dzieci.

Na ogół zachorowania mają łagodny przebieg o czym świadczy niewielki odsetek hospitalizacji, w związku z tym chorzy leczeni są ambulatoryjnie a badania diagnostyczne nie są wykonywane. W stosunku do roku poprzedniego liczba zachorowań wśród dzieci do lat dwóch zmalała, co może świadczyć o wzroście świadomości społeczeństwa w zakresie higieny i opieki nad dziećmi (ryc. 2).

Ryc. 2 Liczba zachorowań na biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2 w latach 2011-2015

Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe

Wirusowe zakażenia jelitowe w okresie niemowlęcym i wczesnodziecięcym objawiające się najczęściej w postaci ostrej biegunki, stanowią poważny problem epidemiologiczny i terapeutyczny. Głównym czynnikiem etiologicznym wirusowych infekcji jelitowych są zakażenia rotawirusowe. Rotawirusy zakażają głównie dzieci przed 5 rokiem życia, nawet w krajach rozwiniętych, gdzie poziom higieny jest relatywnie wysoki. Infekcje rotawirusowe stanowią nie tylko poważny problem zdrowotny ale również społeczno-ekonomiczny. Ze względu na wysoką zapadalność koszty leczenia są wysokie a choroba dziecka to nie tylko koszty medyczne ale również absencja rodzica w pracy. Do rozwiązania problemu infekcji rotawirusowych mogłoby przyczynić się szersze stosowanie szczepień zalecanych przeciwko rotawirusom. W 2015r przeciwko rotawirusom zaszczepiono 628 dzieci.

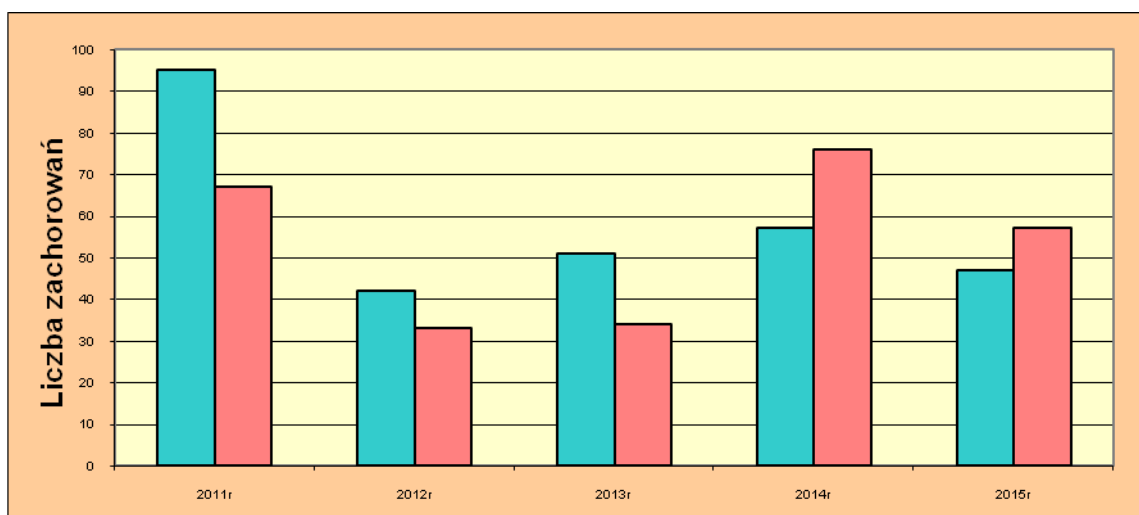
W 2015r zarejestrowano 104 zachorowania na wirusowe zakażenie jelitowe (ryc. 3) w tym 47 dzieci do lat dwóch. Hospitalizowano ogółem 81 osób w tym 36 dzieci do lat dwóch.

W 2014r odnotowano 133 zachorowań na wirusowe zakażenie jelitowe w tym 57 dzieci do lat dwóch. Hospitalizowano 113 osób w tym 47 dzieci do lat dwóch.

79 zachorowań wywołanych było przez rotawirusy, 3 zachorowań wywołanych przez adenowirusy i 22 zachorowania sklasyfikowano jako wirusowe zakażenia jelitowe nie określone.

Ponad 76% wszystkich zachorowań stanowią zachorowania wywołane przez rotawirusy. Z ogółu wszystkich osób hospitalizowanych 92% chorych hospitalizowano z powodu infekcji rotawirusowej. Na wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy zachorowały głównie dzieci w wieku od 0 do 4 lat. Dzieci, które zachorowały nie były szczepione przeciwko rotawirusom. Nie odnotowano zachorowań u osób dorosłych.

Pozostałe zachorowania stanowiły zakażenia wirusowe, nieokreślone. Zachorowania te wystąpiły głównie u osób dorosłych leczonych ambulatoryjnie, u których nie wykonano badań diagnostycznych a rozpoznanie postawiono na podstawie objawów klinicznych.

Ryc. 3 Liczba zachorowań na wirusowe określone zakażenia jelitowe w latach 2011-2015r

Salmonelozy

Salmonelozy są nadal znacząco najczęściej rejestrowaną jednostką chorobową wśród chorób bakteryjnych przebiegających z nieżytem żołądkowo-jelitowym.

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie zachorowań na salmonelozę utrzymuje się na stałym poziomie. W 2015r na salmonelozę zachorowało 16 osób z czego 11 osób poddano hospitalizacji. Na salmonelozę w 2014r zachorowało 14 osób, 3 osób hospitalizowano. Zapadalność jest wyższa

u mężczyzn niż u kobiet. 3 zachorowania odnotowano u osób dorosłych, pozostałe u dzieci w wieku 0-14 lat.

Podobnie jak w latach ubiegłych najczęstszym czynnikiem etiologicznym była Salmonella z gr D enteritidis i stanowiła ponad 68% wszystkich zachorowań. Zachorowania wystąpiły głównie od maja do września.

W ramach działań przeciwepidemicznych nadzorem epidemiologicznym objęto 40 osób ze styczości a badania laboratoryjne kału przeprowadzono u 17 osób ze styczości z chorymi. W wyniku czego wykryto 1 bezobjawowego nosiciela pałeczek Salmonella.

Zachorowania wystąpiły w środowiskach rodzinno – domowych. Przypuszczać można, że przyczynami tego stanu są zaniedbania higieny i błędy związane z niewłaściwym przechowywaniem gotowych potraw, błędy technologiczne w przygotowywaniu posiłków i nie poddawaniu żywności odpowiedniej obróbce termicznej, a także nie przestrzeganie wymogów sanitarno- higienicznych.

Bakteryjne zakażenia jelitowe

Zapadalność na bakteryjne zakażenia pokarmowe 2-krotnie wzrosła.

Czynnikiem chorobotwórczym wywołującym najliczniejsze zachorowania było Clostridium difficile co stanowiło 90% wszystkich zachorowań.

W 2015r zarejestrowano 45 przypadków bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez Clostridium difficile.

Clostridium difficile jest bakterią powszechnie występującą w środowisku. Kolonizacja tym patogenem jest szczególnie częsta w warunkach szpitalnych. Do wystąpienia choroby przyczynia się narażenie na czynniki ryzyka tj. hospitalizacja, antybiotykoterapia, wiek, obciążenie chorobami dodatkowymi.

Obserwowany wzrost liczby zachorowań wywołanych Clostridium difficile jest spowodowany głównie upowszechnieniem się diagnostyki laboratoryjnej tego patogenu.

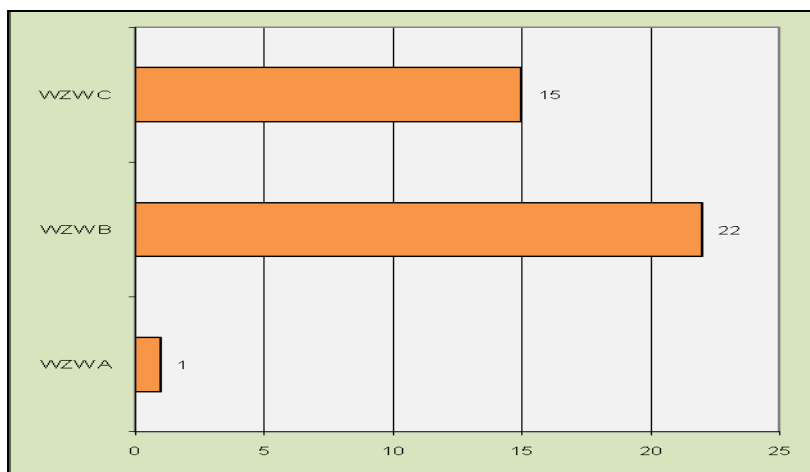
W 2014r zarejestrowano **22** bakteryjnych zakażeń pokarmowych w tym 20 zakażeń Clostridium difficile.

Na bakteryjne zakażenie wywołane Clostridium difficile zachorowały tylko osoby dorosłe, które były poddane długotrwałej hospitalizacji i antybiotykoterapii.

WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY

Ważny problem zdrowia publicznego stanowią wirusowe zapalenia wątroby. Ze względu na przewlekły charakter tych zakażeń liczba osób zakażonych wirusami zapalenia wątroby stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego oraz narastający problem związany z leczeniem ciężkich powikłań. Z ogólnej liczby zarejestrowanych zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby ok.58% stanowią zakażenia wirusem żółtaczkki typu B.

Jednakże spośród wirusowych zapaleń wątroby najpoważniejszy problem epidemiologiczny stanowi WZW typu C (ryc.4), przeciw któremu nie ma skutecznej szczepionki.

Ryc.4 Liczba zachorowań na WZW

Wirusowe zapalenie wątroby typu B

W 2015r odnotowano 22 zachorowania na przewlekłe WZW typu B z czego 3 osoby hospitalizowano w oddziałach zakaźnych.

W 2014r zarejestrowano 14 przypadków przewlekłego WZW B.

Na przełomie ostatnich dwóch lat nie odnotowano przypadków ostrych.

Liczba zachorowań uległa wzrostowi (ryc.5).

Zapadalność jest porównywalna u mężczyzn jak i u kobiet. Największą zapadalność odnotowano w grupie wiekowej od 20 do 44 lat. Zachorowania wystąpiły tylko wśród osób dorosłych, nie odnotowano zachorowań wśród dzieci i młodzieży.

Zachorowało 16 osób nie szczepionych przeciwko WZW B, natomiast 4 osoby były zaszczepione pełnym cyklem szczepień, a 2 osoby niepełnym cyklem szczepień.

U ok. 81% chorych na przewlekłe WZW B nie wystąpiły objawy chorobowe, u pozostałych osób wystąpiły objawy dyspeptyczne oraz bóle brzucha. Z przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wynika, iż 86% chorych korzystało z usług medycznych związanych z naruszeniem ciągłości tkanek. Ponadto u 36% chorych były wykonywane zabiegi niemedyczne tj. kolczykowanie, tatuaże, akupunktura.

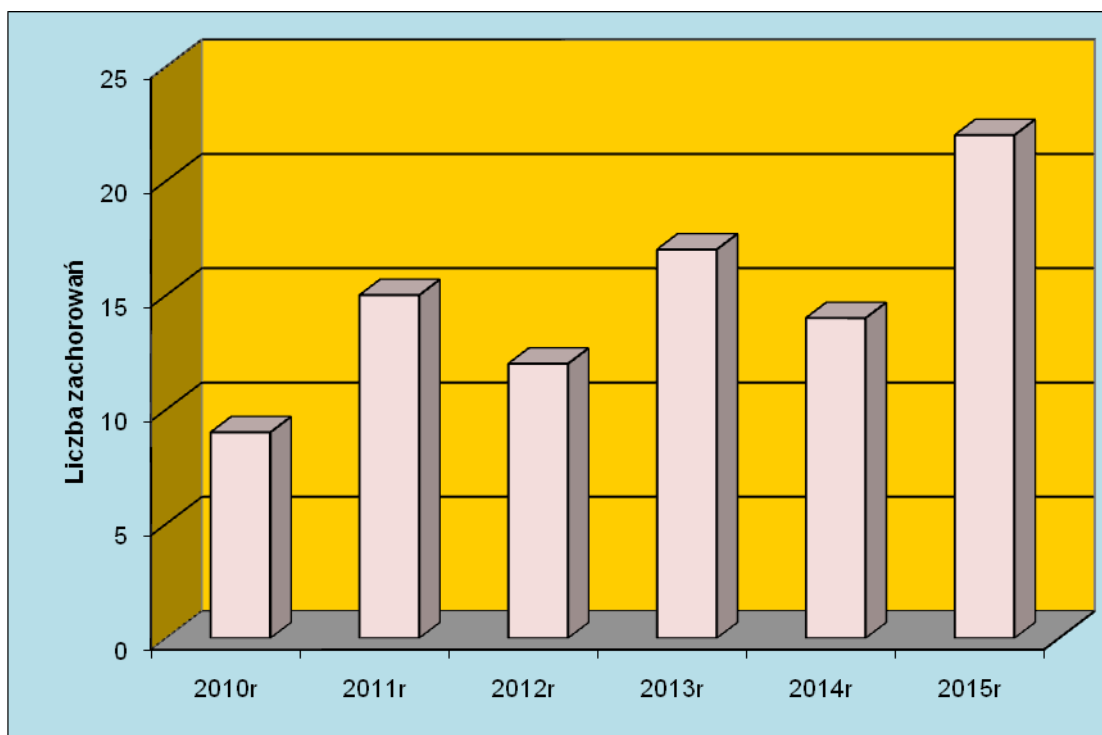
U 5 chorych w wyniku przeprowadzonego wywiadu epidemiologicznego ustalono, iż mieli oni kontakt domowy z osobami chorymi na WZW B.

Osoby ze styczności z chorymi na WZW B zostały objęte nadzorem epidemiologicznym oraz skierowane pod nadzór lekarski celem ewentualnego zaszczepienia przeciwko WZW B. W 2015r nadzorem epidemiologicznym objęto 38 osób.

Wpływ na zapadalności na WZW B ma przede wszystkim wprowadzenie do Programu Szczepień Ochronnych obowiązkowych szczepień przeciwko WZW typu B.

Wprowadzone od 1990r do kalendarza szczepień szczepienia p/WZW typu B dzieci urodzonych przez kobiety zakażone HBV, a od 1996r wszystkich noworodków i od 2000r młodzieży w 14 roku życia i obejmowanie tymi szczepieniami coraz większej ilości osób z grup ryzyka przyczyniło się do zmniejszenia liczby zachorowań.

Do grup ryzyka zalicza się: uczniów i studentów szkół medycznych, osoby wykonujące zawody medyczne narażone na zakażenie, osoby dializowane, osoby z bliskiego otoczenia chorych na WZW typu B, osoby zakażone wirusem zapalenia wątroby typu C /zgodnie z kalendarzem szczepień/. Ze względu na wzrost zachorowań nabywanych drogą pozamedyczną uzasadnionym jest również zalecanie szczepień ochronnych osobom nieszczepionym szczególnie narażonych na zakażenie ze względu na styl życia.

Ryc.5 Liczba zachorowań na WZW typu B w latach 2011 – 2015r

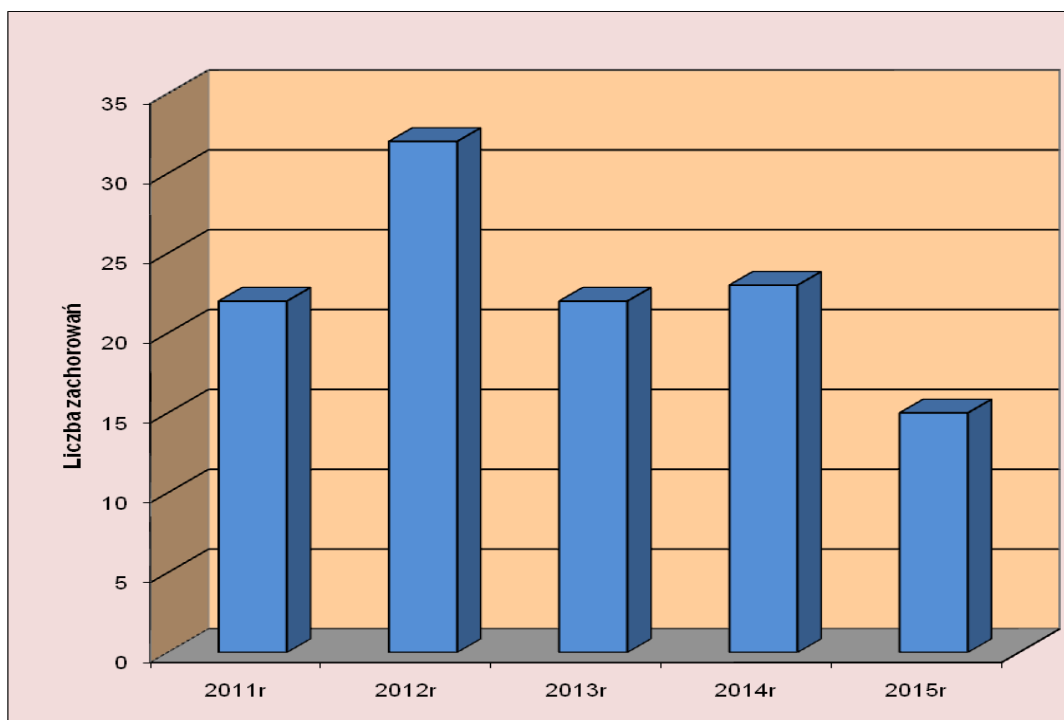
Wirusowe zapalenie wątroby typu C

Rejestrowane w 2015r zakażenia WZW C przebiegały w większości przypadków bezobjawowo z podwyższonym poziomem transaminaz, rzadziej były to przypadki objawowe. Z tego powodu zakażenia HCV są rozpoznawane niemal wyłącznie u osób chorujących objawowo na wirusowe zapalenie wątroby typu C lub w trakcie badań przesiewowych. Przebieg WZW typu C jest bardziej skryty niż innych typów WZW. Wszystkie zarejestrowane zachorowania miały charakter przewlekły. Bezobjawowy i przewlekły charakter tej choroby powoduje, że chorzy zbyt późno trafiają pod opiekę medyczną, co może być przyczyną groźnych dla zdrowia powikłań w postaci marskości wątroby i pierwotnego raka wątroby.

W 2015r zarejestrowano **15** zachorowania.

W 2014r zarejestrowano **23** przypadki zachorowań.

Liczba zachorowań uległa spadkowi. (ryc.6) co może być efektem zmiany wprowadzonej do obowiązującej definicji przypadków wg której wykazywane są jedynie przypadki potwierdzone badaniami molekularnymi.

Ryc.6 Liczba zachorowań na WZW typu C w latach 2011 – 2015r

Zapadalność jest wyższa u kobiet, zachorowało 11 kobiet i 4 mężczyzn. 3 osoby hospitalizowano w oddziałach zakaźnych.

Największą liczbę zachorowań odnotowano u osób powyżej 40 r.ż. (11 osób)

W przeważającej części nie udaje się ustalić czasu i okoliczności zakażenia.

Z przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wynika iż, dominującą drogą zakażenia były procedury medyczne związane z naruszeniem ciągłości tkanek (59% wszystkich zachorowań). W grupie osób młodych obserwuje się wzrost udziału zachorowań nabytych drogą niemedyczną poprzez wykonywanie tatuaży, kolczykowania, przyjmowanie dożylnie i donosowo narkotyków oraz w drodze kontaktów seksualnych. Odnotowano 3 zachorowania wśród pracowników służby zdrowia (pomoc laboratoryjna, technik denstyczny i salowa).

Wszystkie przypadki zostały potwierdzone badaniami genetycznymi potwierdzającymi obecność kwasu nukleinowego wirusa HCV.

Z uwagi na brak metod zapobiegania zakażeniom HCV w drodze szczepień ochronnych, szerzeniu się zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C można zapobiec jedynie w drodze działań nie swoistych polegających na wdrożeniu i utrzymaniu wysokich standardów higieniczno-sanitarnych wykonywania świadczeń zdrowotnych oraz zabiegów o charakterze niemedycznym przebiegających z naruszeniem ciągłości tkanek.

WZW typu C pozostaje poważnym problemem zdrowia publicznego, dlatego konieczne jest dalsze usprawnianie działań profilaktycznych, edukacyjnych zmierzających do poprawy bezpieczeństwa procedur medycznych i równoległe do poprawy wykrywania wcześniej nabytych zakażeń.

W związku z kontynuacją z 2014r działań związanych z realizacją programu „Zapobieganie zakażeniom HCV” „Edukacja pracowników wybranych zawodów zwiększonego ryzyka transmisji zakażeń krwiopochodnych i ogółu społeczeństwa w zakresie prewencji (HCV, HBV, HIV) przeprowadzono trzy szkolenia dla pracowników zakładów kosmetycznych, studiów tatuażu i fryzjerów. Szkolenia odbyły się w czterech odrębnych terminach. Przeszkolonych zostało 254 osoby z 221 zakładów z sektora „beauty”.

Wirusowe zapalenie wątroby typu A

Choroba występuje endemicznie na całym świecie szczególnie często na terenach o złym stanie sanitarnym i higienicznym a zwłaszcza w zakresie jakości wody i żywności. Zakażenie szerzy się głównie drogą pokarmową.

W 2015 r zarejestrowano 1 zachorowanie. Zachorował 6-letni chłopiec. U chłopca wystąpiły objawy rzekomo grypowe, zaburzenia dyspeptyczne, zażółcenie skóry i białkówki oczu, ciemne zabarwienie moczu oraz odbarwienie kału. W badaniach laboratoryjnych krwi stwierdzono wysoki poziom transaminaz oraz przeciwciała anti-HAV w klasie IgM. Z przeprowadzonego wywiadu epidemiologicznego, wynika, że chłopiec nigdzie nie wyjeżdżał za granicę. Źródła zakażenia nie ustalono. Chłopca po dwutygodniowej hospitalizacji w stanie dobrym wypisani do domu z zaleceniem kontroli w poradni hepatologicznej.

NEUROINFEKCJE i CHOROBY INWAZYJNE

Zakażenia ośrodkowego układu nerwowego stanowią istotny problem współczesnej medycyny. Zapalenia opon i mózgu, szczególnie bakteryjne są chorobami często zagrażającymi życiu i wiążą się z licznymi powikłaniami i następstwami pochorobowymi. Wczesna diagnostyka i tym samym prawidłowe leczenie farmakologiczne ma kluczowe znaczenie dla dalszych losów chorego.

W **2015r** odnotowano **15** przypadków zachorowań na neuroinfekcje w tym **12** zachorowań o etiologii wirusowej oraz **3** zachorowania o etiologii bakteryjnej.

W **2014r** zarejestrowano **16** zachorowań w tym **3** zachorowania o etiologii bakteryjnej, **11** zachorowań o etiologii wirusowej w pozostałych **2** przypadkach etiologii nie ustalono.

Zapadalność na neuroinfekcje pozostaje na stałym poziomie.

Etiologia wszystkich zachorowań została ustalona na podstawie badania ogólnego i mikrobiologicznego płynu mózgowo-rdzeniowego.

W 2015r nie odnotowano zgonu z powodu neuroinfekcji. W 2014r odnotowano 1 zgon z powodu neuroinfekcji.

Infekcje wirusowe

Wirusowe zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu są najczęściej rozpoznawane na podstawie objawów klinicznych i badania płynu mózgowo-rdzeniowego. Potwierdzenia wirusologiczne wykonywane są rzadko, gdyż wymagają kosztownych badań.

Na wirusowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych zachorowało 10 osób, u 2 osób stwierdzono wirusowe zapalenie mózgu.

U 10 chorych rozpoznano limfocytarne zapalenie opon mózgowych. Wszystkie zachorowania wystąpiły u osób dorosłych. Zapadalność u kobiet była taka sama jak u mężczyzn, zachorowało 5 mężczyzn i 5 kobiet. Chorzy byli hospitalizowani w oddziałach neurologicznych. Wszyscy pacjenci po kilkudniowej hospitalizacji zostali wypisani w stanie dobrym, bez powikłań do domu.

Ponadto odnotowano jeden przypadek kleszczowego zapalenia mózgu. Zachorował młody mężczyzna. Chory został przyjęty do oddziału neurologicznego z powodu silnego bólu głowy oraz wysokiej temperatury. W badaniu serologicznym płynu mózgowo-rdzeniowego wykryto przeciwciała wczesnoletniego zapalenia mózgu. Z przeprowadzonego wywiadu epidemiologicznego wynika że 3 tygodnie przed zachorowaniem chory przebywał na Mazurach i został pokąsany przez kleszcza. Chory po dwutygodniowej hospitalizacji został wypisany do domu w stanie dobrym, bez powikłań.

Na opryszczkowe zapalenie mózgu zachorowała sześćdziesięcioletnia kobieta. Chorą przyjęto do oddziału neurologii w stanie zamroczenia, z bólami głowy, afazją i zaburzeniami pamięci. W pobranym płynie mózgowo-rdzeniowym w badaniu serologicznym stwierdzono przeciwciała wirusa opryszczki. Po ok. 3 tygodniowej hospitalizacji chorą wypisano do domu z następstwami pochorobowymi w postaci zaburzeń pamięci świeżej.

Tab. 2 Zachorowania na wirusowe zapalenie opon i mózgu

	2015		2014	
	Zapalenie opon	Zapalenie mózgu	Zapalenie opon	Zapalenie mózgu
Limfocytarne	10	-	4	-
Nieokreślone	-	-	5	-
Opryszczkowe	-	1	-	1
W przebiegu półpaśca	-	-	1	-
kleszczowe	-	1	-	-

Infekcje bakteryjne

Bakteryjne zakażenia ośrodkowego układu nerwowego stanowią nadal istotny problem współczesnej medycyny. Pomimo postępów farmakoterapii i intensywnej opieki medycznej, bakteryjne, ropne zapalenie opon i mózgu pozostają chorobami o niepewnym rokowaniu. W wielu przypadkach dochodzi do wystąpienia trwałych, neurologicznych następstw pochorobowych.

Podstawowym badaniem w diagnostyce zakażeń bakteryjnych OUN jest posiew płynu mózgowo-rdzeniowego na podstawie, którego można określić rodzaj bakterii i wdrożyć odpowiednie, celowane leczenie.

Tab. 3 Zachorowania na bakteryjne zapalenie opon, mózgu i posocznice

	2015		2014	
	Zapalenie Opon/mózgu	posocznica	Zapalenie opon/mózgu	posocznica
Nieokreślone	1	-	3	-
Neisseria meningitidis	1	-	-	2
Streptococcus pneumoniae	-	1	-	-

Spośród zarejestrowanych chorób inwazyjnych w 2015r zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych wywołanych przez dwoinki Neisseria meningitidis. Ważny wpływ w przypadku wystąpienia zachorowań ma nadzór epidemiologiczny oraz wdrażanie działań profilaktycznych zapobiegających kolonizacji Neisseria meningitidis u osób

mających kontakt z chorym. Nie bez znaczenia pozostaje również dostępność szczepień ochronnych przeciw meningokokom a także działania edukacyjne na temat sposobów ochrony przed zakażeniami meningokokowymi.

Na meningokokowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych zachorował pięcioletni chłopiec uczęszczający do przedszkola. U chłopca wystąpiła wysoka temperatura, wymioty, bóle brzucha i głowy. Był hospitalizowany w oddziale pediatrycznym. W trakcie hospitalizacji na ciele dziecka wystąpiły wybroczyny. Nadzorem epidemiologicznym objęto 117 osób, w tym 102 dzieci uczęszczających z chorym dzieckiem do przedszkola. Z pobranego płynu mózgowo-rdzeniowego wyhodowano dwoinki *Neisseria meningitidis* z grupy B. Chłopiec nie był szczepiony przeciwko meningokokom. Chorego po 10 dniowej hospitalizacji z powodu obustronnego niedosłuchu przekazano do oddziału neurologii celem dalszego leczenia.

Odnotowano 1 zachorowania na posocznice wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae*. Zachorował 46-letni mężczyzna. Chory został przyjęty w stanie ciężkim z zaburzeniami świadomości, w upojeniu alkoholowym, niewydolny oddechowo z wysoką gorączką. Z pobranej próbki krwi wyhodowano *Streptococcus pneumoniae*. Chory po kilkunastodniowej hospitalizacji bez powikłań w stanie dobrym został wypisany do domu.

W 2015r zarejestrowano 1 zachorowania sklasyfikowane jako bakteryjne zapalenie opon mózgowych nie określone. Zachorował 56-letni mężczyzna.

Poza tym w 2015r odnotowano 68 przypadków inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pyogenes*. Były to zachorowania na różę. Wszystkie zachorowania na różę miały przebieg łagodny, hospitalizowano 7 osób, a zachorowania zostały rozpoznane jedynie na podstawie objawów klinicznych bez potwierdzenia laboratoryjnego.

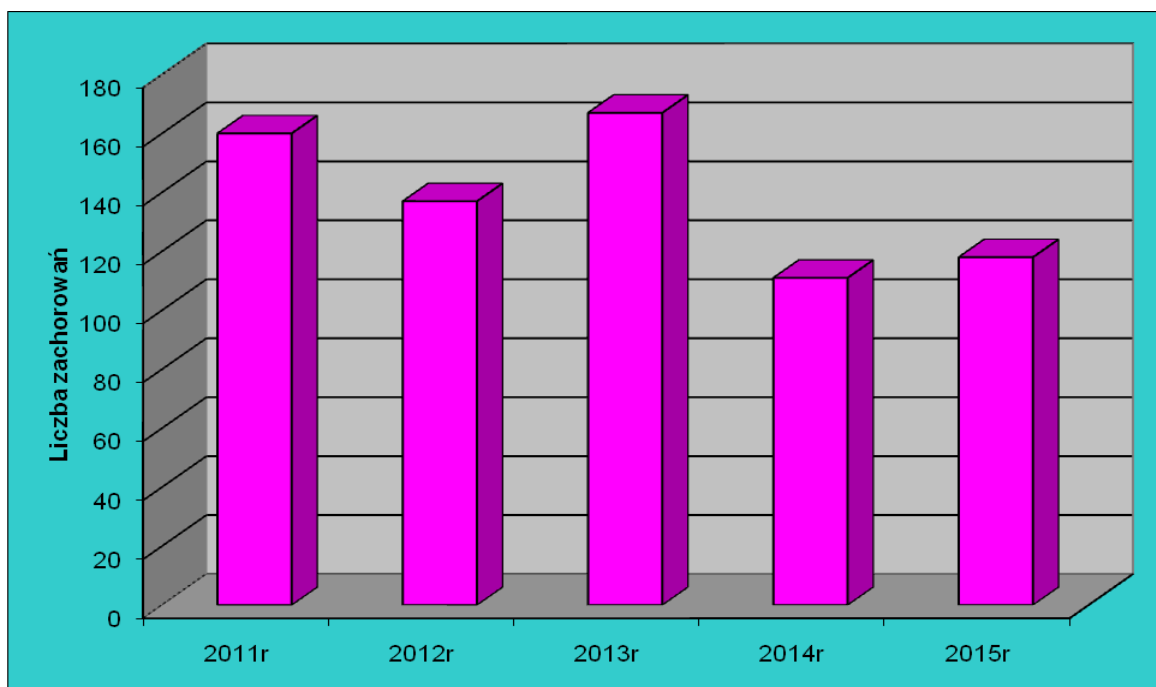
W 2014r zarejestrowano 80 przypadków róży.

CHOROBA Z LYME

Borelioza jest odzwierzęcą wieloukładową chorobą zakaźną przenoszoną przez kleszcze. W Polsce zakażenia szerzą się w obszarach do tej pory nieendemicznych i stała się chorobą ogólnopolską. Symptomatologia boreliozy jest zróżnicowana. Swoista dla boreliozy jest zmiana skórna o charakterze rumienia wędrującego występująca w miejscu zakażenia. Zapadalność na boreliozę w ostatnich 5- latach utrzymuje się na podobnym poziomie (ryc.7).

W **2015r** odnotowano **118** przypadków zachorowań

W **2014r** zarejestrowano **111** zachorowań.

Ryc. 7 Liczba zachorowań na boreliozę w latach 2011-2015

Z przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wynika, iż najczęstszą postacią boreliozy jest postać skórna w postaci rumienia wędrującego we wczesnej fazie choroby. Chorzy ci są leczeni ambulatoryjnie. Natomiast borelioza późnej fazy tj. borelioza układu kostno-stawowego wymaga leczenia szpitalnego. W oddziałach chorób zakaźnych hospitalizowano 16 osób.

Zapadalność na boreliozę jest porównywalna u kobiet jak i u mężczyzn. Zachorowały 62 kobiety i 56 mężczyzn. Z przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wynika, iż częstym terenem ekspozycji nie jest tylko las ale i ogródki przydomowe, parki miejskie i alejki spacerowe. Najwięcej ukąszeń przez kleszcze dochodzi w miesiącach wiosennych i letnich. Wszystkie osoby chore poddane były antybiotykoterapii.

Wzrost zachorowań może być wynikiem nie tylko rzeczywistego wzrostu zachorowań ale również lepszej diagnostyki i wzrostu świadomości społeczeństwa.

Ponadto, duża wilgotność występująca w miesiącach wiosennych i wysokie temperatury zimą niedostatecznie przetrzebują populację zakażonych kleszczy, co również może przyczynić się do wzrostu liczby zachorowań na boreliozę. Groźnymi dla ludzi są również nifmy, które również przenoszą krętki wywołujące boreliozę, a które nie są zauważalne gołym okiem.

Zachorowania wystąpiły głównie u osób dorosłych, jednakże zanotowano również 7 zachorowań u dzieci do 10 roku życia.

Najwięcej zachorowań odnotowano wśród rencistów i emerytów, co jest związane częstszym przebywaniem na terenach zielonych.

GRUŻLICA

Gruźlica jest chorobą zakaźną, wielonarządową atakującą wszystkie narządy i tkanki ze szczególną predyspozycją do układu oddechowego.

Poważnym problemem jest przerwanie przez chorego kontynuacji leczenia ambulatoryjnego po leczeniu szpitalnym. Osoby, które przerwały leczenie stanowią poważne zagrożenie dla otoczenia co tym samym prowadzi to do lekooporności. Natomiast lekooporność jest przyczyną utrudnionego leczenia, co może być przyczyną przedwczesnego zgonu.

W latach 2011-2015 zarejestrowano następującą liczbę chorych.

- w roku 2011 – 76 osób
- w roku 2012 – 69 osób
- w roku 2013 - 84 osób
- w roku 2014 – 64 osoby
- w roku 2015 – 67 osób

W 2015r zapadalność na gruźlicę zostaje na podobnym poziomie z rokiem poprzednim.

95% wszystkich zachorowań stanowiła gruźlica układu oddechowego. Odnotowano 3 zachorowania na gruźlicę pozapłucną, była to gruźlica kości i stawów oraz gruźlica prosówkowa.

Mężczyźni chorują 2-krotnie częściej niż kobiety. Zachorowało 25 kobiet i 42 mężczyzn. Najczęściej zachorowania wystąpiły u mężczyzn w wieku średnim i podeszłym Zapadalność na gruźlicę wzrasta z wiekiem. Najwyższa zapadalność rejestrowana jest wśród osób w wieku 60-69 lat.

Większa zapadalność na gruźlicę mężczyzn może wynikać z częstszego występowania u mężczyzn czynników ryzyka reaktywacji gruźlicy. Takim czynnikiem jest m.in. palenie papierosów, alkohol, niehigieniczny tryb życia.

U 8 osób wystąpiła wznowa choroby, co stanowi ok. 12% wszystkich zachorowań. Wznowy wystąpiły u osób wcześniej leczonych, które przerwały leczenie, nie współpracowały z lekarzami i lekcewały zalecenia lekarskie. W 2015r nie odnotowano zachorowań u dzieci do 14 r. ż.

97% chorych hospitalizowano w oddziałach chorób płuc. Osoby z kontaktu z chorym obejmowane są nadzorem epidemiologicznym i kierowane pod nadzór lekarski celem wykonania profilaktycznych badań. W 2015r pod nadzór lekarski skierowano 64 osoby. Zarejestrowano 1 zgon z powodu gruźlicy płuc.

Zgon jest najczęstszą przyczyną zbyt późnego wykrycia choroby lub przerwania leczenia przez chorego, nie przyjmowanie środków farmakologicznych oraz braku współpracy chorego z lekarzem.

Ok. 65% przypadków zostało potwierdzonych w bakterioskopii, tj. dodatnim wynikiem posiewów płwociny.

Zachorowania wystąpiły przeważnie u osób o niskim statusie społecznym. 45% stanowiły osoby bezrobotne, 34% to osoby przebywające na rentach i emeryturach, 20% to osoby pracujące zawodowo. Wśród osób czynnych zawodowo odnotowano zachorowania u osób pracujących fizycznie, które lekcewały swój stan zdrowia i objawy chorobowe. 12% wszystkich zachorowań wystąpiło wśród osób bezdomnych.

CHOROBY WENERYCZNE

Od 2010r. prowadzony jest nadzór nad chorobami wenerycznymi. Wcześniej rejestr zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową był prowadzony przez wojewódzką poradnię skórno-wenerologiczną.

W roku **2015** zarejestrowano **6** przypadków zachorowań na kiłę, 3 przypadki rzeżączki. Wszystkie zachorowania wystąpiły u mężczyzn.

W roku **2014** zarejestrowano **4** przypadki zachorowania na kiłę wczesną, 1 przypadek rzeżączki.

Problemem w prowadzeniu skutecznych działań profilaktycznych chorób wenerycznych jest fakt, iż chorzy nie ujawniają personaliów swoich partnerów seksualnych i często nie informują ich o konieczności zgłoszenia się do lekarza.

Niekorzystny wpływ na sytuację epidemiologiczną jest brak środków na prowadzenie badań profilaktycznych i działań edukacyjnych, niski poziom świadomości zdrowotnej oraz łatwy dostęp do usług seksualnych.

CHOROBY WIEKU DZIECIĘCEGO

Do najczęściej rejestrowanych chorób wieku dziecięcego jest: ospa wietrzna, płonica, świnka, różyczka i krztusiec. Najwięcej zachorowań odnotowano na ospę wietrzną, która stanowiła największy odsetek wśród wszystkich zarejestrowanych chorób wieku dziecięcego.

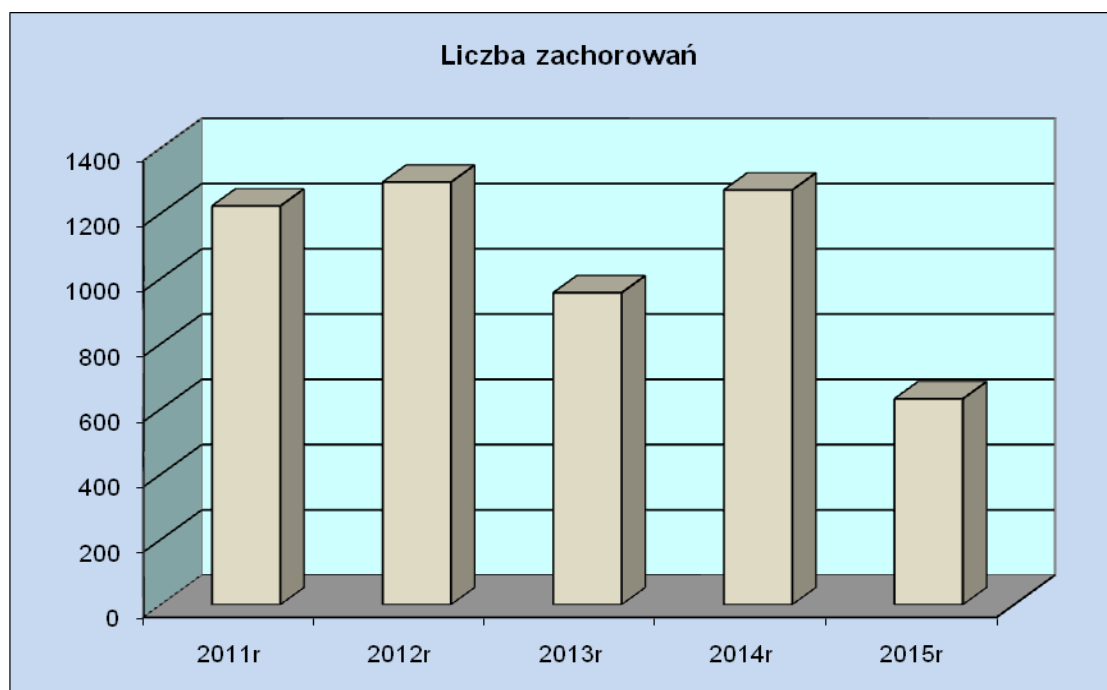
Ospa wietrzna

Ospa wietrzna jest ostrą chorobą zakaźną o bardzo wysokiej zaraźliwości. Z tego względu najbardziej podatną na zachorowanie populacją są dzieci zwłaszcza przebywające w zbiorowiskach np. przedszkolach i szkołach. Najwięcej zachorowań wystąpiło u dzieci i młodzieży do 15 r.ż. Od 2002r obowiązują zalecenia stosowania szczepień przeciw ospie wietrznej. Na terenie miasta Gliwice zaszczepiono **600** dzieci. Szczepienia te nie są finansowane z budżetu państwa a dość wysoki koszt szczepionki powoduje że rodzice nie decydują się na szczepienie za wyjątkiem dzieci z grup ryzyka oraz dzieci uczęszczających do żłobków.

W **2015r** zarejestrowano **631** przypadków zachorowań na ospę wietrzną, w **2014r** zachorowało **1271** osób. Liczba zachorowań spadła o ok. 50%. Zapadalność jest porównywalna u mężczyzn i u kobiet. Największą zapadalność odnotowano u dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Największą zapadalność odnotowano w miesiącach listopadzie i grudniu.

Zachorowania przebiegały łagodnie nie odnotowano powikłań pochorobowych a hospitalizowano 1 osobę.

Zachorowania wystąpiły głównie u dzieci nie szczepionych przeciwko ospie. Obserwowany spadek zachorowań na ospę potwierdza okresowość epidemiczną choroby (ryc.8).

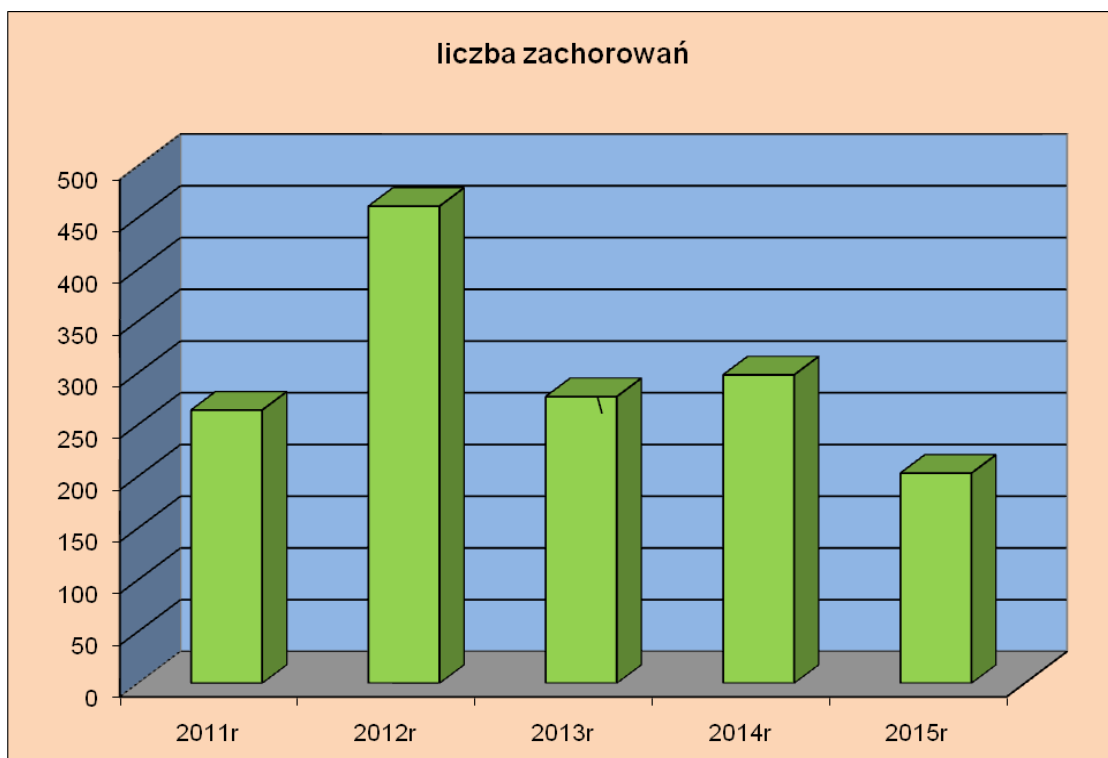

Ryc.8 Liczba zachorowań na ospę wietrzną w latach 2011-2015r

Płonica

Płonica jest chorobą bakteryjną, przeciwko której nie ma szczepionki. W **2015r** odnotowano **203** zachorowania, w **2014r** zarejestrowano **298** przypadków. Zapadalność uległa spadkowi (ryc.9). Zachorowania mają charakter łagodny, hospitalizowano jedynie 2 osoby.

Najwięcej zachorowań wystąpiło u dzieci przebywających w zbiorowiskach społecznych tj. przedszkola, szkoły. Głównie w przedziale wiekowym 3-6 lat. Odnotowano pojedyncze zachorowania wśród osób dorosłych. Najwięcej zachorowań odnotowano w I półroczu.

Ryc. 9 Liczba zachorowań na płonicę w latach 2011 -20145.

Sytuacja epidemiologiczna odrzy, świnki i różyczki jest uwarunkowana poprzez prowadzone obowiązkowe szczepienia ochronne przeciw w/w chorobom.

Wprowadzenie od 1975r szczepienia przeciw odrze, od 1988r szczepienia dziewczynek w 13 roku życia przeciw różyczce, od 2004r szczepienia szczepionką skojarzoną MMRII przeciw odrze, śwince i różyczce oraz od 2006r dawki przypominającej wraz z wysokim odsetkiem zaszczepienia dzieci spowodowało znaczny spadek zapadalności dzieci na w/w choroby (ryc.10,11).

Odra

Od **2009r** nie odnotowano zachorowań na odrę.

Świnka

Zapadalność na świnkę w ostatnich 5-latach utrzymuje się na relatywnie niskim poziomie.

W **2015r** zarejestrowano **13** zachorowań na świnkę W **2014r** zachorowało **15** osób. Zapadalność jest wyższa u mężczyzn niż u kobiet.Zachorowało 8 mężczyzn i 5 kobiet.

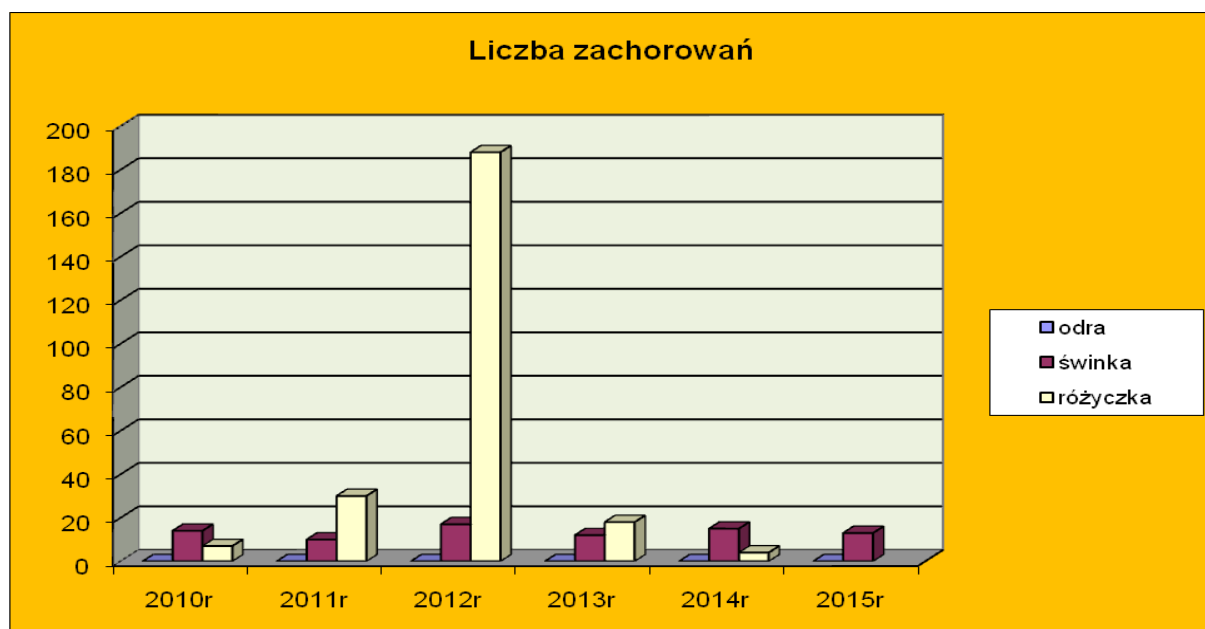
Zachorowania wystąpiły w grupie wiekowej od 5-9 lat – 7 zachorowań, 10-15 lat, 3 zachorowania 15-19 - 1. Powyżej 20 r.ż. zachorowały 2 osoby.

Spośród ogółu zachorowań 12 osób było szczepionych szczepionką skojarzoną przeciwko śwince. U jednej osoby dorosłej nie ustalono historii szczepień.

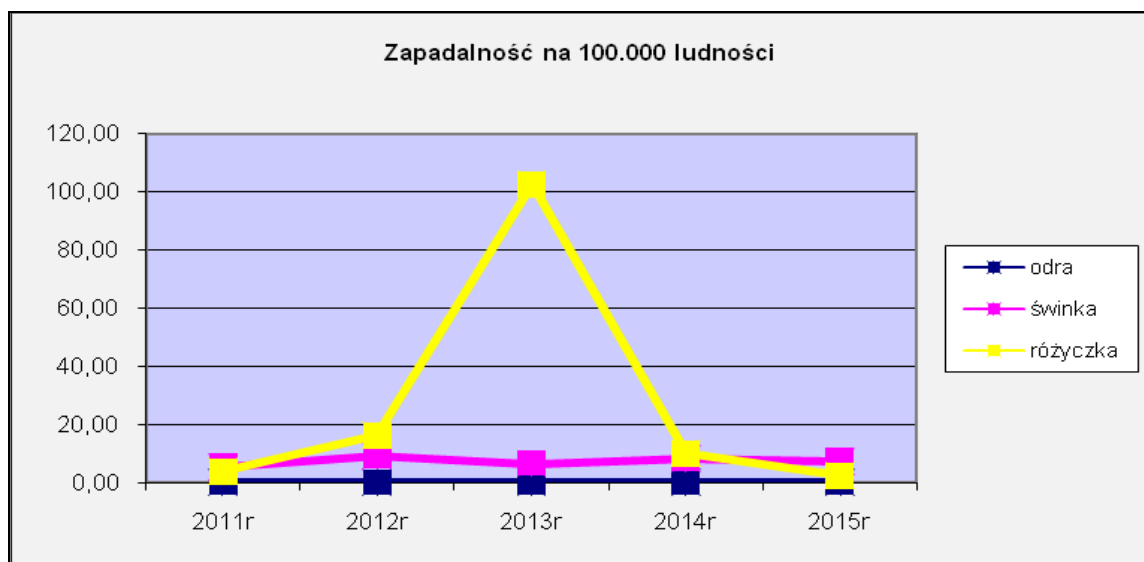
Różyczka

W **2015r** zarejestrowano **4** zachorowania na różyczkę, w **2014r** zarejestrowano **18** zachorowań. Zachorowały 2 kobiety i 2 mężczyzn. Dwa zachorowania odnotowano u dzieci 2-5 lat oraz dwa zachorowania u młodzieży 14-16 lat. 3 osoby były zaszczepione szczepionką skojarzoną, jedna osoba nie była zaszczepiona przeciwko różyczce. Wszystkie przypadki zostały rozpoznane na podstawie objawów klinicznych.

Chorujący chłopcy i młodzi mężczyźni stanowią zagrożenie dla dziewczynek i młodych kobiet, które mogą pozostać nieudpornione m.in. z powodu zaniechania lub przeciwwskazań do szczepienia. Choć różyczka jest chorobą o łagodnym przebiegu to zakażenie wirusem różyczki może stanowić poważne zagrożenie dla kobiet w ciąży.

Ryc. 10 Liczba zachorowań na odra, świnkę i różyczkę w latach 2011-2015

Ryc. 11 Zapadalność na 100 000 mieszkańców na odrę, świnkę i różyczkę w latach 2011-2015

Sytuację epidemiologiczną błonicy, tężca i krztuśca określają systematycznie od lat prowadzone szczepienia ochronne, których wykonawstwo na terenie Gliwic ocenia się jako dobre.

Podanie wszystkich dawek szczepionki przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi, zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień i utrzymanie wysokiego odsetka zaszczepienia przyczynia się do skutecznego zwalczania tych chorób.

W ostatnich 5 latach nie odnotowuje się zachorowań na błonicę i tężec.

Krztusiec

Krztusiec jest bakteryjną chorobą zakaźną wywoływaną przez pałeczkę krztuśca *Bordetella pertussis*. Choroba przenosi się drogą oddechową i jest bardzo zaraźliwa w szczególności dla osób nieuodpornionych. W przypadku krztuśca niezwykle istotnym zjawiskiem jest stopniowa utrata odporności u osób, które wcześniej ją już nabyły.

Sytuacja epidemiologiczna krztuśca na przestrzeni ostatnich lat uległa istotnym zmianom. Wysoki odsetek zachorowań na krztusiec dotyczy młodzieży nastoletniej oraz osób dorosłych. Najskuteczniejszą strategią zapobiegania zachorowaniom pozostaje realizacja szczepień zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień.

W **2015r** zarejestrowano **6** zachorowania na krztusiec.

W **2014r** odnotowano **2** zachorowania na krztusiec.

Zapadalność uległa wzrostowi, zachorowało 4 mężczyzn i 2 kobiety. Zachorowało 1 dziecko w wieku 12 miesięcy, 4 osoby w wieku 16-17 lat oraz 1 osoba dorosła w wieku 65 lat.

Wszystkie zachorowania zostały zdiagnozowane na podstawie przeprowadzonych badań serologicznych krwi. Diagnostyka serologiczna każdego podejrzanego o krztusiec zachorowania, obejmuje oznaczenie swoistych przeciwciał dla toksyny krztuścowej (IgA, IgG). Badania takie powinny stanowić rutynowy sposób postępowania diagnostycznego.

4 osoby zostały zaszczepione przeciwko krztuścowi. 1 dziecko nie było szczepione ze względu na przeciwwskazania lekarskie. Nie udało odtworzyć się historii szczepień u osoby dorosłej.

Należy tutaj nadmienić, iż ostatnią dawkę szczepienia przeciwko krztuścowi podaje się w 6 roku życia. Odporność przeciw krztuścowi zanika po około 6-12 latach od szczepienia lub przechorowania krztuśca. Wobec tego, można uznać że dzieci powyżej 12 roku życia stopniowo tracą odporność przeciwko krztuścowi.

Rok	Liczba zachorowań na krztusiec
2011r	2
2012r	11
2013r	4
2014r	2
2015r	6

GRYPA

Grypa i jej powikłania w układzie krążenia i oddychania powodują duże straty ekonomiczne, związane z absencją chorobową. Walka z grypą nie jest łatwa z uwagi na rozsianie źródeł zakażenia, występowanie postaci poronnych choroby oraz wysokiej zjadliwości wirusa.

Upowszechnienie szczepień przeciwko grypie umożliwia zmniejszenie szerzenia się zakażeń wirusem grypy, wpływając na obniżenie poziomu kosztów, jakie państwo ponosi w związku z leczeniem grypy, jej powikłań oraz na wynik absencji chorobowej pracowników w sezonie zwiększonej liczby zachorowań. Szczepienia przeciwko grypie nie tylko zmniejszają koszty ponoszone na jej leczenie ale także korzystnie wpływają na zdrowie całej populacji.

W Gliwicach na grypę zaszczepiono 4852osób.

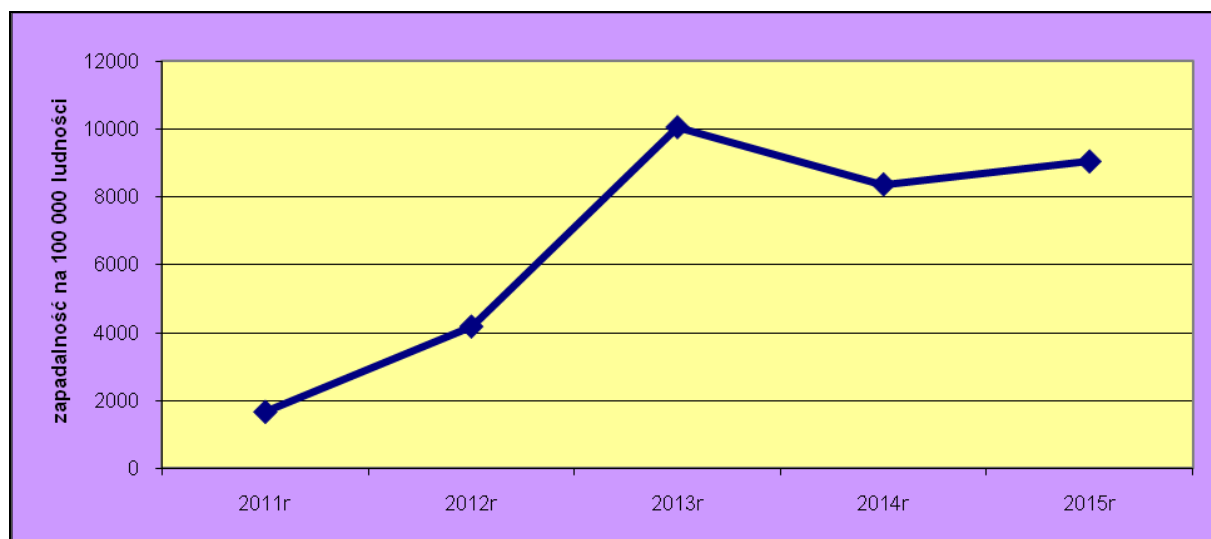
W **2015r** zarejestrowano **16207** przypadków w tym **7021** dzieci do lat 14.

W **2014r** zachorowało **15180** osób w tym **8838** dzieci do lat 14.

Zapadalność wzrosła o ok. 8% (ryc.12). Żadna z chorych osób nie wymagała hospitalizacji.

Wszystkie zachorowania były rozpoznane jako zachorowania grypopodobne na podstawie objawów klinicznych bez potwierdzenia wirusologicznego.

Szczyt zachorowań na gripę przypada w miesiącach od listopada do marca.

Ryc. 12 Zapadalność na gripę od 2011r do 2015r

Ocena w zakresie szczepień ochronnych

W **2015** roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach na terenie miasta Gliwice prowadził nadzór nad **50** punktami szczepień. Przeprowadzono **46** kontroli w zakresie realizacji szczepień ochronnych.

Kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości w przedmiocie kontroli. Szczepienia wykonywane są przez pielęgniarki posiadające kurs kwalifikacyjny w zakresie szczepień ochronnych. Przed szczepieniem badanie przeprowadza lekarz w punkcie szczepień i odnotowuje ten fakt w stosownej dokumentacji pacjenta. Dokumentacja medyczna prowadzona prawidłowo (karta uodpornienia, książeczka szczepień, historia choroby). Szczepienia wykonywane są wyłącznie sprzętem jednorazowego użytku, który przechowywany jest w sposób prawidłowy i zapewnia potrzeby zakładu opieki zdrowotnej. Wyposażenie punktu szczepień jest zgodne z obowiązującymi przepisami w tym zakresie.

Po zużyciu sprzęt jest zabezpieczany i przekazywany do utylizacji firmie, z którą zakład opieki zdrowotnej zawarł stosowną umowę.

Nadzorowane placówki przestrzegają wymagań dotyczących zachowania warunków łańcucha chłodniczego. Transport szczepionek ze stacji sanitarno-epidemiologicznej odbywa się w termotorbach z wkładami chłodzącymi. Każdy punkt szczepień wyposażony jest w lodówkę służącą do przechowywania preparatów szczepionkowych z termometrem do pomiaru temperatury w urządzeniu chłodniczym. Część punktów szczepień posiada już całodobowy elektroniczny

monitoring temperatury w urządzeniach chłodniczych, co poprawiło bezpieczeństwo przechowywania preparatów szczepionkowych. W punktach szczepień wykonuje się również szczepienia zalecane, niefinansowane z budżetu państwa, szczepionkami sprowadzonymi z hurtowni jak również dostarczonymi przez pacjenta. W takim wypadku osoba wykonująca szczepienie przed podaniem preparatu upewnia się, czy szczepionka była transportowana z zachowaniem łańcucha chłodniczego. Fakt ten odnotowuje się w dokumentacji pacjenta.

W placówkach wykonujących szczepienia ochronne opracowane są i stosowane procedury postępowania zapobiegające zakażeniom i chorobom zakaźnym związane z udzielaniem świadczeń zdrowotnych.

Zakłady opieki zdrowotnej prowadzą rejestry dzieci i młodzieży przybyłych i wypisanych z punktu szczepień, na podstawie których sporządzane są kwartalne sprawozdania z posiadanych przez świadczeniodawcę kart uodpornienia.

W PSSE Gliwice od 2012r. funkcjonuje Elektroniczny System Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek, który został w 2013r. udoskonalony w celu zapewnienia jednolitego obiegu dokumentacji dotyczącej realizacji szczepień ochronnych, usprawnienia obrotu szczepionkami zakupionymi do realizacji PSO w Polsce.

Placówki rozliczają w systemie kwartalnym ilość zużytych szczepionek finansowanych z budżetu państwa, dystrybuowanych przez inspekcję sanitarną, a raz w roku przedkładają sprawozdanie z wykonanych szczepień ochronnych na druku Mz-54. Analiza roczna Mz-54 uwzględnia stan zaszczepienia przeciwko poszczególnym chorobom zakaźnym dzieci i młodzieży w poszczególnych rocznikach oraz szczepienia grup ryzyka i zalecane, nie finansowane z budżetu państwa.

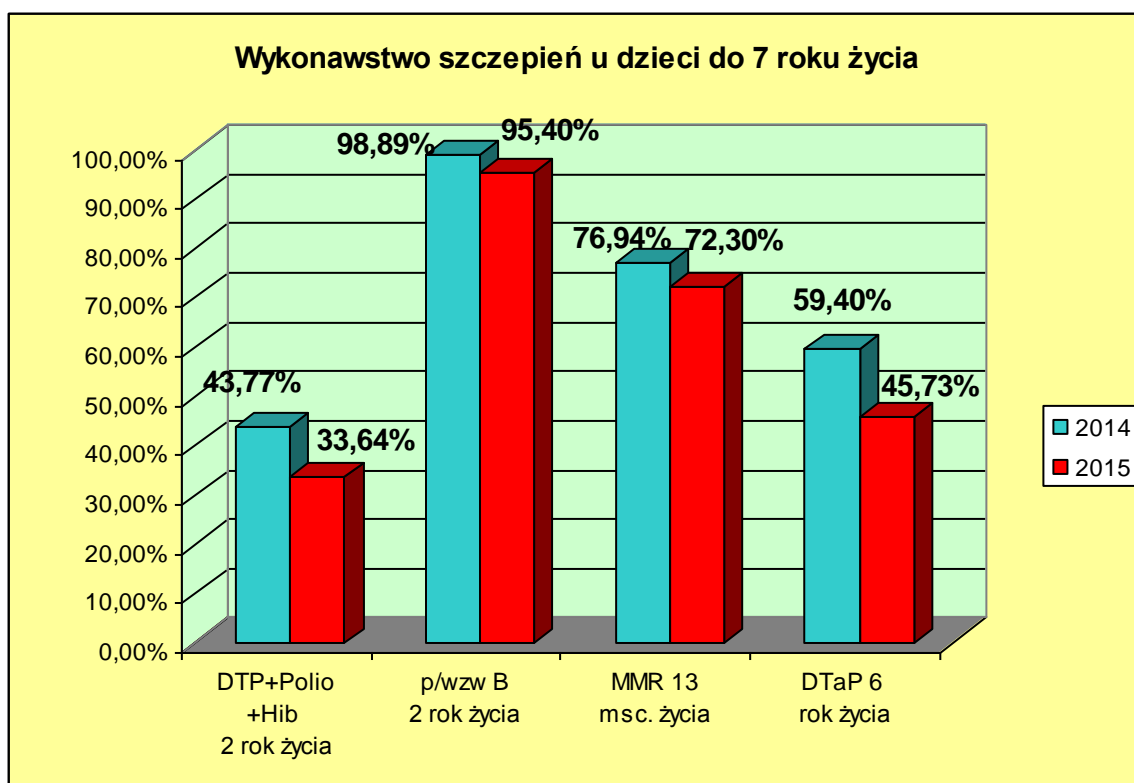
W **2015 roku** Program Szczepień Ochronnych nie uległ zmianom w stosunku do roku ubiegłego.

Wykonawstwo szczepień u dzieci do 2 roku życia objętych opieką poradni dziecięcych na terenie działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gliwicach spadło w stosunku do roku poprzedniego. Spadek ten był spowodowany okresowym brakiem szczepionek skojarzonych. Szczepienie dzieci przeciwko odrze, śwince i różyczce w 13 miesiącu życia uległo spadkowi o 13,67% w stosunku do roku ubiegłego. Szczepienie przypominające przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi u dzieci w 6 roku życia uległo spadkowi - o 5,53% w stosunku do roku ubiegłego (ryc 1). Spadek był spowodowany brakiem szczepionki błonicy, tężcowi, krztuścowi, co utrudniało przeprowadzanie szczepień w tej grupie wiekowej. Powodem braku szczepionki był długotrwały problem z produkcją i dystrybucją szczepionki zawierającej acelularny komponent krztuśca.

Wahania wykonawstwa szczepień u dzieci do 7 roku życia nie są spowodowane nieprawidłowościami w realizacji Programu Szczepień Ochronnych, ale koniecznością podjęcia szczepień w chwili ukończenia przez dziecko wieku przewidzianego dla danego rodzaju szczepienia. Wysokie odsetki zaszczepienia dzieci do 7 roku życia świadczą o akceptowalności szczepień przez rodziców dzieci, którzy w większości terminowo zgłaszają się na szczepienia. Opóźnienia w stosunku do programu szczepień są spowodowane przeważnie czasowymi przeciwwskazaniami lekarskimi. Część z rodziców wyraża jedynie obawy odnośnie dużej ilości szczepień obowiązkowych u dzieci do 2 roku życia.

Nie mniej jednak w roku 2015 zaobserwowano przypadki świadomej odmowy wykonania szczepienia. Rodzice dzieci kwestionują zasadność stosowania szczepień ochronnych, co potwierdzili pisemnie. Wzrasta ilość rodziców uchylających się od szczepień ochronnych na skutek dużej aktywności medialnej ruchów antyszczepionkowych.

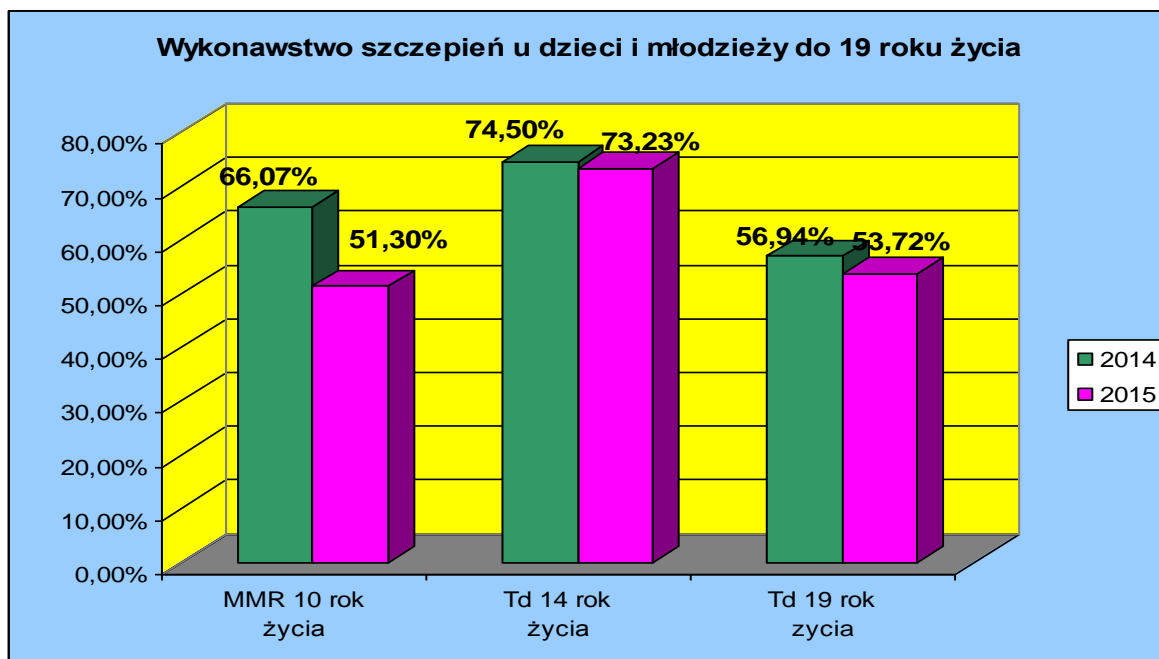
Do osób uchylających się w 2015r. wysłano 7 wezwań do wykonania szczepień ochronnych. Wystosowano 1 wezwanie do wykonania szczepień ochronnych z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej.

ryc. 1 Wykonawstwo szczepień u dzieci do 7 roku życia

Od momentu zmiany organizacji szczepień ochronnych polegającej na przeniesieniu realizacji szczepień ze szkół do zakładów opieki zdrowotnej odnotowuje się niezadowalający odsetek

zaszczenia młodzieży (ryc.2). Największy problem stanowi niski procent zaszczepienia p/ błonicy i tężcowi młodzieży w 19 roku życia.

ryc. 2 Wykonawstwo szczepień u dzieci i młodzieży do 19 roku życia

Szczepienie dzieci w 10 roku życia przeciwko odrze, śwince i różyczce uległo spadkowi o 14%. Szczepienie przeciwko błonicy i tężcowi młodzieży w 14 roku życia kształtuje się na tym samym poziomie co w roku ubiegłym.

W **2015** roku uodporniono p/gruźlicy 98,89 % noworodków.

Kontynuowano szczepienia p/wzw B pracowników służby zdrowia, osób z otoczenia nosicieli HBV, osób z przewlekłym zakażeniem HCV.

W **2015** roku uodporniono p/wzw B 8 pracowników służby zdrowia.

Oprócz szczepień obowiązkowych przeprowadzono szczepienia profilaktyczne o charakterze zalecanym, co w znacznym stopniu przyczyniło się do zwiększenia odporności populacji.

Uodporniono ogółem:

- p/grypie 4347 osób
- p/wzw typu A 189 osób
- p/kleszczowemu zapaleniu mózgu 142 osoby
- p/Streptococcus pneumoniae 1321 osób
- p/Neisseria meningitidis 355 osób

- p/rotawirusom 628 dzieci
- p/ospie wietrznej 600 osób
- p/wirusowi brodawczaka ludzkiego 29 osób.

Na terenie miasta Gliwice w Poradni Chorób Zakaźnych prowadzone są szczepienia p/wścieklicznie osób po ekspozycji. W 2015 roku uodporniono po narażeniu 46 osób. Profilaktycznie po zranieniu podano szczepionkę p/tężcowi 4693 osobom.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gliwicach prowadzi rejestr zgłoszeń Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych.

W **2015 roku** zgłoszono 15 przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych o charakterze łagodnym z pełnym powrotem do zdrowia. Większość odczynów miała postać odczynów miejscowych, niektóre w przebiegu z gorączką. Żaden niepożądany odczyn poszczepienny nie nastąpił w wyniku nieprawidłowego przechowywania lub błędnego podania szczepionki.

W stosunku do roku poprzedniego ilość zgłoszeń odczynów poszczepiennych nieznacznie wzrosła.

**OCENA STANU SANITARNO-HIGIENICZNEGO
W ZAKŁADACH PRACY NA TERENIE miasta GLIWICE
za 2015 rok**

W ciągu ostatnich dziesięcioleci stan bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia poprawił się. Liczba stwierdzanych chorób zawodowych stopniowo ulega zmniejszeniu. Dla poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy Sekcja Higiena Pracy podejmuje działania prewencyjne, oparte na partnerskiej współpracy, które na bieżąco pomogą rozwiązywać zaistniałe problemy.

Podstawowym zadaniem Higieny Pracy jest rozpoznawanie zagrożeń zdrowotnych w środowisku pracy, utrzymanie należytego stanu higienicznego w zakładach pracy oraz zapobieganie chorobom zawodowym.

Pracownicy Sekcji Higieny Pracy sprawują nadzór nad stanem bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy, niebezpiecznymi substancjami i mieszaninami chemicznymi stosowanymi w działalności zawodowej, środkami biobójczymi, detergentami, czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi, szkodliwymi czynnikami biologicznymi w środowisku pracy, prekursorami narkotyków kat. 2 i 3, środkami zastępczymi.

Na terenie miasta Gliwice, nadzorem sanitarnym objęte są **571** zakładów pracy różnych branż, w których zatrudnionych jest **49 789** pracowników.

W 2015 r. skontrolowano **156** zakładów pracy, zatrudniających **20 244** pracowników. Przeprowadzono **223** kontrole.

Na stwierdzone uchybienia wydano **88** decyzji administracyjnych oraz **58** decyzji płatniczych.

Przeprowadzono następujące kontrole z zakresu Higieny Pracy:

Lp	Zakres kontroli	Liczba kontroli	Decyzje
1.	Kontrole warunków pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach produkujących artykuły spożywcze	15	5
2.	Kontrole „wkładów do e-papierosów” – mieszanin chemicznych zawierających w swoim składzie nikotynę	8	0
3.	Kontrole warunków pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników narażonych na rtęć i jej związki	4	0

4.	Kontrole w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin.	114	14
5.	Kontrole w zakresie wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych.	4	1
6.	Kontrole w zakresie szkodliwych czynników biologicznych	27	1
7.	Kontrole w zakresie oceny warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy.	81	41
8.	Kontrola prekursorów narkotyków (substancji sklasyfikowanych) kategorii 2 i 3 w zakresie handlu z państwami trzecimi	12	3 (decyzje wywozowe)
9.	Kontrole w zakresie w zakresie zamkniętego użycia genetycznie modyfikowanych organizmów (GMO) oraz używania szkodliwych czynników biologicznych w celach naukowo – badawczych	1	0
10.	Kontrole dot. wprowadzania środków zastępczych	17	8
11.	Kontrole interwencyjne	18	Wydano 5 decyzji, w pozostałych przypadkach interwencje niezasadne

Sekcja Higieny Pracy prowadzi profilaktykę zdrowotną poprzez udzielanie porad i przeprowadzanie szkoleń w zakresie zapobiegania i eliminowania wpływu czynników fizycznych, chemicznych, biologicznych, o działaniu rakotwórczym i mutagennym na zdrowie pracownika.

Wiedza o skutkach zdrowotnych narażenia na czynniki szkodliwe i uciążliwe środowiska pracy stale się rozszerza i pogłębia. Nieustannie zwiększa się świadomość pracodawców odnośnie zagrożeń występujących na stanowiskach pracy w zakładzie, między innymi poprzez wykonywanie poleceń, nakazów, wystąpień, decyzji i zarządzeń wydawanych przez organy nadzoru nad warunkami pracy.

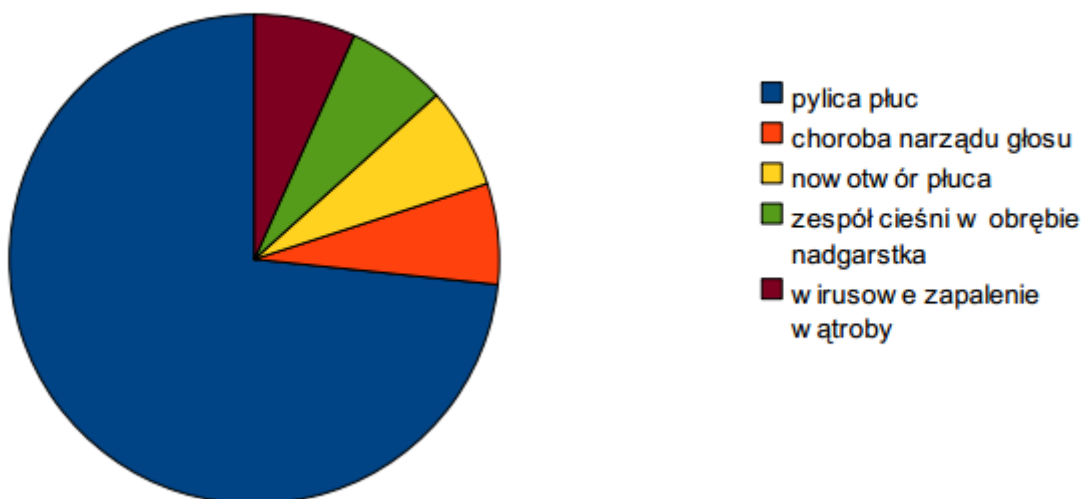
W 2015r. Sekcja Higieny pracy w ramach Promocji Zdrowia przeprowadziła cykl szkoleń dla fryzjerów oraz kosmetyczek pod tytułem „Jak bezpiecznie i higienicznie pracować i świadczyć usługi w gabinetach kosmetycznych, fryzjerskich, tatuażu oraz odnowy biologicznej.” Zostało również przeprowadzone szkolenie dla nauczycieli chemii szkół średnich, dot. stosowania chemikaliów w szkolnych pracowniach chemicznych, podczas którego przedstawiono także informacje dotyczące działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w odniesieniu do środków zastępczych.

Ponieważ na rynku wciąż dostępne są zakazane prawem środki zastępcze, tzw. „dopalacze”, pracownicy Sekcji przeprowadzili 17 kontroli w sklepach na terenie Gliwic, dotyczących wprowadzania do obrotu w/w produktów przy współpracy z funkcjonariuszami Komendy Miejskiej Policji w Gliwicach. Wydano 8 decyzji nakazujących wstrzymanie wprowadzania do obrotu środków zastępczych oraz 9 kar pieniężnych na łączną sumę 140 000 zł. Podczas kontroli zabezpieczono 171 sztuk środków zastępczych oraz pobrano 21 próbek do badań. W ramach wymiany informacji otrzymane wyniki analiz toksykologicznych przekazywane były przedstawicielom Policji oraz Prokuraturze. W dniu 13.10.2015r wydano decyzję nakazującą zaprzestanie działalności sklepu wprowadzającego do obrotu środki zastępcze w Gliwicach.

W 2015 r. stwierdzono **15** chorób zawodowych w **11** zakładach pracy mających siedzibę w mieście GLIWICE:

- 11 przypadków pylic płuc ,
- 1 przypadek choroby narządu głosu,
- 1 przypadek nowotworu płuca,
- 1 przypadek zespołu cieśni w obrębie nadgarstka,
- 1 przypadek wirusowego zapalenia wątroby.

CHOROBY ZAWODOWE stwierdzone w 2015 r. w zakładach pracy mających siedzibę w mieście GLIWICE

Najczęściej stwierdzaną jednostką chorobową była pylica płuc, stanowiła 73,3 % ogółu stwierdzonych chorób.

Na 11 przypadków pylic płuc składają się:

a) 8 pylic górników kopalń węgla, w tym:

- 6 przypadków u pracowników zakładów wydobywania węgla kamiennego PKD 05.10.Z,
- po 1 przypadku u pracowników spółek zewnętrznych świadczących specjalistyczne

usługi pod ziemią na terenie kopalni węgla kamiennego PKD 43.99.Z i 41.20.Z;

b) 3 pylice krzemowe, w tym:

- 1 przypadek u pracownicy zakładu produkcji wyrobów ogniotrwałych (PKD 23.20.Z),
- 1 przypadek u pracownika zakładu odlewnictwa staliwa (PKD 24.52.Z),
- 1 przypadek u pracownika zakładu produkcji konstrukcji metalowych i ich części

(PKD 25.11.Z).

Branżą, w której stwierdzono najwięcej chorób zawodowych jest górnictwo węgla kamiennego: 53,3 % ogółu stwierdzonych chorób zawodowych stanowiły pylice górników kopalń węgla u pracowników zakładów wydobywania węgla kamiennego lub spółek zewnętrznych, świadczących specjalistyczne usługi pod ziemią na terenie kopalni węgla kamiennego.

W pozostałych branżach stwierdzono po 1 przypadku choroby zawodowej w danym zakładzie pracy. Poza wymienionymi powyżej przypadkami pylicy krzemowej stwierdzono:

- 1 przypadek choroby narządu głosu, spowodowanej nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat (niedowład mięśni wewnętrznych krtani

z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głośni i trwałą dysfonią) u pracownika szkoły wyższej (PKD 85.42.B);

- 1 przypadek nowotworu płuca u pracownika zakładu prowadzącego roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane (PKD 42.99 Z);
- 1 przypadek przewlekłej choroby obwodowego układu nerwowego wywołanej sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka u lekarza stomatologa prowadzącego indywidualną praktykę lekarską dentystyczną (PKD 86.23.Z);
- 1 przypadek wirusowego zapalenia wątroby u pracownika instytutu prowadzącego medyczne badania kliniczne (PKD 72.19.Z).

Zdrowie pracujących stało się w ostatnich latach bardzo ważnym elementem polityki zdrowotnej, z tego też powodu rola Higieny Pracy w zapobieganiu negatywnym skutkom zagrożeń zawodowych jest niezbędna w obecnej rzeczywistości.

**OCENA STANU SANITARNEGO MIASTA GLIWICE W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ ZA ROK
2015**

Poniższa ocena obrazuje stan sanitarny obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, nieruchomości, a także pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi oraz jakości wody przeznaczonej do spożycia i kąpieli w Mieście Gliwice.

Tabela 1. Stan sanitarny obiektów nadzorowanych na terenie m. Gliwice w zakresie higieny komunalnej w roku 2015.

L p.	Grupa obiektów	ilość obiektów wg ewidencji na dzień 31.12.2015 r.	ilość skontrolowanych urządzeń i obiektów ogółem / środków transportu	ilość wykonanych kontroli	Ilość decyzji wydanych w poszczególnych grupach		mandaty nałożone w trakcie kontroli	
					nakazujących usunięcie uchybień	prolongujących termin wykonania decyzji	ilość	na łączną kwotę
1	ustępy – ogółem	17	16	17	1	0	0	0 zł
2	plywalnie - ogółem	8	8	10	0	0	0	0 zł
3	domy pomocy społecznej	1	1	3	1	0	0	0 zł
4	inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	4	3	3	2	0	0	0 zł
5	noclegownie	2	2	2	0	0	0	0 zł
6	hotele	11	4	4	0	0	0	0 zł
7	inne obiekty, w których świadczą usługi noclegowe	14	10	12	2	0	1	300 zł
8	zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu	313	86	103	10	6	6	00 zł
9	dworce kolejowe	1	1	1	0	1	0	zł

10	zakłady pogrzebowe i domy przed-pogrzebowe	7	3	3	0	0	0	zł
11	cmentarze	12	4	4	0	0	0	zł
12	tereny rekreacyjne	14	12	13	0	0	0	zł
13	zakłady karne i areszty śledcze	1	1	3	1	0	0	zł
14	apteki	63	18	18	0	3	0	zł
15	obiekty sportowe	26	11	11	0	0	0	zł
16	obiekty kulturalno-widowiskowo-rozrywkowe	6	3	3	1	0	0	zł
17	pralnie	5	2	2	0	0	0	zł
18	magle	5	2	2	1	2	0	zł
19	targowiska	9	7	7	0	0	0	
20	pozostałe obiekty użyteczności publicznej	48	19	21	1	0	1	0 zł
RAZEM		567	213	242	20	12	8	0 zł

Łącznie w ramach prowadzonej działalności skontrolowano 213 obiektów użyteczności publicznej i przeprowadzono w nich 242 kontrole. Wydano łącznie 20 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie nieprawidłowości, 12 decyzji prolongujących terminy wykonania nałożonych obowiązków i 2 decyzje umarzające postępowanie administracyjne. Nałożono 8 mandatów karnych na sumę 2400 zł w związku ze stwierdzonymi uchybieniami sanitarnymi

Kontrolą objęto m.in. ustępy publiczne i ogólnodostępne w obiektach użyteczności publicznej, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej, pływalnie, domy pomocy społecznej, noclegownie, hotele i inne obiekty świadczące usługi hotelarskie, Dworzec PKP, areszt śledczy, apteki, obiekty sportowe, kulturalno-widowiskowe, stacje paliw, zakłady pogrzebowe, cmentarze, tereny rekreacyjne, w tym kąpielisko w Czechowicach, piaskownice oraz przystanki autobusowe.

Największą grupą obiektów, a jednocześnie tą w której najczęściej wszczynano i prowadzono postępowanie administracyjne oraz wydawano decyzje są **zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu oraz solaria**.

Na terenie Gliwic funkcjonuje 313 obiektów z tej grupy. W roku 2015 skontrolowano 86 obiektów i przeprowadzono w nich 103 kontrole. Wydano 10 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie uchybień sanitarno-technicznych i 6 decyzji przedłużających. Nałożono również 6 mandatów na sumę 1900 zł. Część kontroli została przeprowadzona w związku z wniesionymi interwencjami, które dotyczyły takich uchybień jak między innymi: brak bieżącej czystości w obiekcie, brudne narzędzia lub brak dezynfekcji narzędzi.

Najczęściej powtarzające się uchybienia sanitarno-techniczne, na które zostały wydane decyzje nakazujące to m. in.:

- zniszczone powierzchnie podłóg z ubytkami,
- ubytki płytek ceramicznych ściennych
- brudne powłoki malarskie ścian i sufitów w pomieszczeniach,
- uszkodzona armatura łazienkowa w węzłach sanitarnych,
- brak dopływu bieżącej ciepłej wody przy umywalce w toalecie dla klientów
- brak opracowanych procedur w zakładzie zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi,
- brak prawidłowej gospodarki odpadami niebezpiecznymi.

Uchybienia za które nakładano mandaty karne:

- brak bieżącej dezynfekcji i sterylizacji narzędzi wielokrotnego użycia;
- brudne narzędzia fryzjerskie
- brudne pomieszczenia i stanowiska pracy;
- przeterminowane środki dezynfekcyjne
- braku zapasu środków dezynfekcyjnych oraz czystych ręczników i podwłóśników

W związku z wykonaniem zarządzeń wydanych decyzji w roku 2015 oraz zaleceń doraźnych poprawił się stan sanitarno – techniczny i sanitarno – porządkowy w następujących obiektach: Zakład fryzjerski ul. Paderewskiego 84, Zakłady Kosmetyczne przy ul. Dunikowskiego 10, ul. Plebańskiej 16, ul. Częstochowskiej 20, w Solarium przy ul. Wieczorka 22 oraz Zakładach

Fryzjersko – Kosmetycznych przy ul. Plebańskiej 8, ul. Daszyńskiego 15, ul. Gwardii Ludowej 1 oraz ul. Żurawiej 59/1.

Porównując rok 2014 z bieżącym sezonem sprawozdawczym można stwierdzić, że w wyżej opisanej grupie obiektów w roku 2015 nie nałożono tak dużej ilości mandatów jak w latach ubiegłych. Może to być skutkiem wzrostu świadomości prozdrowotnej osób wykonujących usługi fryzjersko – kosmetyczne oraz prowadzonej w zakładach kampanii „Mam świadomość jak być zdrowym”. W pierwszej części kampanii tj. szkoleniu personelu wzięły udział 94 osoby, natomiast druga część kampanii obejmowała wizytacje wytypowanych do ankiety 39 zakładów, z których 19 uzyskało ocenę dobrą.

W ewidencji figuruje **17 ustępów publicznych i ogólnodostępnych**. Skontrolowano **16** obiektów i przeprowadzono w nich **17** kontroli. Wydano 1 decyzję nakazującą. Decyzja ta dotyczyła **Toalety ogólnodostępnej na terenie Sklepu Sportowego Decathlon Sp. z o.o. w Gliwicach przy ul. Jana Nowaka Jeziorańskiego 7**, gdzie stwierdzono brak bieżącej ciepłej wody przy umywalkach w części damskiej i męskiej oraz dla niepełnosprawnych i niekompletne urządzenia sanitarne. Kontrola sprawdzająca wykazała usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości w całości.

Przeprowadzone kontrole wskazują, iż ustępy zlokalizowane w centrach handlowych są w dobrym stanie technicznym, natomiast stan techniczny ustępów publicznych zlokalizowanych przy ul. Plac Piastów, Plac Inwalidów, Jana Pawła II oraz Poniatowskiego odbiega od obowiązujących standardów.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach prowadzi stały nadzór sanitarny wraz z monitoringiem wody w 8 **plywalniach** zlokalizowanych na terenie Miasta Gliwice

- 2 baseny szkolne
- 1 basen sezonowy
- 5 baseny całoroczne.

W 2015r. przeprowadzono 8 kontroli planowanych obiektów oraz 2 kontrole w związku ze zgłoszoną interwencją. Kontrola doraźna w związku z interwencją dot. wysokiej zawartości chloru w wodzie basenowej, druga złego stanu technicznego hali basenowej w Krytej Pływalni Delfin przy ul. Warszawskiej 35 w Gliwicach. Żadna z powyższych kontroli nie wykazała uchybień – skargi nieuzasadnione.

Tabela 2. Baseny na terenie miasta Gliwice.

	Adres	Liczba niecek	Liczba poborów ogółem	Liczba próbek złych	Maksymalna wartość przekroczenia
BASENY SZKOLNE	Szkoła Podstawowa Nr 32 ul. Wrzosowa 14, Gliwice	1	10	0	brak
	Szkoła Podstawowa Nr 28 ul. Strzody 4, Gliwice	1	10	0	brak
BASENY KRYTE	DELFIN ul. Warszawska 35, Gliwice	5	60	0	brak
	MEWA ul. Mewy 36, Gliwice	2	24	1	Pseudomonas aeruginosa - 7 jtk/100ml
	OLIMPIJCZYK ul. Oriona 120, Gliwice	1	12	1	gronkowce koagulazo- dodatnie – 7 jtk/100ml
	NEPTUN ul. Dzionkarzy, Gliwice	5	60	2	ogólna liczba mikroorganizmów w 36±2°C po 48h >300 jtk/ml
	JASNA. Sport i Rekreacja ul. Jasna 31, Gliwice	3	30	6	ogólna liczba mikroorganizmów w 36±2°C po 48h >300 jtk/ml, gronkowce koagulazo- dodatnie – 29 jtk/100ml Pseudomonas aeruginosa - 7 jtk/100ml
BASEN SEZONOWY	Kąpielisko Leśne ul. Toszecka, Gliwice	4	8	7	ogólna liczba mikroorganizmów w 36±2°C po 48h >300 jtk/ml, Escherichia coli – 9 jtk/100ml Pseudomonas aeruginosa - 42 jtk/100ml

Pobrano ogółem 214 próbek wody do badań bakteriologicznych, z czego 20 z basenów szkolnych, 186 z pływalni całorocznych oraz 8 z basenu sezonowego. Niewielkie pogorszenie jakości wody stwierdzono w 10 próbkach wody na basenach krytych całorocznych (przekroczenia dotyczą parametrów: ogólnej liczby mikroorganizmów w 36±2°C po 48h, gronkowców koagulazo-

dotadnich, *Pseudomonas aeruginosa*) oraz na basenie sezonowym w 7 próbkach (przekroczenia dotyczą parametrów: *Escherichia coli*, ogólnej liczby mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48h, *Pseudomonas aeruginosa*). Po otrzymaniu informacji o przekroczeniach parametrów mikrobiologicznych organizatorzy pływalni podejmowali działania naprawcze polegające m. in. na zwiększeniu ilości środka dezynfekującego w procesie uzdatniania wody lub wymianie wody, co miało na celu poprawę bezpieczeństwa osób korzystających z basenów. Na basenach szkolnych w próbkach pobranych w 2015r. nie stwierdzono przekroczeń.

W 2015 r. w Gliwicach prowadzono nadzór nad **Domem Pomocy Społecznej dla Dorosłych „NAZARET” przy ul. Odrowążów 124** oraz trzema innymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej: **Dziennym Domem Pomocy Społecznej przy ul. Kozielskiej 71, Gliwickim Ośrodkiem Integracji Niepełnosprawnych przy ul. Zwycięstwa 34 oraz Warsztatami terapii zajęciowej Caritas Diecezji Gliwickiej w Gliwicach przy ul. Toszeckiej 179.**

W dwóch ostatnich obiektach wydano decyzje administracyjne nakazujące.

W **Gliwickim Ośrodku Integracji Niepełnosprawnych** należy w terminie do 31.05.2016r. zlikwidować zawilgocenie ścian i odnowić powłoki malarskie w pomieszczeniu rehabilitacji.

W **Warsztatach terapii zajęciowej Caritas** należy w terminie do 30.09.2016r., m.in. zapewnić bieżący dopływ ciepłej wody w węzłach sanitarnych przy umywalkach, odnowić powłoki malarskie w korytarzach komunikacji wewnętrznej i sali rehabilitacji ruchowej oraz

wydzielić pomieszczenia lub miejsca do przechowywania środków czystości, środków dezynfekcyjnych i sprzętu do utrzymania czystości.

W związku ze skażeniem instalacji ciepłej wody bakteriami *Legionella* sp. w **Domu Pomocy Społecznej NAZARET oraz Domu Pomocy Społecznej OPOKA** wydano decyzje administracyjne nakazujące doprowadzić parametry mikrobiologiczne wody do wartości określonych w przepisach prawa. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie zarządzeń decyzji.

Skontrolowano również **2 noclegownie należące do Stowarzyszenia Świętego Brata Alberta–Kolo Gliwickie, zlokalizowane przy ul. Św. Brata Alberta oraz ul. Składowej 5**, przeznaczone wyłącznie dla mężczyzn. Noclegownie zapewniają zaledwie podstawowe warunki bytowe. Z uwagi na dużą liczbę potrzebujących przy budynku noclegowni przy na ul. Św. Brata Alberta ustawionych jest 5 kontenerów zaadaptowanych na cele mieszkalne.

Na terenie Gliwic nadzorem sanitarnym objętych jest **11 hoteli skategoryzowanych**. Przeprowadzone w tych obiektach kontrole sanitarne nie wykazały uchybień sanitarno-technicznych. W Hotelu „3 Światy” w Gliwicach przy ul. Kilińskiego uzyskano poprawę stanu sanitarno – technicznego w związku z tym że strona zrealizowała zarządzenia decyzji wydanej w 2014r. –

odnowiono powłoki malarskie w pokojach mieszkalnych oraz w korytarzach komunikacji wewnętrznej.

Nadzorem sanitarnym objętych jest również **14 pozostałych obiektów świadczących usługi hotelarskie**, z których 10 zostało skontrolowane w bieżącym sezonie sprawozdawczym. W tej grupie obiektów znajduje się: 6 obiektów hotelarskich bez kategoryzacji, 1 hotel pracowniczy, 4 pokoje gościnne, 3 obiekty wczasowo-turystyczne sezonowe. W wyniku przeprowadzonych kontroli w tej grupie obiektów wydano 2 decyzję nakazujące.

Nieprawidłowości stwierdzono w następujących obiektach:

- **Ośrodek Wypoczynkowy Zacisze w Czechowicach przy ul. Ziemięcickiej 62.**

Przeprowadzana kontrola sanitarna doraźna w ramach interwencji wykazała szereg nieprawidłowości sanitarno – porządkowych tj. brudne i niedezynfekowane urządzenia sanitarne damskie i męskie, brudną szafę do przechowywania środków dezynfekcyjnych i czyszczących, brudne i zniszczone koce i kołdry oraz brak bieżącej czystości w campingach przeznaczonych do wynajmu. W związku z powyższym wydano zalecenia doraźne i nałożono mandat karny w wysokości 300 zł.

Stwierdzono również nieprawidłowości sanitarno – techniczne m.in. zawilgoconą część ścian w węzłach sanitarnych, zniszczone drzwi wejściowe oraz ubytki tynków w jednym z domków, ubytki wykładzin podłogowych w domkach mieszkalnych, zniszczoną powierzchnię mebli w aneksach kuchennych domków campingowych. W związku z powyższym wydano decyzję administracyjną z terminem realizacji do **15.05.2016r.**

- **Dom Gościnny „Argentum” Gliwice ul. Sowińskiego 5**

W obiekcie stwierdzono średnie skażenie wody ciepłej pałeczkami Legionella sp., w związku z czym wydano decyzję administracyjną z terminem wykonania do 24.04.2015r. w celu doprowadzenia parametrów mikrobiologicznych w zakresie obecności pałeczek Legionella sp. do wartości określonych w przepisach prawa. Podjęto działania naprawcze polegające na termicznej dezynfekcji instalacji. Po wygaśnięciu terminu decyzji ponownie poddano próbkę ciepłej wody analizie, która potwierdziła skuteczność podjętych działań naprawczych.

Poprawę stanu sanitarno – technicznego uzyskano w następujących obiektach:

- **Dom Gościnny „SEZAM” Politechniki Śląskiej przy ul. Pszczyńskiej 89a oraz Obiekt hotelarski należący do Instytutu Onkologii w Gliwicach przy ul. Wybrzeża Armii Krajowej 15.,** gdzie w wyniku przeprowadzonych kontroli sprawdzających stwierdzono

wykonanie decyzji wydanych w ubiegłych latach. Decyzje dotyczyły odnowienia powłok malarskich ścian i sufitów w pomieszczeniach.

- **Dworzec PKP w Gliwicach** administrowany jest przez PKP SA Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Katowicach przy ul. Dworcowej 3, 44-012 Katowice, Rejon Administrowania i Utrzymania Nieruchomości w Gliwicach przy ul. Traugutta 14. Trwa realizacja wydanej w 2013 r. decyzji nakazującej, która dotyczyła odnowienia ścian i sufitów w holach dworcowych. Na dworcu trwa przebudowa i modernizacja całego obiektu, zarówno peronów łącznie z wiatami, tuneli jak i holi dworcowych i toalet ogólnodostępnych. Modernizacja jest częściowo finansowana przez Unię Europejską. Prace są zaawansowane. Przewidywany termin zakończenia prac to koniec czerwca 2016r. W związku z wyłączeniem budynku dworcowego, gdzie przez cały rok prowadzona jest modernizacja funkcjonuje kontenerowy obiekt tymczasowy. Stan sanitarny dworca tymczasowego jest dobry.

W ewidencji figuruje **7 zakładów pogrzebowych i domów przedpogrzebowych**, z których 3 zostały skontrolowane (przeprowadzono 3 kontrole). Stan sanitarny domów przedpogrzebowych nie budził zastrzeżeń.

Zakłady pogrzebowe kontrolowane są pod kątem transportu pogrzebowego. W roku bieżącym skontrolowano 7 samochodów pogrzebowych. Ich stan nie budził zastrzeżeń.

Na terenie Gliwic pod stałym nadzorem sanitarnym znajduje się **12 cmentarzy**, z których skontrolowano 4 obiekty. Przeprowadzone kontrole nie wykazały uchybień.

Nadzorowanych jest również **14 obiektów rekreacyjnych**, w skład których wchodzi: kąpielisko w Gliwicach – Czechowicach, Palmiarnia Miejska oraz place zabaw dla dzieci obejmujące piaskownice ogólnodostępne. W roku 2015 przeprowadzono 13 kontroli w 12 obiektach. Przeprowadzone kontrole nie wykazały uchybień.

Skontrolowano również **56 piaskownic** miejskich oraz należących do spółdzielni mieszkaniowych.

W roku sprawozdawczym, w związku z wniesioną przez jednego z osadzonych prośbą o interwencję dotyczącą złych warunków sanitarnych panujących w celi, przeprowadzono kontrolę sanitarną w **Areszcie Śledczym przy ul. Wieczorka 10**. Przeprowadzona kontrola potwierdziła słuszność wniesionej interwencji, w związku z czym została wydana decyzja administracyjna z terminem wykonania do 31.08.2015r. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała, że zarządzenia pokontrolne zostały wykonane w całości.

Na terenie miasta Gliwice pod stałym nadzorem sanitarnym są **63 apteki**, w których w roku 2015 przeprowadzono 18 kontroli.

Większość ze skontrolowanych aptek to obiekty o wysokim standardzie, dostosowane do obowiązujących wymogów.

W związku z pismami stron z prośbą o przesunięcie terminów realizacji zarządzeń decyzji wydano 3 decyzje prolongujące. Dwie decyzje dotyczyły **Apteki CITO przy ul. Górnych Wałów** w związku z pracami ziemnymi związanymi z przebudową nawierzchni ulicy i chodników. Kolejna dotyczy **Apteki Magnum przy ul. Zwycięstwa 52** i spowodowana jest budową drogowej trasy średnicowej.

W ewidencji tutejszej Stacji znajduje się **26 obiektów sportowych**. W 2015 roku skontrolowano 11 z nich. Zakończono decyzję dotyczącą **Boiska Sportowego przy ul. Niezapominajki**, gdzie należało przeprowadzić kompleksowy remont zaplecza szatniowo-sanitarnego. Remont przeciągał się, gdyż wymagał dofinansowania przez gminę. Wydano 3 decyzje przedłużające termin wykonania zarządzeń. Ostateczny termin wykonania - 31.01.2015 r. W roku bieżącym wpłynęło pismo informujące o zmianie podmiotu zarządzającego w/w obiektem - nowym zarządcą jest obecnie MZUK Gliwice.

W związku z powyższym wydano decyzję wygaszającą wszczęte postępowanie administracyjne.

W 2015 r. skontrolowano 3 obiekty zaliczane do grupy obiektów Kulturalno-Widowiskowo-Rozrywkowych i przeprowadzono w nich 3 kontrole.

Pozostałą grupę obiektów nadzorowanych w liczbie 48 stanowią:

- Stacje paliw – 25
- Punkt przyjęć odzieży – 3
- Sklepy z odzieżą używaną – 5
- Sklepy zielarsko – medyczne – 4
- Izby wytrzeźwień – 1
- Przystanki kolejowe – 2
- Przystanki autobusowe – 2
- Obiekty i urządzenia wodociągowe – 3
- Składowiska odpadów - 1
- Zakłady utylizacyjne – 1

- Hurtownie leków - 1

W tej grupie obiektów przeprowadzono ogółem 21 kontroli w 19 obiektach, wydano 1 decyzję administracyjną i nałożono 1 mandat karny na sumę 200 zł.

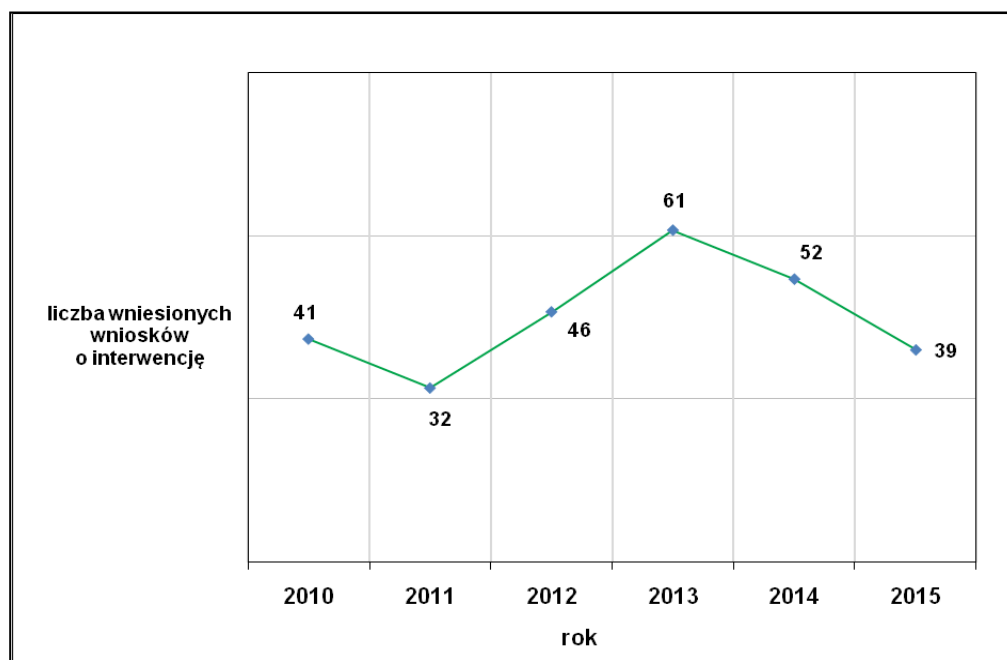
Decyzja dotyczyła **Przystanku autobusów międzynarodowych w Gliwicach przy ul. Pionierów 8**, gdzie stwierdzono brudne ściany i sufity w ustępie ogólnodostępnym dla podróżnych. Decyzja ta została wykonana.

Skontrolowano również **56 środków transportu publicznego**. Stan sanitarno-techniczny nie budził zastrzeżeń, z wyjątkiem jednego przypadku gdzie podjęto działania w związku z interwencją.

W związku z interwencją strony skontrolowano **Sklep z odzieżą używaną w Gliwicach przy ul. Dubois 16**. Przedmiotem skargi było zaleganie dużych ilości brudnych zabłoconych butów na stołach w punkcie sprzedaży oraz brudne stoły i podłoga wokół nich. W związku z powyższym osoba odpowiedzialna została ukarana mandatem karnym w wysokości 200 zł. Zalecenia pokontrolne zostały wykonane.

Stan sanitarno-porządkowy nieruchomości, higieny pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi na podstawie wniesionych interwencji

W roku 2015 wpłynęło 39 interwencji zgłaszanych przez mieszkańców miasta, z których rozpatrzono 32. W ramach interwencji przeprowadzono 31 kontroli, natomiast pozostałe, których załatwienie nie należało do kompetencji Inspekcji Sanitarnej, przekazano po wstępnym rozpatrzeniu zgodnie z kompetencjami innym organom. Liczba wniesionych wniosków o interwencję zmniejszyła się w stosunku do roku ubiegłego co ilustruje poniższa rycina.

Rycina 1 Liczba wniesionych skarg przez mieszkańców m. Gliwice w latach 2010-2015.

Najwięcej interwencji dotyczyło niewłaściwego stanu sanitarnego budynków przeznaczonych na pobyt ludzi m.in. występowania insektów i gryzoni w budynkach (ul. Górna 10/4, Jana Pawła II 18, Św. Marka 34/1, Piwna 9, Gen. Zajęczka 11/2, Dworcowa 26), nieprawidłowego gromadzenia odpadów komunalnych oraz nieprawidłowych warunków sanitarnych w obiektach użyteczności publicznej. W związku z powyższym interweniowano u zarządców budynków oraz sprawy przekazywano w formie pisemnej do zarządców budynków z jednoczesną informacją o możliwości zorganizowania wizji tych lokali z powiadomieniem odpowiednich służb takich jak Policja, Straż Miejska, Opieka Społeczna itp. Przeprowadzono kontrole lub uczestniczono w wizjach lokalnych organizowanych przez zarządców budynków. W przypadku skarg dotyczących obiektów użyteczności publicznej przeprowadzano kontrolę tych obiektów i w uzasadnionych przypadkach wszczynano postępowanie egzekucyjno – administracyjne – wydawano decyzje nakazujące i karano mandatami. Wydano 4 decyzje administracyjne i nałożono 5 mandatów na sumę 1.500 zł

W roku 2015r. rozpatrywanych było 9 interwencji dotyczących obiektów użyteczności publicznej i środków komunikacji miejskiej.

Przykłady obiektów użyteczności publicznej w których toczyło się postępowanie egzekucyjno – administracyjne:

Zakład kosmetyczny ul. Częstochowska 20, Zakład kosmetyczny, ul. B. Chrobrego 3, Ośrodek Wypoczynkowy ZACISZE w Czechowicach, Areszt Śledczy ul. Wieczorka, Warsztaty Terapii Zajęciowej CARITAS, ul. Toszecka, Zakład fryzjersko – kosmetyczny IMAGE, ul. Daszyńskiego 15a.

1. Warsztaty Terapii Zajęciowej CARITAS, ul. Toszecka

W wyniku przeprowadzonej kontroli, która potwierdziła słuszność wniesionej interwencji dotyczącej m.in. złego stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń została wydana decyzja administracyjna. Termin realizacji decyzji – 30.09.2016r.

2. Zakład fryzjersko – kosmetyczny IMAGE, ul. Daszyńskiego 15a

Kontrola została przeprowadzona w związku z interwencją klientki zakładu dotyczącą niewłaściwych warunków sanitarno – higienicznych panujących w zakładzie. Stwierdzono m.in. brak środków do dezynfekcji narzędzi fryzjerskich oraz brak sterylizacji, za co osoba odpowiedzialna została ukarana mandatem karnym w wysokości 400 zł. Ponadto w czasie kontroli stwierdzono brak procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi, w związku z czym wydano decyzję administracyjną z terminem realizacji do 30.09.2015r. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały, że wszystkie zalecenia pokontrolne zostały wykonane w całości.

3. Ośrodek Wypoczynkowy ZACISZE w Czechowicach

Kontrola obiektu również została przeprowadzona w związku z interwencją strony, dotyczącą złego stanu sanitarnego toalet ogólnodostępnych oraz domków campingowych. Przeprowadzona kontrola potwierdziła słuszność wniesionej interwencji w związku z czym właścicielkę obiektu ukarano mandatem karnym w wysokości 300 zł oraz wydano decyzję administracyjną z terminem wykonania do 15.05 2016r. Decyzja dotyczy m.in. odświeżenia powłok malarskich w domkach campingowych.

4. Zakład kosmetyczny Gliwice, ul. Bolesława Chrobrego 3/1

Kontrolę przeprowadzono w związku z przekazaną przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego pisemną skargą dotyczącą niewłaściwego stanu sanitarnego w obiekcie. W wyniku kontroli stwierdzono usterki sanitarno – porządkowe i sanitarno – techniczne i nałożono mandat karny w wysokości 300 zł. Zalecenia pokontrolne zostały wykonane niezwłocznie.

5. Gabinet kosmetyczny, Gliwice, ul. Częstochowska 20

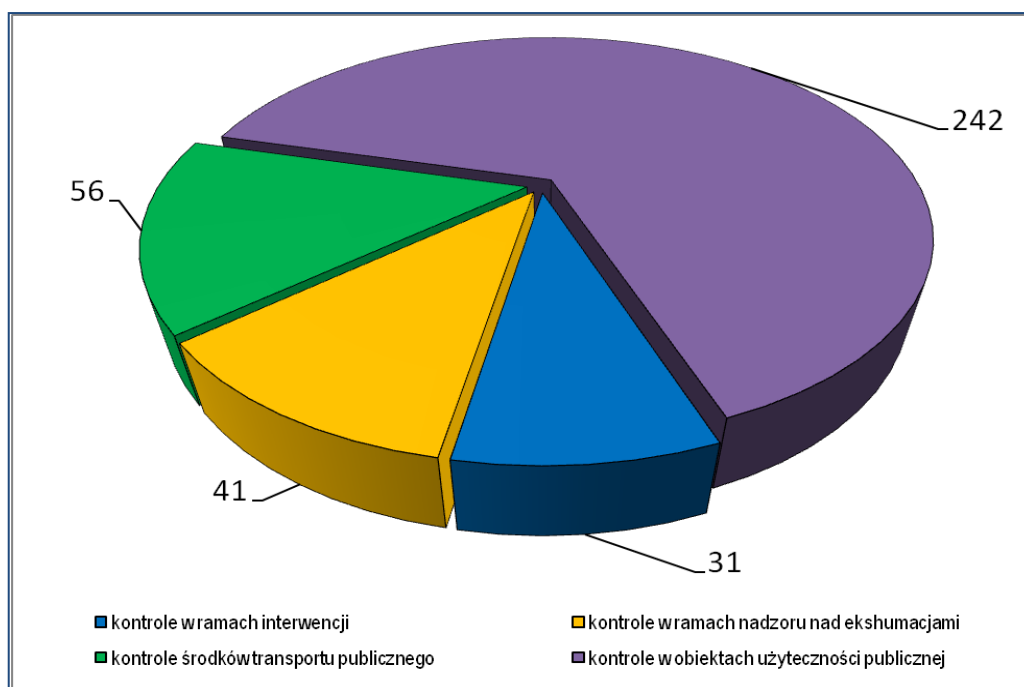
Kontrolę przeprowadzono w związku ze skargą klientki na nieprawidłowo wykonaną usługę – makijaż permanentny. W wyniku kontroli wydano decyzję administracyjną zakazującą w terminie natychmiastowym stosowanie produktów kosmetycznych, które nie są prawidłowo oznakowane i nie spełniają wymogów określonych w obowiązujących przepisach. Zarządzenie zostało wykonane.

6. Areszt Śledczy, Gliwice, ul. Wieczorka

Kontrolę przeprowadzono w związku z interwencją osadzonego dotyczącą warunków sanitarnych panujących w jednej z cel. W wyniku kontroli została wydana decyzja administracyjna nakazująca w terminie do dnia 31.08.2015r. usunięcie stwierdzonych uchybień.

Wpłynęła również skarga na niewłaściwy stan sanitarny środka transportu publicznego - autobusu PKM. Stwierdzono brudną tapicerkę niektórych siedzisk. W związku z powyższym wystosowano do dyrekcji PKM w Gliwicach pismo w sprawie zapewnienia takiej częstotliwości czyszczenia tapicerki, aby fotele były czyste przez cały czas.

Ponadto wydano w bieżącym sezonie sprawozdawczym 44 decyzje ekshumacyjne i wzięto udział w 41 ekshumacjach, 3 decyzje na wywóz zwłok za granicę i 6 postanowień w sprawie imprez masowych.

Rycina 2 Działalność kontrolna w zakresie higieny komunalnej prowadzona w roku 2015 na terenie miasta Gliwice.

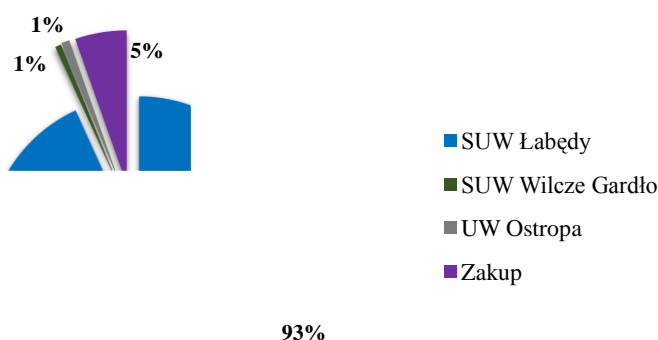
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny sprawuje stały nadzór nad jakością wody do spożycia

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę ok. 177940
- Zaopatrzenie w wodę - ilość rozprowadzanej wody – 27072,9 m³/d
- Za dystrybucję wody odpowiada Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach, które również kupuje wodę od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągowego S.A. Katowice

Mieszkańcy miasta Gliwice zaopatrywani są w wodę przeznaczoną do spożycia przez Gliwickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. przy ul. Rybnickiej 47 w Gliwicach. Dostarczana woda pochodzi z 3 ujęć własnych wód podziemnych tj. ujęcia Gliwice-Łabędy, Wilcze Gardło i Ostropa. Niedobory uzupełniane są wodą pochodzącą z zakupu od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach. Woda z zakupu napływa do Gliwic z dwóch kierunków: Zawady (ujęcie głębinowe) i Goczałkowic (ujęcie powierzchniowe).

Tabela 3 Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie Miasta Gliwice.

Lp.	Ujęcie wody/ Zakup	[m ³ /dobę]	Zaopatrywane miejscowości
1	SUW Gliwice-Łabędy	25224,9	Gliwice
2	UW Gliwice-Ostropa	173,7	Dzielnica Ostropa
3	SUW Gliwice-Wilcze Gardło	226,3	Dzielnica Wilcze Gardło
4	Zakup z GPW S.A.	1448	Dzielnica Sośnica

Rycina 3 Procentowy udział wody produkowanej oraz z zakupu na terenie Miasta Gliwice.

Gliwickie ujęcia obejmują 18 studni głębinowych. Woda z 5 studni głębinowych zlokalizowanych na terenie miasta Gliwice spełniała warunki obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, przez co może być ona włączana bezpośrednio do sieci. 1 studnia posiada kontenerową stację uzdatniania wody ze względu na ponadnormatywną ilość manganu. Dwie zlokalizowane przy Ujęciu Ostropa, dwie w Wilczym Gardle, które również podają wodę bezpośrednio do sieci miejskiej z pominięciem stacji uzdatniania – Ujęcie w Wilczym Gardle wyposażone jest jedynie w filtry węglowe, które mają na celu poprawę właściwości organoleptycznych wody i eliminowanie, w przypadku pojawienia się fenoli. W miejscowościach Rzeczyce oraz Kleszczów (gmina Rudziniec) pracują dwie studnie głębinowe posiadające lokalne stacje uzdatniania, których zadaniem jest redukcja żelaza. Nadmiar

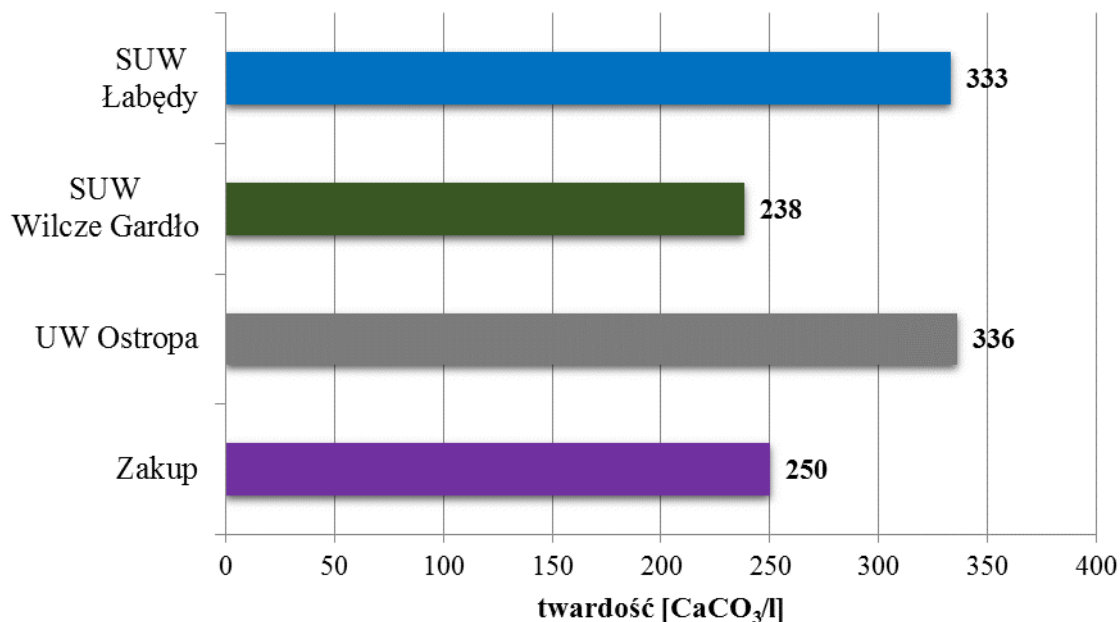
z tych 2 studni oraz woda z pozostałych 6 jest kierowana do Stacji Uzdatniania Wody Łabędy zlokalizowanej przy ul. Kanałowej w Gliwicach. Technologia SUW opiera się na dwustopniowej filtracji z ozonowaniem pośrednim, poprzedzonej procesem napowietrzania. Przed wtłoczeniem wody uzdatnionej do zbiorników zapasowych stosuje się dezynfekcję końcową przy użyciu lamp UV oraz w razie potrzeby dezynfekcję chemiczną podchlorynem sodu wytwarzanym na miejscu z soli.

Rycina 4 Stacja Uzdatniania Wody Łabędy – kiedyś [źródło: <http://pwik.gliwice.pl/stacja-uzdatniania-wody-w-gliwicach-labedach.html>]

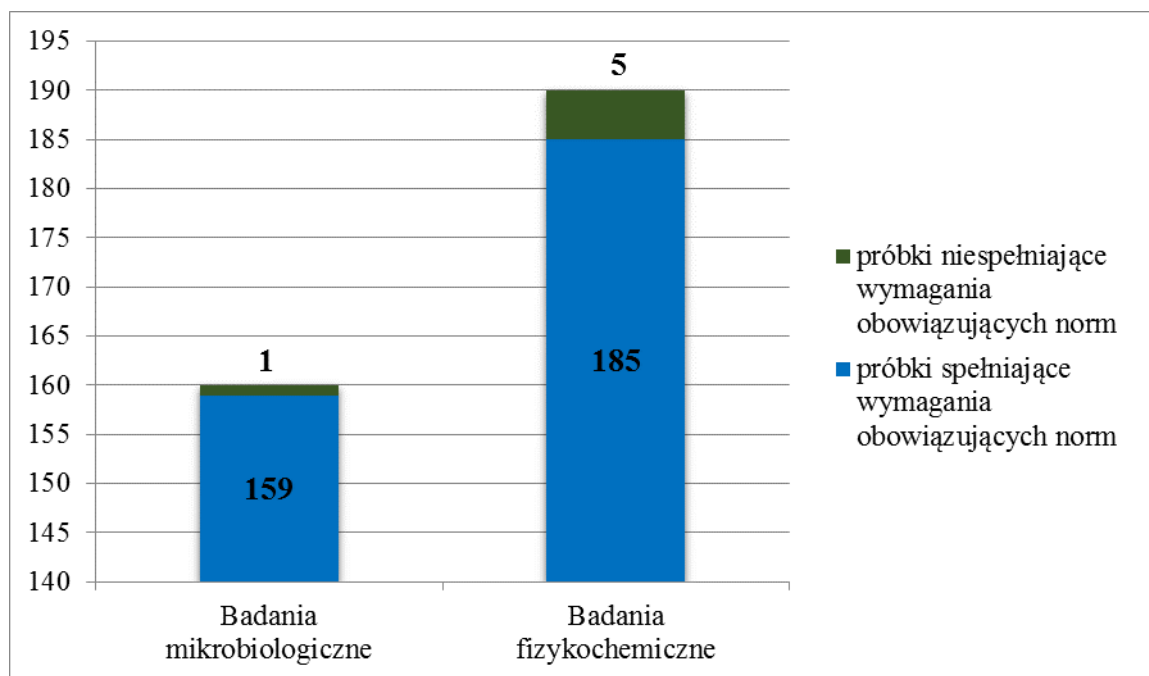

Rycina 5 Stacja Uzdatniania Wody Łabędy – dzisiaj [źródło: <http://pwik.gliwice.pl/stacja-uzdatniania-wody-w-gliwicach-labedach.html>]

Rycina 6 Średnia twardość wody [CaCO₃/l] na terenie Miasta Gliwice.

W ramach kontroli urzędowej w 2015r. prowadzono stały nadzór nad jakością wody dostarczanej mieszkańcom Gliwic. Upoważnieni Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach w ramach monitoringu kontrolnego, przeglądowego oraz bieżącego nadzoru sanitarnego pobrali z ww. ujęć i studni oraz z 25 stałych punktach monitoringowych 160 próbek wody do badań mikrobiologicznych oraz 190 próbek wody do badań fizykochemicznych. Ponadto Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach prowadziło monitoring jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym harmonogramem. Analiza laboratoryjna pobranych próbek wody wykazała przekroczenia parametru mikrobiologicznego w 1 próbce wody (bakterie gr. coli) , natomiast przekroczenie parametru fizykochemicznego (mętność) odnotowano w 5 próbkach wody.

Rycina 7 Porównanie ilości przebadanych próbek wody pod względem parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych do ilości próbek niespełniających obowiązujących norm (kontrola urzędowa prowadzona przez PPIS w Gliwicach).

Analiza laboratoryjna próbek wody pobranych w ramach kontroli urzędowej wykazała przekroczenie parametru fizykochemicznego tj. mętności w 5 próbkach wody pobranych z zastępczego punktu poboru wody PWiK Sp. z o.o. (maksymalna wartość przekroczenia parametru 4,2 NTU, przy dopuszczalnej wartości 1 NTU). Przyczyną ponadnormatywnej mętności była awaria, prace na sieci w rejonie punkt poboru oraz niewielkie rozbiory wody. W ramach działań naprawczych Przedsiębiorstwo przeprowadziło dezynfekcję, płukanie sieci oraz wyłączono z eksploatacji odcinek starego wodociągu, a wszystkie przyłącza zostały przełączone do nowego. Zastępczy punkt poboru został przeniesiony do budynku PWiK Sp. z o.o.

W tym samym punkcie poboru zaobserwowano obecność pojedynczych bakterii grupy coli. Po otrzymaniu informacji o wystąpieniu ww. nieprawidłowości Przedsiębiorstwo niezwłocznie przeprowadziło działania naprawcze polegające na płukaniu oraz chlorowaniu sieci. Badania kontrolne przeprowadzone wody nie wykazały przekroczeń mikrobiologicznych, tym samym potwierdzając skuteczność przeprowadzonych działań. Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dopuszcza pojedyncze bakterie wykrywane sporadycznie, nie w kolejnych próbach, do 5% próbek w ciągu roku.

W 2015 r. na terenie miasta Gliwice zgłoszono 1 zażalenie na złą jakość wody. Po otrzymaniu informacji upoważnieni przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego

w Gliwicach wraz z przedstawicielami Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach pobrali próbki wody do badań laboratoryjnych w mieszkaniu osób skarżących się przy ul. Piwnej oraz z zaworu głównego w celu wykluczenia złego stanu instalacji wewnętrznej. Analiza laboratoryjna pobranych próbek wody wykazała, iż wszystkie badane parametry spełniają wymagania obowiązujących norm, w związku z czym skargę uznano za niezasadną.

Na podstawie analizy sprawozdań z badań próbek wody do spożycia przeprowadzonej w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015r, poz. 1989), PPIS w Gliwicach wydał ocenę o przydatności wody do spożycia na terenie Miasta Gliwice w 2015r.

KAPIELISKO CZECHOWICE

Na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach w sezonie letnim 2015r. funkcjonowało jedno kąpielisko zlokalizowane na terenie Ośrodka Wypoczynkowego Czechowice– jakość wody raportowana jest do Unii Europejskiej.

Zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (tj. Dz. U. z 2015r., poz. 469) do obowiązków organizatora kąpieliska należy m.in. prowadzenie kontroli wewnętrznej oceny jakości wody w kąpielisku. Organizator kąpieliska „Czechowice” przedłożył harmonogram pobierania próbek wody z kąpieliska zgodnie z art.163a ust.1 ww. ustawy. Próbki wody z kąpieliska pobierane i badane były przez PPIS na zlecenie organizatora kąpieliska. Zgodnie z harmonogramem pobrano w ramach kontroli wewnętrznej 8 próbek wody do badań mikrobiologicznych oraz dokonano oceny wizualnej jakości wody w kąpielisku. Dodatkowo w ramach kontroli urzędowej pobrano 2 próbki przed rozpoczęciem sezonu kąpieliskowego. Badania mikrobiologiczne przeprowadzone zostały przez Oddział Laboratoryjny, Sekcję Badań Środowiskowych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gliwicach. W pobranych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów mikrobiologicznych, a woda w kąpielisku pod względem wizualnym spełniała wymagania. Na podstawie oceny 6 sezonowej jakości wody stwierdzono doskonałą jakość wody w kąpielisku.

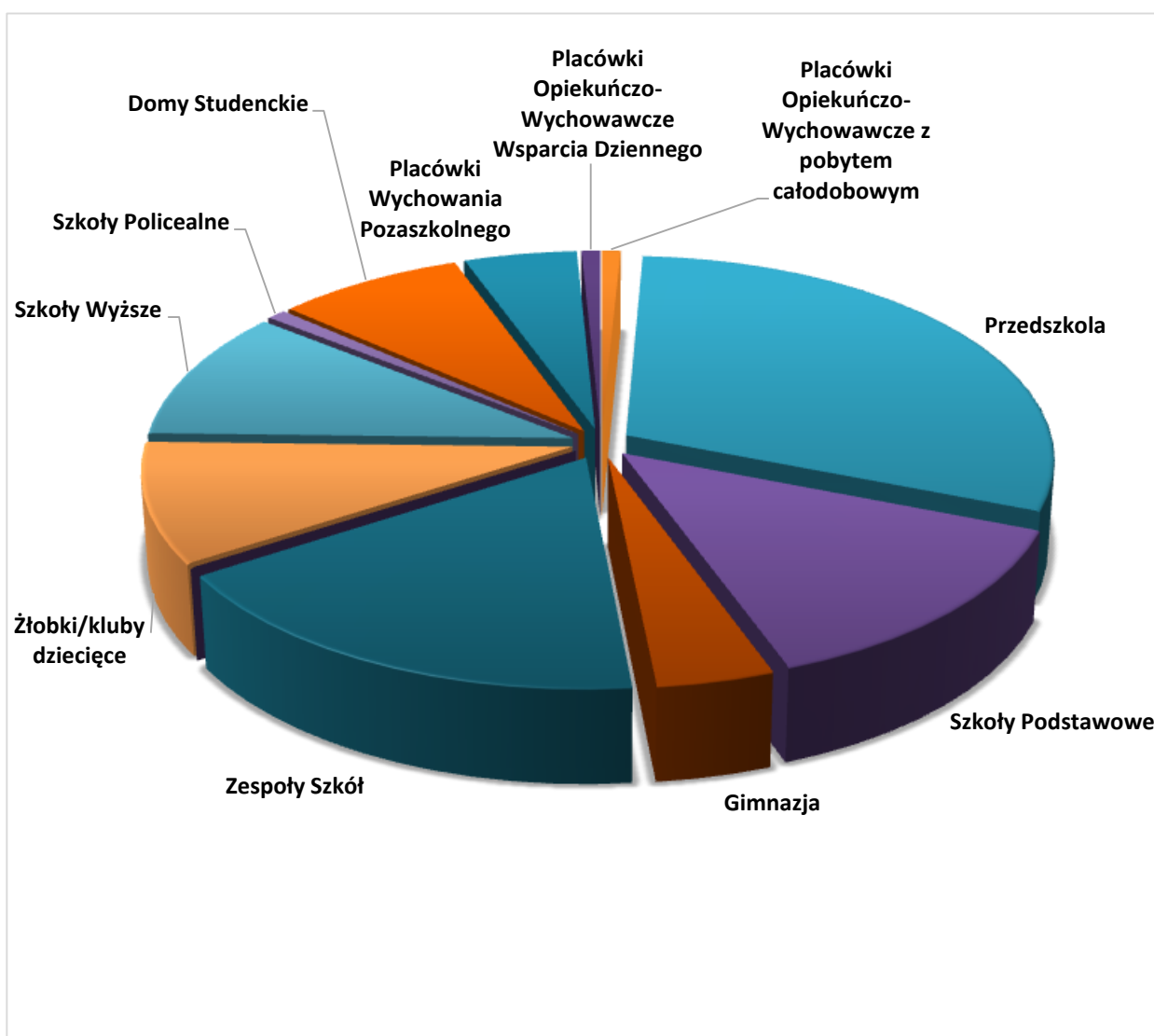
WNIOSKI

1. W 2015r. w porównaniu z rokiem ubiegłym zanotowano mniejszą liczbę wniesionych wniosków o interwencję przez mieszkańców miasta dotyczących złego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej, budynków mieszkalnych, obecności insektów i gryzoni.
2. W związku z prowadzonymi w 2015r. szkoleniami personelu zakładów fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej i tatuażu w ramach Kampanii „Mam świadomość jak być zdrowym” zauważa się wzrost świadomości w zakresie istniejących zagrożeń związanych z przenoszeniem zakażeń i chorób zakaźnych, co skutkuje lepszym wyposażeniem zakładów w urządzenia sterylizacyjne oraz stosowaniem środków dezynfekcyjnych oraz przekłada się na jakość świadczonych usług.

OCENA STANU SANITARNEGO

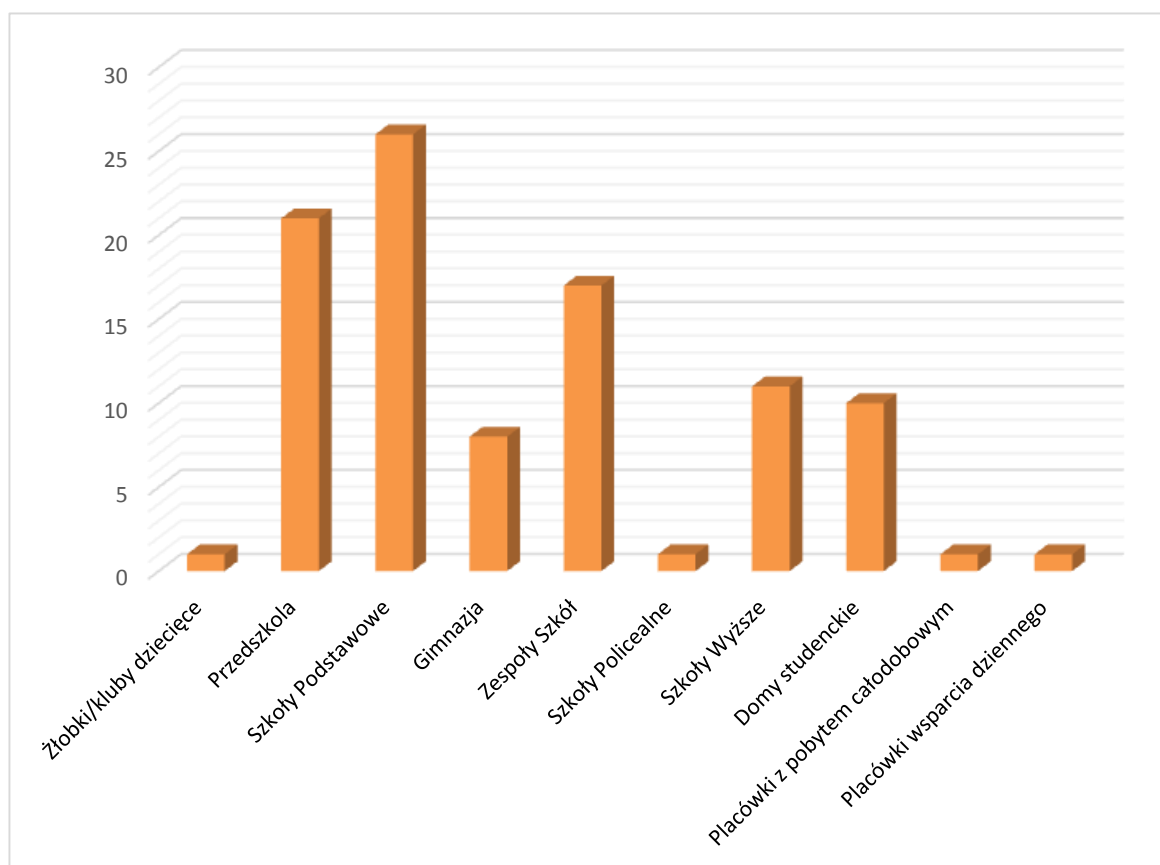
w zakładach nauczania i wychowania miasta Gliwice za rok 2015

W roku 2015 Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży nadzorowała 126 placówek nauczania i wychowania na terenie miasta Gliwice, co obrazuje poniższy wykres.

▪ Żłobki/Kluby dziecięce	12
▪ Przedszkola	38
▪ Szkoły Podstawowe	17
▪ Gimnazja	5
▪ Zespoły Szkół	22
▪ Szkoły Policealne	1
▪ Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze z pobytem całodobowym	1
▪ Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze Wsparcia Dziennego	1
▪ Szkoły wyższe	13
▪ Domy Studenckie	10
▪ Placówki Wychowania Pozaszkolnego	6

W roku sprawozdawczym 2015 Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadziła 126 kontroli w zakładach nauczania i wychowania na terenie miasta Gliwice, co obrazuje poniższy wykres.

▪ Żłobki/Kluby dziecięce	9
▪ Przedszkola	42
▪ Szkoły Podstawowe	18
▪ Gimnazja	9
▪ Zespoły Szkół	22
▪ Szkoły policealne	1
▪ Domy Studenckie	10
▪ Szkoły wyższe	13
▪ Placówki z pobytem całodobowym	1
▪ Placówki opiekuńczo – wychowawcze wsparcia dziennego	1

Przedmiotem kontroli było:

1. egzekwowanie bieżącej czystości i warunków do utrzymania higieny,
2. nadzór nad stanem technicznym sal gimnastycznych wraz z ich zapleczem, sal zajęć, boisk szkolnych oraz placów zabaw w przedszkolach,
3. wyposażenie pracowni komputerowych,
4. nadzór nad pracowniami chemicznymi,
5. ocena dostosowania mebli przedszkolnych i szkolnych do wzrostu dzieci,
6. higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych,
7. ocena warunków realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami,
8. bieżąca ocena stanu sanitarno – technicznego piaskownic,
9. ocena prowadzonego dożywiania dzieci i młodzieży,
10. zapewnienie uczniom możliwości pozostawienia w szkołach części podręczników i przyborów szkolnych,
11. nadzór nad przestrzeganiem ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

OCENA STANU SANITARNO – TECHNICZNEGO PLACÓWEK OŚWIATOWO - WYCHOWAWCZYCH

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 2015 r. nie stwierdzono zaniedbań w utrzymaniu bieżącego stanu sanitarno – higienicznego. Natomiast nieprawidłowości dotyczyły stanu technicznego, w związku z powyższym zostało wszczęte postępowanie administracyjne w 3 obiektach:

1. Przedszkole Niepubliczne „Słoneczko”, ul. Magnolii 1 A, 44-152 Gliwice,
2. Żłobki Miejskie Oddział II, ul. Mewy 34, 44-100 Gliwice,
3. Szkoła Podstawowa Nr 29, ul. Staromiejska 24, 44-109 Gliwice.

W związku z niewykonaniem zaleceń z lat ubiegłych w 2015 r. wydano decyzje administracyjne zmieniające termin:

z 2009 roku

1. Szkoła Podstawowa Nr 23, ul. Sikornik 1, 44-100 Gliwice,

z 2011 roku

1. Zespół Szkolno – Przedszkolny Nr 1, ul. Kilińskiego 1, 44-122 Gliwice,
2. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 12, ul. Płocka 16, 44-164 Gliwice,

z 2012 roku

1. Gimnazjum Nr 4 Gliwice, ul. Asnyka 36, 44-100 Gliwice,
2. Wydział Automatyki, Elektroniki i Informatyki Politechniki Śląskiej, ul. Akademicka 16, 44-100 Gliwice,

z 2013 roku

1. Gimnazjum Nr 10, ul. Lipowa 29, 44-100 Gliwice,
2. Zespół Szkół Gimnazjalnych, ul. Ks. Ziemowita 12, 44-100 Gliwice,

z 2014 roku

1. Szkoła Podstawowa Nr 11, ul. Pocztowa 31, 44-100 Gliwice.

W bieżącym roku kalendarzowym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach zakończył postępowanie administracyjne w 9 placówkach oświatowych:

z 2006 roku

1. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 5, ul. Sikornik 34, 44-114 Gliwice,

z 2007 roku

1. Gimnazjum Nr 19, ul. Główna 30, 44-109 Gliwice,

z 2012 roku

1. Zespół Szkolno – Przedszkolny Nr 2, ul. Kopernika 63, 44-117 Gliwice,
2. Przedszkole Miejskie Nr 7, ul. Tarnogórska 107, 44-100 Gliwice,

z 2013 roku

1. Szkoła Podstawowa Nr 10 wchodząca w skład Zespołu Szkolno – Przedszkolnego Nr 7, ul. Ligonja 36, 44-100 Gliwice,

z 2014 roku

1. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 11, ul. Górnych Wałów 29, 44-100 Gliwice,
2. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2, ul. Partyzantów 25, 44-113 Gliwice,
3. Przedszkole Miejskie Nr 28 ul. Paderewskiego 70 wchodzące w skład Zespołu Szkolno – Przedszkolnego Nr 4, ul. Obrońców Pokoju 4, 44-113 Gliwice,

z 2015 roku

1. Przedszkole Niepubliczne „Słoneczko”, ul. Magnolii 1 A, 44-152 Gliwice.

W porównaniu do ubiegłego roku zwiększyła się liczba obiektów, w których zakończone zostało postępowanie administracyjne.

CIEPŁA BIEŻĄCA WODA W POMIESZCZENIACH SANITARNYCH DLA UCZNIÓW

Na terenie miasta Gliwice we wszystkich obiektach zapewniono bieżącą ciepłą wodę w pomieszczeniach sanitarnych dla uczniów.

ZAPEWNIENIE UCZNIOM MIEJSCANA POZOSTAWIENIE W SZKOLE CZĘŚCI PODRĘCZNIKÓW I PRZYBORÓW SZKOLNYCH

W roku sprawozdawczym na terenie Gliwic w związku z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej (Dz.U. Nr 6 z 2003r. poz. 69 z późn. zm.) dotyczącym zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych przeprowadzone kontrole w szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych funkcjonujących samodzielnie i w zespołach szkół wykazały, że:

na 25 szkół skontrolowanych:

- 24 szkoły zapewniły warunki zgodnie z rozporządzeniem MEN,
- 1 szkoła zapewniła jedynie warunki uczniom w klasach od I-III tj. Szkoła Podstawowa Nr 10 wchodząca w skład Zespołu Szkolno – Przedszkolnego Nr 7, ul. Ligonía 36,44-100 Gliwice.

WARUNKI REALIZACJI PROFILAKTYCZNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ NAD UCZNIAMI W SZKOŁACH

W ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego nad gabinetami profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami na terenie Gliwic stwierdzono, że na 26 skontrolowanych obiektów, 23 placówki posiadają gabinety do własnej dyspozycji.

Jeden obiekt tj. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2, ul. Partyzantów 25, 44-113 Gliwice posiada wspólny gabinet ze Szkołą Podstawową Nr 38, ul. Partyzantów 25, 44-113 Gliwice, a w 2 szkołach opieka medyczna jest świadczona poza terenem placówki tj.

Szkoła Podstawowa „FILOMATA”, ul. Pszczyńska 22, 44-100 Gliwice, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Śląskiego, ul. Chudoby 10, 44-100 Gliwice.

OCENA STANU SANITARNO - TECHNICZNEGO PIASKOWNIC

W roku 2015 Sekcja NS/HDM podczas kontroli planowych w żłobkach i przedszkolach zwracała w dalszym ciągu szczególną uwagę na stan techniczny piaskownic, zabezpieczenie przed zanieczyszczeniami oraz terminowość wymiany piasku. Kontrole nie wykazały uchybień.

OCENA DOSTOSOWANIA MEBLI PRZEDSZKOLNYCH SZKOLNYCH DO WZROSTU DZIECI

I

W roku 2015 przeprowadzono ocenę dostosowania mebli przedszkolnych w 11 przedszkolach, tj.:

1. Przedszkole Miejskie Nr 6, ul. Mł. Patriotów 10, 44-100 Gliwice,
2. Przedszkole Miejskie Nr 8 ul. Horsta Bieńka 19 wchodzące w skład Zespołu Szkolno – Przedszkolnego Nr 8, ul. Okrzei 16, 44-100 Gliwice,
3. Przedszkole Miejskie Nr 18, ul. Brzozowa 50, 44-100 Gliwice,
4. Przedszkole Miejskie Nr 22, ul. Żeromskiego 26, 44-119 Gliwice,
5. Przedszkole Miejskie Nr 25, ul. Rydygiera 10, 44-100 Gliwice,
6. Przedszkole Miejskie Nr 31, ul. Mickiewicza 65, 44-100 Gliwice,
7. Przedszkole Miejskie Nr 43, ul. Sopocka 6, 44-164 Gliwice,
8. Przedszkole Niepubliczne „Chatka Puchatka”, ul. Ossowskiego 8, 44-100 Gliwice,
9. Przedszkole Niepubliczne „Koszałek”, ul. Kościuszki 40, 44-100 Gliwice,
10. Przedszkole Niepubliczne „Słoneczko”, ul. Magnolii 1 A, 44-152 Gliwice,
11. Przedszkole Niepubliczne „Chatka Uszatka”, ul. Architektów 142, 44-151 Gliwice.

Na 39 przebadanych oddziałów nieprawidłowości stwierdzono w 24 oddziałach.

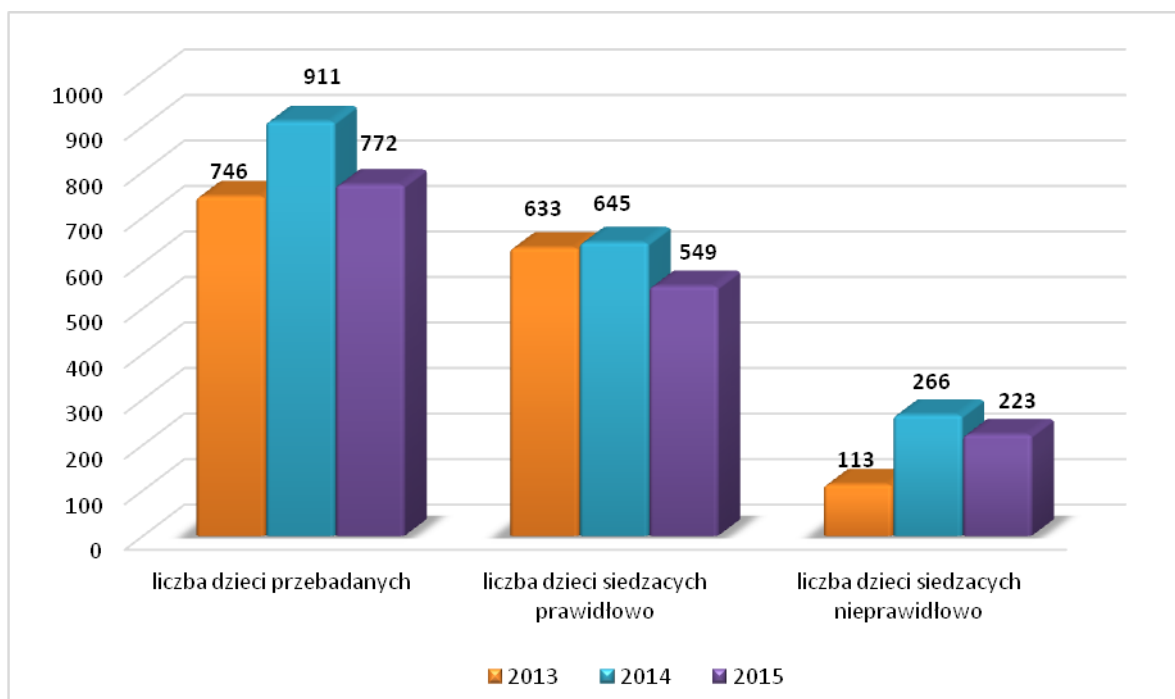
Na ogólną liczbę 702 przebadanych przedszkolaków stwierdzono, że 216 siedzi nieprawidłowo (co stanowi 30,77%).

Natomiast ocenę dostosowania mebli szkolnych do zasad ergonomii przeprowadzono w 1 szkole podstawowej tj. Szkoła Podstawowa Nr 2, ul. Goździkowa 2, 44-152 Gliwice.

Na ogólną liczbę 70 przebadanych uczniów (4 oddziały) stwierdzono, że 7 uczniów siedzi nieprawidłowo w 1 oddziale (co stanowi 10%).

Cykliczne badania wykazują, iż sytuacja ulega znacznej poprawie, ale w dalszym ciągu nie jest satysfakcjonująca.

Analizę porównawczą za lata 2013-2014-2015 obrazuje poniższy wykres.

Przeprowadzone badania dotyczące analizy dostosowania mebli przedszkolnych i szkolnych do wzrostu dzieci posłużyły do wystosowania wystąpień do dyrektorów szkół.

HIGIENICZNA OCENA ROZKŁADÓW ZAJĘĆ LEKCYJNYCH

W bieżącym roku sprawozdawczym dokonano higienicznej oceny rozkładów zajęć lekcyjnych na terenie Gliwic w szkołach funkcjonujących samodzielnie oraz w zespołach.

Oceny rozkładów zajęć lekcyjnych dokonano w 11 szkołach podstawowych tj.:

1. Szkoła Podstawowa Nr 2, ul. Goździkowa 2, 44-152 Gliwice,
2. Szkoła Podstawowa Nr 9, ul. Sobieskiego 14, 44-100 Gliwice,
3. Szkoła Podstawowa Nr 10 wchodząca w skład Zespołu Szkolno – Przedszkolnego Nr 7, ul. Ligonia 36, 44-100 Gliwice,
4. Szkoła Podstawowa Nr 11, ul. Poczтовая 31, 44-100 Gliwice,
5. Szkoła Podstawowa Nr 14, ul. Jedności 35, 44-119 Gliwice,
6. Szkoła Podstawowa Nr 23, ul. Sikornik 1, 44-100 Gliwice,
7. Szkoła Podstawowa Nr 29, ul. Staromiejska 24, 44-109 Gliwice,
8. Szkoła Podstawowa Nr 32, ul. Wrzosowa 14, 44-109 Gliwice,

9. Szkoła Podstawowa Nr 38, ul. Partyzantów 25, 44-113 Gliwice,
10. Szkoła Podstawowa Nr 41, ul. Kormoranów 23, 44-100 Gliwice,
11. Szkoła Podstawowa „FILOMATA”, ul. Pszczyńska 22, 44-100 Gliwice.

Analiza wykazała, że w 171 skontrolowanych oddziałach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Higieniczną ocenę rozkładów zajęć lekcyjnych dokonano w 5 gimnazjach:

1. Zespół Szkół Gimnazjalnych, ul. Ks. Ziemowita 12, 44-100 Gliwice,
2. Gimnazjum Nr 3, ul. Jasnogórska 15/17, 44-100 Gliwice,
3. Gimnazjum Nr 4, ul. A. Asnyka 36, 44-100 Gliwice,
4. Gimnazjum Nr 10, ul. Lipowa 29, 44-100 Gliwice,
5. Gimnazjum Nr 19, ul. Główna 30, 44-100 Gliwice.

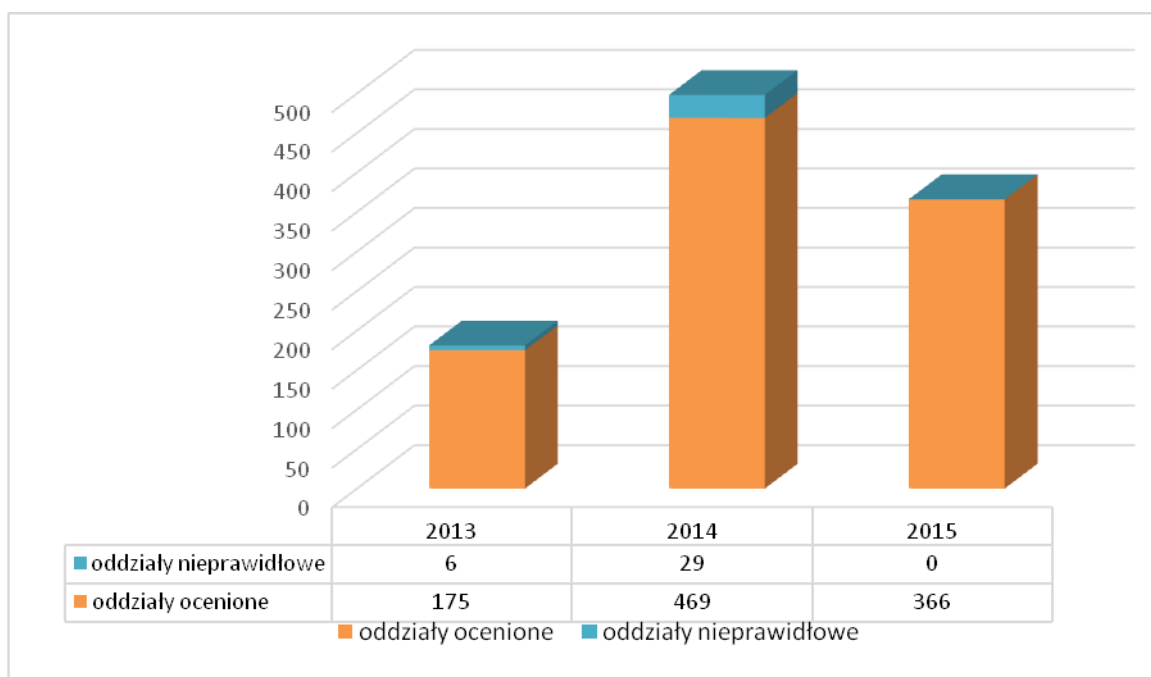
Higieniczna ocena wykazała, że w 57 skontrolowanych oddziałach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocenę rozkładów zajęć lekcyjnych dokonano również w 9 zespołach szkół tj.:

1. Zespół Szkolno – Przedszkolny Nr 1, ul. Kilińskiego 1, 44-122 Gliwice,
2. Zespół Szkolno – Przedszkolny Nr 2, ul. Kopernika 63, 44-117 Gliwice,
3. Zespół Szkolno – Przedszkolny Nr 4, ul. Obrońców Pokoju 4, 44-105 Gliwice,
4. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1, ul. Kozielska 1 A, 44-100 Gliwice,
5. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2, ul. Partyzantów 25, 44-113 Gliwice,
6. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 5, ul. Sikornik 34, 44-114 Gliwice,
7. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 11, ul. Górnych Wałów 29, 44-100 Gliwice,
8. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 12, ul. Płocka 16, 44-164 Gliwice,
9. Zespół Szkół „FILOMATA”, ul. Bojkowska 20 A, 44-100 Gliwice.

Higieniczna ocena wykazała, że w 138 skontrolowanych oddziałach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Podane dane obrazuje poniższy wykres:

NADZÓR NAD STOSOWANIEM NIEBEZPIECZNYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN

W ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego nad pracowniami chemicznymi stwierdzono, że w posiadaniu 10 szkół znajduje się 252,32 kg niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin. Nie stwierdzono substancji przeterminowanych.

Kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach.

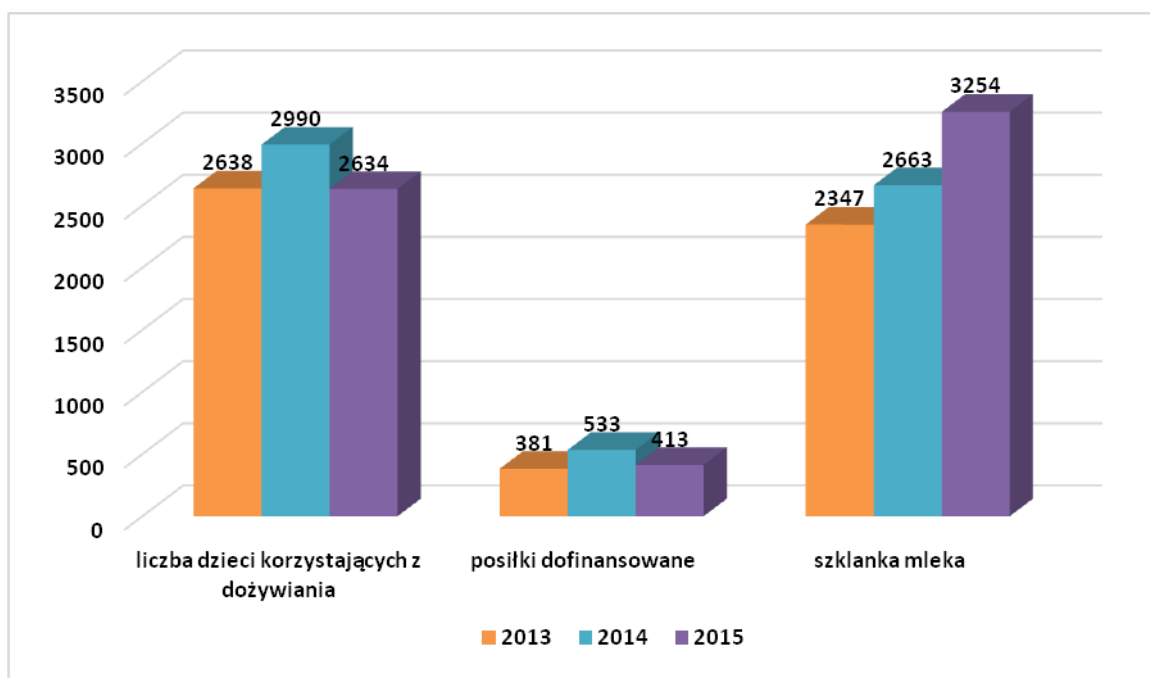
DOŻYWIANIE DZIECI I MŁODZIEŻY

W roku sprawozdawczym na terenie Gliwic 20 szkół prowadziło dożywianie. Z obiadów dwudaniowych korzystało ogółem 2614 uczniów w 19 szkołach. Natomiast w jednej placówce zapewniono obiady jednodaniowe dla 20 dzieci. Liczba dzieci korzystających z posiłków dofinansowanych wyniosła 413. W porównaniu do roku ubiegłego zmniejszyła się liczba posiłków dotowanych.

Akcję „Szlanka mleka” w roku 2015 prowadziło 10 placówek i skorzystało z niej 3254 uczniów.

W porównaniu do roku ubiegłego nastąpił wzrost liczby dzieci biorących udział w tej akcji, co świadczy o tym, że cieszyła się ona większym zainteresowaniem.

Podane dane obrazuje poniższy wykres.

POMIARY NATĘŻENIA OŚWIETLENIA

W 2015 roku na terenie Gliwic przeprowadzono pomiary natężenia oświetlenia w 2 placówkach.

Do pomiarów oświetlenia wytypowano szkoły, w których problem nieprawidłowego oświetlenia był już zauważalny podczas kontroli bieżących, a także sygnalizowany przez dyrekcję placówek. Zakres prac obejmował wykonanie pomiarów natężenia oświetlenia światłem elektrycznym oraz wyznaczenie równomierności oświetlenia na powierzchni blatu ławek.

Pomiary zostały wykonane przez Laboratorium Akredytowane - Oddział Laboratoryjny tutejszej Stacji, Sekcja Badań i Pomiarów na Stanowiskach Pracy w Zabrze, ul. 3-go Maja 64 w niżej wymienionych obiektach:

- Szkoła Podstawowa Nr 5 wchodząca w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 3, ul. Żwirki i Wigury 85, 44-100 Gliwice

Przeprowadzono pomiary natężenia oświetlenia i równomierności oświetlenia w 16 oddziałach, w tym w 1 pracowni komputerowej. Pomiary natężenia oświetlenia wykazały, że w 15 salach lekcyjnych natężenie oświetlenia nie spełnia wymagań normy, w tym w 1 pracowni komputerowej.

Równomierność oświetlenia nie spełnia wymagań normy w 1 sali lekcyjnej na 1 stanowisku.

- Szkoła Podstawowa Nr 29, ul. Staromiejska 24, 44-109 Gliwice

Przeprowadzono pomiary natężenia oświetlenia i równomierności oświetlenia w 8 oddziałach, w tym w 1 pracowni komputerowej. Pomiary natężenia oświetlenia wykazały, że we wszystkich 8 salach lekcyjnych natężenie oświetlenia nie spełnia wymagań normy, w tym w 1 pracowni komputerowej.

Równomierność oświetlenia spełnia wymagania normy we wszystkich oddziałach.

INTERWENCJE

W 2015 roku na terenie Gliwic przeprowadzono 1 kontrolę doraźną w związku ze zgłoszoną do PPIS interwencją w:

1. **Żłobku Niepublicznym FHU Justyna Gil ul. Kozielska 105 A, 44-100 Gliwice**

Dnia 28.04.2015r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach wpłynęła anonimowa interwencja dotycząca nieprawidłowych warunków sanitarno-higienicznych panujących w Żłobku Niepublicznym w Gliwicach, ul. Kozielska 105A.

Dnia 07.05.2015r. przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach Sekcji NS/HDM oraz NS/HŻŻiPU przeprowadzili kontrolę doraźną.

W trakcie kontroli stwierdzono, że pomieszczenia kuchenne i magazynowe utrzymane były czysto, w dobrym stanie technicznym. Posiłki przygotowywane były w sposób higieniczny przez personel posiadający aktualne książeczki zdrowia do celów sanitarno – epidemiologicznych. Temperatura oraz warunki przechowywania środków spożywczych w ww. obiekcie były prawidłowe.

Sekcja NS/HDM przeprowadziła szczegółową kontrolę pomieszczeń żłobka z uwzględnieniem szatni oraz pomieszczeń sanitarnych.

W trakcie kontroli stwierdzono, iż wszystkie pomieszczenia utrzymane były w czystości i porządku. W obiekcie zapewniona jest bieżąca ciepła woda. Środki higieny osobistej tj. papier toaletowy, mydło w płynie oraz ręczniki jednorazowego użytku znajdowały się

w pomieszczeniach sanitarnych w wystarczającej ilości. Pomieszczenia oraz urządzenia sanitarne w dniu kontroli utrzymane były w należytej czystości.

Ponadto właściciel żłobka przedstawił do wglądu prawidłową dokumentację dot. kwalifikacji personelu sprawującego opiekę nad dziećmi.

Wg oświadczenia właściciela placówki wszystkie dzieci po przyjściu ze spaceru są myte i przebierane.

W rejestrze zachorowań na choroby zakaźne prowadzonego przez PSSE Gliwice, nie odnotowano zatruc i zakażeń typu: biegunka, zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.

W związku z powyższym interwencję należy uznać za bezzasadną.

ZAMIERZENIA PRZEPROWADZONE ZGODNIE Z WYTYCZNYMI GŁÓWNEGO INSPEKTORA SANITARNEGO

Wypoczynek zimowy i letni dzieci i młodzieży

Na terenie miasta Gliwice w okresie ferii zimowych zostały skontrolowane 23 turnusy półkolonii, w których udział wzięło 1232 uczestników. Z posiłków skorzystało 1089 dzieci.

Natomiast w czasie wakacji skontrolowano 20 turnusów wypoczynku dla dzieci i młodzieży, w których wzięło udział 664 dzieci. Wszyscy uczestnicy korzystali z posiłków.

Przeprowadzone na terenie Gliwic kontrole wypoczynku zimowego i letniego nie wykazały nieprawidłowości.

W porównaniu do roku ubiegłego nastąpił znaczny wzrost zainteresowania wypoczynkiem zarówno w okresie zimy jak i latem.

Przygotowanie szkół do nowego roku szkolnego 2015/2016

Pracownicy Sekcji NS/HDM na terenie miasta Gliwice przeprowadzili 10 kontroli doraźnych sprawdzających przygotowanie szkół do rozpoczęcia nowego roku szkolnego:

1. Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 21 im. H. Sienkiewicza, ul. Reymonta 18 a, 44-103 Gliwice,
2. Szkoła Podstawowa Nr 20 im. Powstańców Śląskich, ul. J. Śliwki 8, 44-102 Gliwice,
3. Szkoła Podstawowa Nr 28 im. W. Budryka, ul. ks. M. Strzody 4, 44-100 Gliwice,
4. Szkoła Podstawowa Nr 36, ul. Robotnicza 6, 44-100 Gliwice,

5. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 3, ul. Wróblewskiego 9, 44-100 Gliwice,
6. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 13, ul. Gomułki 16 a, 44-121 Gliwice,
7. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 4 im. Piastów Śląskich, ul. Orłąt Śląskich 25, 44-100 Gliwice,
8. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 10, ul. Zimnej Wody 8, 44-100 Gliwice,
9. Gliwickie Towarzystwo Szkolne im. J. Korczaka, ul. Robotnicza 4, 44-100 Gliwice,
10. Ewangelickie Towarzystwo Edukacyjne im. A. Schweitzera, ul. Franciszkańska 5, 44-100 Gliwice.

Zakres prac remontowych przeprowadzonych w placówkach przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego 2015 / 2016 obejmował:

- malowanie ścian w salach zajęć,
- malowanie pomieszczeń sanitarnych,
- malowanie korytarzy,
- wymianę instalacji elektrycznej,
- przebudowę przyłącza wodociągowego.

W dwóch placówkach prace przygotowawczo – remontowe przedłużyły się tj.:

- Szkoła Podstawowa Nr 7 im. A. Mickiewicza, ul. Tarnogórska 59, 44-100 Gliwice, (remont boiska szkolnego - termin zakończenia prac 30.10.2015 r.),
- Zespół Szkolno - Przedszkolny Nr 2, ul. Kopernika 63, 44-117 Gliwice, (malowanie korytarzy - termin zakończenia prac 15.10.2015 r.).

Placówki oświatowe na terenie miasta Gliwice zostały prawidłowo przygotowane do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2015 / 2016.

DODATKOWE INFORMACJE

W 4 przedszkolach PPIS w Gliwicach uruchomił na prośbę stron, na okres jednego roku bądź dwóch lat dodatkowe oddziały przedszkolne, ze względu na duże zapotrzebowanie społeczne występujące na naszym terenie tj.:

1. Przedszkole Miejskie Nr 5 „Tęcza”, ul. Kozielska 73, 44-121 Gliwice, (dalsze funkcjonowanie),
2. Przedszkole Miejskie Nr 36, ul. Sztabu Powstańczego 56 c, 44-100 Gliwice,

(dalsze funkcjonowanie),

3. Przedszkole Miejskie Nr 34 im. Kubusia Puchatka, ul. Chatka Puchatka 9, 44-109 Gliwice (dalsze funkcjonowanie),
- 4 Przedszkole Miejskie Nr 42 wchodzące w skład Zespołu Przedszkoli Miejskich Nr 1, ul. Młodopolska 4, 44-119 Gliwice (dalsze funkcjonowanie).

W 2015 roku na terenie Gliwic powstały 4 Zespoły Szkół tj.

- Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 5, ul. Kozielska 39, 44-100 Gliwice (z połączenia Przedszkola Nr 5, ul. Kozielska 73, 44-121 Gliwice oraz Szkoły Podstawowej Nr 1 ul. Kozielska 39, 44-100 Gliwice),
- Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 6, ul. Robotnicza 6, 44-100 Gliwice (z połączenia Przedszkola Nr 16, ul. Sportowa 17, 44-100 Gliwice oraz Szkoły Podstawowej Nr 36 ul. Robotnicza 6, 44-100 Gliwice),
- Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 7, ul. Ligonja 36, 44-100 Gliwice (z połączenia Przedszkola Nr 31, ul. Mickiewicza 65, 44-100 Gliwice oraz Szkoły Podstawowej Nr 10 ul. Ligonja 36, 44-100 Gliwice),
- Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 8 ul. Okrzei 16, 44-100 Gliwice (z połączenia Przedszkola Nr 8 ul. Horsta Bieńka 19, 44-100 Gliwice oraz Szkoły Podstawowej Nr 18 ul. Okrzei 16, 44-100 Gliwice).

W 2015 roku na terenie Gliwic w Przedszkolu Miejskim Nr 7, ul. Tarnogórska 107, 44-100 Gliwice, odnotowano 1 zachorowanie na WZW typu A u dziecka sześciolatniego. Objawy ze strony układu pokarmowego zostały zauważone przez rodzica w domu. Pozostali rodzice nie zgłaszali dolegliwości związanych z bólem brzucha, podwyższoną temperaturą. Badania laboratoryjne kału przeprowadzono u wszystkich dzieci i personelu z przedszkola. W trakcie prowadzonego dochodzenia epidemiologicznego przeprowadzono kontrolę sanitarną w przedszkolu, nieprawidłowości nie stwierdzono.

Państwowy Powiatowy Inspektor w Gliwicach wystosował pismo do prezydenta miasta Gliwice, dotyczące pomiarów natężenia oświetlenia w 2 placówkach oświatowych.

- (Szkoła Podstawowa Nr 5) wchodząca w skład Zespołu Szkolno – Przedszkolnego Nr 3, ul. Żwirki i Wigury 85, 44-100 Gliwice,
- Szkoła Podstawowa Nr 29, ul Staromiejska 24, 44-109 Gliwice.

Analiza wyników wykazała, iż we wszystkich przebadanych obiektach natężenie oświetlenia nie spełnia wymogów obowiązującej normy. W związku z powyższym, zgodnie z § 9 ust. 1 rozporządzenia Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 6 poz. 69/2003 z późn. zm.) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny zobowiązał dyrektorów placówek

oraz organy prowadzące do dostosowania oświetlenia w w/w placówkach do obowiązujących przepisów.

OBIEKTY NOWOURUCHOMIONE

PPIS w Gliwicach w roku sprawozdawczym dopuścił do użytkowania:

1. Żłobek „Bajkowy Dworek” sp. z o o. ul. Bernardyńska 69, 44-102 Gliwice ,
2. Niepubliczny Żłobek „AKUKU” ul. Gwarków 26 AB, 44-100 Gliwice,
3. Żłobek „MIASTECZKO DZIECI” ul. J. Pawła II 15, 44-100 Gliwice,
4. Żłobek „GWIAZDOLANDIA” Sp. Jawna Wójcik Branicki ul. Bernardyńska 46, 44-100 Gliwice,
5. Klub Dziecięcy „KROPKA” ul. Łużycka 28 A, 44-100 Gliwice,
6. Niepubliczne Przedszkole ul. Sadowa 32, 44-121 Gliwice,
7. Świetlicę dla dzieci i młodzieży ul. Bernardyńska 19, 44-100 Gliwice,

W 2015 roku PPIS wydał zgodę na zwiększenie dotychczasowego limitu miejsc dla dzieci w Żłobku FHU Justyna Gil ul. Kozielska 105 a, 44-121 Gliwice.

PODSUMOWANIE

Stan techniczny placówek oświatowych na terenie Gliwic ulega sukcesywnej poprawie, m.in. w związku z realizacją decyzji wydanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach oraz kolejnymi etapami termomodernizacji budynków. Ponadto przeprowadzane są

remonty kapitalne bloków sportowych, pomieszczeń sanitarnych z zapewnieniem bieżącej ciepłej wody przy umywalkach.

Jednak w dalszym ciągu na terenie placówek oświatowo – wychowawczych Gliwic nie można wyegzekwować toczących się z lat poprzednich postępowań administracyjnych. Trudności, jakie odnotowano w roku 2015 podczas sprawowania bieżącego nadzoru nad placówkami oświatowymi na terenie Gliwic to przede wszystkim opieszałość w realizacji postępowań administracyjnych, dotyczące m.in. braku wentylacji grawitacyjnej i mechanicznej w budynkach, a także remontów sal gimnastycznych, korytarzy, sal lekcyjnych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach tylko w części obiektów przedszkolnych wyraził czasową zgodę na prośbę stron na utworzenie dodatkowych oddziałów przedszkolnych. Tworzące się nowe oddziały przedszkolne nie mogą wpływać na pogorszenie warunków bytowych dzieci przebywających w przedszkolu i być przyczyną zwiększonej zachorowalności i wypadkowości wśród dzieci.

Mankamentem, który utrudnia pracę Inspekcji Sanitarnej jest brak zapewnienia dzieciom właściwych zgodnych z Polską Normą higienicznych warunków dotyczących dostosowania mebli edukacyjnych (krzesel, stolików) do zasad ergonomii. W części placówek w dalszym ciągu meble są niedostosowane do wzrostu dzieci mimo, iż placówki nabywają nowe ergonomiczne wyposażenie do sal lekcyjnych.

Powtarzającym się problemem w placówkach oświatowych na terenie Gliwic, jest również nieprawidłowe oświetlenie w salach lekcyjnych.

Ocena stanu sanitarnego miasta GLIWICE
w zakresie działania Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego
za rok 2015

Zagadnienia dotyczące uzgadniania przedsięwzięć na etapie decyzji
o uwarunkowaniach środowiskowych

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach brał udział w postępowaniach dla przedsięwzięć mogących zawsze i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W 2015 roku wydano dla w/w przedsięwzięć **45** opinii sanitarnych. Dla **43** przedsięwzięć odstąpiono od konieczności sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, w **2** przypadkach konieczne było wydanie opinii co do konieczności sporządzenia raportu.

W przedmiocie wydania opinii przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydano **7** opinii.

W/w opinie dotyczyły między innymi:

- hal produkcyjno – magazynowych i centrów logistycznych na terenie KSSE
- Podsterfa Gliwice i na terenach przemysłowych poza KSSE,
- gospodarki odpadami w tym niebezpiecznymi przetwórstwa tworzyw sztucznych,
- budowy dróg,
- przebudowy mostów,
- budowy centrum przesiadkowego przy dworcu PKP.

Organy występujące o opinię prawidłowo przedkładały wnioski z załącznikami.

Dla w/w przedsięwzięć nie było konieczności tworzenia obszaru ograniczonego użytkowania.

Na terenie m. Gliwice nie odnotowano także żadnych protestów mieszkańców dla toczących się w/w postępowań.

Zagadnienia związane z uzgadnianiem dokumentacji projektowej

W 2015 roku wydano **22** opinie dla dokumentacji projektowej.

Wydane opinie dotyczyły głównie zmian sposobu użytkowania lokali mieszkalnych i użytkowych na obiekty niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej, gabinety indywidualnej praktyki lekarskiej, zakłady kosmetyczne.

Przy uzgadnianiu projektów budowlanych zwrócono uwagę na: zachowanie prawidłowej funkcji tych obiektów, wentylację, wykończenia ścian i podłóg, oświetlenie naturalne, dostosowanie dla osób niepełnosprawnych ruchowo.

Zagadnienia dotyczące uczestnictwa w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych

W 2015 roku na wniosek inwestorów przeprowadzono **144** odbiory obiektów, w tym **22** w trybie artykułu 56 Prawa Budowlanego wymagające pozwolenia na użytkowanie wydane go decyzją Państwowego Inspektora Nadzoru Budowlanego dla miasta Gliwice.

Z ogólnej ilości opinii **144** dla obiektów żywnościowo – żywnościowych wydano **80** opinii, dla obiektów komunalnych **26**, dla zakładów pracy **13**, dla obiektów leczniczych **14**, dla obiektów przeznaczonych dla dzieci **6**.

Były to głównie: sklepy, lokale gastronomiczne, obiekty odnowy biologicznej, zakłady fryzjersko – kosmetyczne, indywidualna praktyka lekarska, zakłady produkcyjne dla przemysłu motoryzacyjnego, magazyny przemysłowe, stacje kontroli pojazdów.

Większość inwestorów przygotowywała obiekty prawidłowo i zgodnie z projektem.

Wciąż zdarzają się obiekty, których nie można było dopuścić do użytkowania. Były to głównie nieskończone roboty budowlane, złe wykonawstwo rzutujące na spełnienie wymagań higienicznych i zdrowotnych w ich użytkowaniu.

Miały również miejsce przypadki samowolnych zmian dokonywanych przez Inwestorów, które można było uznać, jeżeli nie miały większego wpływu na zachowanie wymagań higienicznych i zdrowotnych.

Do ciekawszych odbiorów w roku 2015 można zaliczyć:

- stację dializ,
- Śląskie Centrum Hipertermii,
- instalacje do mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów zlokalizowana w sąsiedztwie miejskiego składowania odpadów,
- niepubliczne żłobki.

WNIOSKI

1. W postępowaniach do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nadal dominującą rolę odgrywają inwestycje przemysłowe i magazynowe.
2. Coraz częściej stosowana jest w obiektach wentylacja mechaniczna nawiewno – wywiewna z rekuperacją (odzyskiem ciepła) wykonana na podstawie projektu uzgodnionego w zakresie sanitarnym.
3. Prawidłowe rozwiązania wentylacji eliminują uciążliwości dla otoczenia i poprawiają warunki pracy. W trakcie odbiorów żąda się przedłożenia protokołów skuteczności wentylacji mechanicznej, a w przypadku wentylacji grawitacyjnej opinii kominiarskiej stwierdzającej drożność kanałów, do których podłączone są pomieszczenia lokalu.
4. Wzrasta ilość lokali gastronomicznych i obiektów handlowych branży spożywczej, w których poprzez modernizację poprawiane są w nich warunki sanitarne dla ludzi, produkcji i sprzedaży żywności.
5. Z roku na rok daje się zauważyć podnoszenie standardów w zakresie wykonawstwa, stosowanych materiałów budowlanych wykończeniowych, nowoczesnego wyposażenia technologicznego np. w gastronomii specjalistyczne urządzenia do przygotowania żywności, które przyspieszają produkcję żywności, czynią produkty lepsze smakowo i zdrowotnie, nie emitują pary i zapewniają wysoki poziom jej przygotowania.
6. Na etapie uzgadniania dokumentacji małej gastronomii z konsumpcją potraw na miejscu żąda się wc dla klientów. Zauważalne to jest w nowo otwartych lokalach małych gastronomii.
7. W porównaniu do 2014 roku wzrosła o 75 % liczba dopuszczonych do użytkowania niepublicznych żłobków.
8. W trakcie odbiorów zauważa się, że coraz więcej obiektów użyteczności publicznej dostosowana jest do korzystania przez osoby niepełnosprawne poprzez wykonanie podjazdów, wind i odpowiednich toalet.